

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

ÚSTAV SOUDNÍHO INŽENÝRSTVÍ

INSTITUTE OF FORENSIC ENGINEERING

VÝVOJ VÝSTAVBY REZIDENČNÍCH NEMOVITOSTÍ VE VYŠKOVĚ

DEVELOPMENT OF THE CONSTRUCTION OF RESIDENTIAL PROPERTY IN
VYŠKOV

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Ondřej Slechan

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Pavel Klika

BRNO 2017

Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství

Akademický rok: 2016/17

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

student(ka): Bc. Ondřej Slechan

který/která studuje v **magisterském studijním programu**

obor: **Realitní inženýrství (3917T003)**

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně určuje následující téma diplomové práce:

Vývoj výstavby rezidenčních nemovitostí ve Vyškově

v anglickém jazyce:

Development of the Construction of Residential Property in Vyškov

Stručná charakteristika problematiky úkolu:

Diplomová práce se bude zabývat historií vývoje výstavby rezidenčních nemovitostí ve městě Vyškov. Práce v jednotlivých časových obdobích nastíní, jak se toto území vyvíjelo, měnilo a rozrůstalo. Úkolem studenta je v práci popsat vývoj výstavby rezidenčních nemovitostí, jejich typy a umístění ve vybrané lokalitě s ohledem na období jejich výstavby. V práci bude také provedena analýza rozvojových možností výstavby ve vybrané lokalitě.

Cíle diplomové práce:

Cílem práce bude zpracovat podrobný přehled o výstavbě rezidenčních nemovitostí ve městě Vyškov od samého počátku výstavby dané lokality po současnost. Dále bude cílem zpracovat analýzu druhů výstavby a základních stavebních prvků staveb používaných při výstavbě v jednotlivých obdobích.

Seznam odborné literatury:

Územní plán města, Útvar hlavního architekta.

Kuča, K. Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (I. až VII. díl); Libri 1997 až 2008.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Pavel Klika

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2016/17.

V Brně, dne 19. 9. 2016

doc. Ing. Aleš Vémola, Ph.D.
ředitel vysokoškolského ústavu

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá vývojem výstavby rezidenčních nemovitostí města Vyškova od historie až po současnost. Práce je rozdělena do jednotlivých kapitol, které se týkají výstavby dané lokality v určitém období. Jednotlivá období obsahují typické rysy výstavby s uvedením jejích zástupců a fotodokumentaci s popisem jednotlivých rezidenčních nemovitostí. Největší rozvoj výstavby byl zaznamenán v období 70. let 20. století, kdy probíhala hromadná výstavba panelových bytových domů nebo řadových rodinných domů. Součástí práce je také grafické zpracování vývoje počtu obyvatel a domů a mapa s vyobrazením vývoje výstavby rezidenčních nemovitostí v jednotlivých obdobích.

Abstract

This diploma thesis deals with the development of the construction of residential property in the city of Vyškov from the beginning of construction to the present. The thesis is divided into several parts concerning the construction of the area in the certain period. These periods include typical features of construction with photographs of representatives of residential property. The highest quality development was during the seventies of 20th century when the construction of the panel blocks of flats and terraced family houses were built. The work also contains graphic processing of population and home development and the map showing development of construction of residential property in certain periods.

Klíčová slova

Vývoj výstavby, rezidenční nemovitost, Vyškov, bytový dům, sídliště, rodinný dům, územní plán.

Keywords

Development of construction, residential property, Vyškov, block of flats, housing estate, family house, territorial plan.

Bibliografická citace

SLECHAN, O. *Vývoj výstavby rezidenčních nemovitostí ve Vyškově*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2017. 172 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Pavel Klika.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje.

V Brně dne

.....

Podpis diplomanta

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu mé diplomové práce Ing. Pavlu Klikovi za vedení, ochotu a pomoc při jejím zpracování. Dále bych rád poděkoval své rodině a přítelkyni za podporu a trpělivost při mém studiu.

OBSAH

OBSAH.....	8
1 ÚVOD.....	12
2 ZÁKLADNÍ POJMY.....	13
2.1 Rezidenční nemovitost	13
2.2 Rodinný dům	13
2.3 Bytový dům	13
2.4 Stavební pozemek.....	13
2.5 Rekonstrukce	13
2.6 Revitalizace	14
3 CHARAKTERISTIKA MĚSTA VYŠKOVA.....	14
3.1 Základní identifikační údaje.....	14
3.2 Jméno a statut	16
3.2.1 Vývoj jména města Vyškov a jeho statut	17
3.3 Vývoj počtu obyvatel a domů	19
3.3.1 Obyvatelé.....	19
3.3.2 Domy.....	20
3.4 Symboly města	21
3.4.1 Městský znak.....	21
3.4.2 Městská vlajka.....	22
3.4.3 Městské logo.....	22
4 HISTORIE MĚSTA VYŠKOVA	22
4.1 Osídlení oblasti.....	22
4.2 12. století	23
4.3 13. století	24
4.4 14. století	25
4.5 15. století	25
4.6 16. století	27
4.7 17. století	28
4.8 18. století	30
4.9 19. století	32
4.10 20. století	34
4.11 Historie města od roku 1989 – současnost 2017	42

5	VÝVOJ VÝSTAVBY REZIDENČNÍCH NEMOVITOSTÍ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH.....	46
5.1	Vývoj výstavby do 15. století.....	47
5.2	15. století	47
5.3	16. století	52
5.4	17. století	55
5.5	18. století	56
5.6	Vývoj výstavby do roku 1918	59
	5.6.1 Typické rysy.....	59
	5.6.2 Výstavba	60
5.7	Meziválečná doba a období II. světové války	66
	5.7.1 Typické rysy.....	67
	5.7.2 Výstavba po ničivém požáru.....	68
	5.7.3 Vilová čtvrť.....	70
	5.7.4 Dělnická kolonie.....	72
	5.7.5 Nejvýraznější stavba této doby.....	74
	5.7.6 Domy pro ubytování vojenského pluku	74
	5.7.7 Vývoj po roce 1935.....	76
	5.7.8 Nová stavební čtvrť	76
	5.7.9 Německá čtvrť	77
	5.7.10 Historické centrum města.....	77
5.8	Vývoj výstavby po roce 1945.....	78
	5.8.1 Typické rysy.....	79
	5.8.2 Poválečný vývoj města	79
	5.8.3 První zděná socialistická sídliště	80
	5.8.4 Oblast Sochorova	81
	5.8.5 Družstevní výstavba	82
	5.8.6 Ulice Nádražní a 9. května.....	83
	5.8.7 Sídliště „staré“ Hraničky.....	85
	5.8.8 Výstavba koncem 60. let.....	86
5.9	Vývoj výstavby po roce 1968.....	87
	5.9.1 Typické rysy.....	87
	5.9.2 Sídliště Palánek.....	88
	5.9.3 Sídliště Hraničky	89
	5.9.4 První řízená výstavba rodinných domů.....	91

5.9.5	<i>Ulice Marie Majerové a Stejskalova</i>	92
5.9.6	<i>Rodinné domy na Palánku</i>	93
5.9.7	<i>Organizovaná výstavba</i>	95
5.9.8	<i>Ulice Dobrovského</i>	98
5.9.9	<i>Další plánovaná bytová výstavba</i>	98
5.9.10	<i>Sídliště Dukelská</i>	99
5.9.11	<i>Rodinné domy na okraji Dědic a Vyškova</i>	101
5.9.12	<i>Výstavba koncem 70. let</i>	102
5.9.13	<i>Sídliště kpt. Otakara Jaroše</i>	103
5.9.14	<i>Sídliště Tyršova</i>	104
5.9.15	<i>Lokalita Jordánek</i>	105
5.9.16	<i>Bytové domy na ulici Polní</i>	108
5.9.17	<i>Rodinné domy na ulici Pod Nemocnicí</i>	108
5.9.18	<i>Bytové domy na ulici Žižkova</i>	110
5.9.19	<i>Sídliště Osvobození (Letní Pole)</i>	111
5.10	<i>Vývoj výstavby po roce 1989 – současnost 2017</i>	113
5.10.1	<i>Typické rysy</i>	113
5.10.2	<i>Bytové domy na ulici Hybešova č. p. 120 a 121</i>	114
5.10.3	<i>Hotel Atrium</i>	115
5.10.4	<i>Střed města</i>	115
5.10.5	<i>Výstavba od roku 1999</i>	116
5.10.6	<i>Přestavba MŠ na ulici Trpínky</i>	117
5.10.7	<i>Bytové domy na ulici A. B. Svojsíka</i>	118
5.10.8	<i>Bytové domy Hybešova</i>	118
5.10.9	<i>Nové bytové prostory</i>	119
5.10.10	<i>Lokalita Joklova</i>	120
5.10.11	<i>Rodinné domy na ulici A. B. Svojsíka</i>	121
5.10.12	<i>Bytový rohový dům Tyršova 6</i>	121
5.10.13	<i>Bytový dům na ulici Dukelská</i>	123
5.10.14	<i>Bytový dům na Smetanově nábřeží č. 1 a č. 2</i>	123
5.10.15	<i>Výstavba od roku 2009</i>	125
5.10.16	<i>Bytový dům „U STARÉ CIHELNY“</i>	125
5.10.17	<i>Lokalita Michalovecká</i>	126
5.10.18	<i>Polyfunkční dům „Bývalé OSP“</i>	128
6	<i>ANALÝZA ROZVOJOVÝCH MOŽNOSTÍ VÝSTAVBY</i>	128

6.1	Rozčlenění území podle oblastí.....	128
6.2	Nový územní plán	129
6.3	Vývoj na základě územního plánu	130
6.4	Oblasti plánované výstavby.....	133
6.4.1	<i>Vyškov, Joklova</i>	133
6.4.2	<i>Vyškov, Vítá Nejedlého</i>	134
6.5	Možné rekonstrukce nebo přestavby	135
6.5.1	<i>Vila (bývalá ZUŠ)</i>	136
6.5.2	<i>Rodinný dům V Brňanech</i>	136
6.5.3	<i>Plochy pro RD – ulice Slunečná</i>	137
6.5.4	<i>Lokalita Letní Pole – „Kubasovo“</i>	137
7	ZÁVĚR.....	139
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	140
8.1	Tištěné zdroje	140
8.2	Elektronické zdroje.....	142
9	SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	146
10	PŘÍLOHY	153
10.1	Obrazové přílohy	153
10.2	Mapa přehledu vývoje výstavby ve Vyškově.....	172
10.3	Tabulky s přehledem počtu obyvatel a domů.....	172

1 ÚVOD

Tématem mé diplomové práce je vývoj rezidenční výstavby ve Vyškově. Tuto lokalitu jsem si zvolil z několika důvodů. Prvním z nich je fakt, že Vyškov je město se zajímavou historií, která se velmi promítla do vývoje zástavby. Druhým důvodem je skutečnost, že v dané lokalitě bydlím krátce a tato práce byla jednou z možností jak město lépe poznat. Posledním z důvodů, proč jsem si vybral tuto oblast, je i vytvoření chybějícího materiálu, který by mohl komplexně zmapovat vývoj rezidenční výstavby v této lokalitě.

Ve městě se nachází mnoho druhů rezidenční výstavby od malých domů až po velká sídliště. V rámci vývoje lze sledovat postupné zastavování města od samého počátku, kdy ho tvořilo pouze několik domů obehnaných hradbami, až po současnost, kdy se jedná o město seskupené postupem času z několika přilehlých obcí.

Jak už bylo zmíněno, Vyškov postupem času rozšiřoval své území o další okolní obce, které teď pod něj spadají. Má diplomová práce se proto musela zúžit jen na vybranou část území, a to nejen kvůli velikosti zpracování obsahové části u všech obcí, ale také kvůli jejich rozdílným datům připojení k městu, což proběhlo přibližně v polovině 20. století. Práce je tedy zaměřena převážně na části Vyškov – Město, Vyškov – Předměstí a jejich nejbližší okolí.

Celá diplomová práce je rozdělena do několika částí, které postupně popisují jednotlivé základní pojmy použité v práci, charakteristiku dané oblasti a historický vývoj území. Na historii dále navazuje kapitola, která se podrobněji zabývá vývojem rezidenční výstavby. Vývoj výstavby je rozdělen chronologicky do několika podkapitol, jež představují jednotlivá časová období. Poslední kapitolou je analýza rozvojových možností výstavby, ve které je proveden podrobnější rozbor zastavitelných míst v územním plánu, jsou zde však zmíněny i objekty, které by bylo možné v budoucnosti využít jako objekty pro rezidenční výstavbu.

Cílem diplomové práce je popsat vývoj výstavby rezidenčních nemovitostí s ohledem na období jejich výstavby a provést analýzu rozvojových možností výstavby. Práci také doplňuje množství fotografií z minulosti i současnosti. Součástí práce je vytvořená mapa s grafickým vyobrazením vývoje města v jednotlivých letech a tabulky, které zachycují údaje o počtu obyvatel a domů v průběhu let.

2 ZÁKLADNÍ POJMY

Tato kapitola vymezuje základní pojmy, které souvisejí s rezidenční výstavbou a které jsou často používány v celé diplomové práci. Jejich definice jsou převzaty ze stavebního zákona, z vyhlášek a z dalších dokumentů.

2.1 REZIDENČNÍ NEMOVITOST

Pojem rezidenční nemovitost není v žádné české legislativě definován nebo vymezen. U mnohých zdrojů se lze dočíst, že se dříve jednalo o nadstandardní či luxusní bydlení v nemovitostech, umístěné v lukrativních lokalitách. Pojem použitý v této diplomové práci byl použit jako význam pro všechny objekty, které jsou určeny a slouží k trvalému bydlení.

2.2 RODINNÝ DŮM

Podle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů, § 2, písm. a), odst. 2 je rodinný dům definován takto: „*Stavba pro bydlení, ve které více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé rodinné bydlení a je k tomuto účelu určena; může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví.*“ (43)

2.3 BYTOVÝ DŮM

Podle vyhlášky 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů, § 2, písm. a), odst. 1 je bytový dům definován jako: „*Stavba pro bydlení, ve které více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena.*“ (43)

2.4 STAVEBNÍ POZEMEK

Ve stavebním zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, § 2, odst. 1, písm. b) je stavební pozemek definován jako: „*Pozemek, jeho část nebo soubor pozemků, vymezený a určený k umístění stavby územním rozhodnutím anebo regulačním plánem.*“ (42)

2.5 REKONSTRUKCE

„*Obnovovací práce prováděné za účelem uvedení objektu do původního stavu. Rekonstrukce je konstrukční a technologická úprava dosavadního hmotného investičního*

majetku nebo jeho části, která má obvykle za následek změnu technických parametrů, popřípadě změnu funkce a účelu hmotného investičního majetku.“ (1, s. 3)

2.6 REVITALIZACE

Pojmem revitalizace je míněno komplexní obnovení či oživení domů, které vlivem času a opotřebení již nevyhovují současným požadavkům na bydlení. Revitalizace nepředstavuje pouze výměnu stávajících nevyhovujících částí konstrukcí (okna, dveře, atd.), ale především snížení provozních nákladů domu a zajištění lepších podmínek k bydlení (tepelná pohoda, zvuková izolace).

3 CHARAKTERISTIKA MĚSTA VYŠKOVA

3.1 ZÁKLADNÍ IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Vyškov je město ležící v Jihomoravském kraji, asi 30 km severovýchodně od Brna. Z hlediska geomorfologie se město nachází ve Vyškovské bráně, na horním toku řeky Hané. Lze říci, že se jedná o místo na rozmezí rovinné Hané a Dražanské vrchoviny. V rámci oblasti Vyškovska se přirozeně vyděluje pětice mikroregionů, jejichž názvy často charakterizují i jejich geografické začlenění: Dražanská vrchovina, Ivanovická brána, Melicko, Rakovec a Větrník. (45)

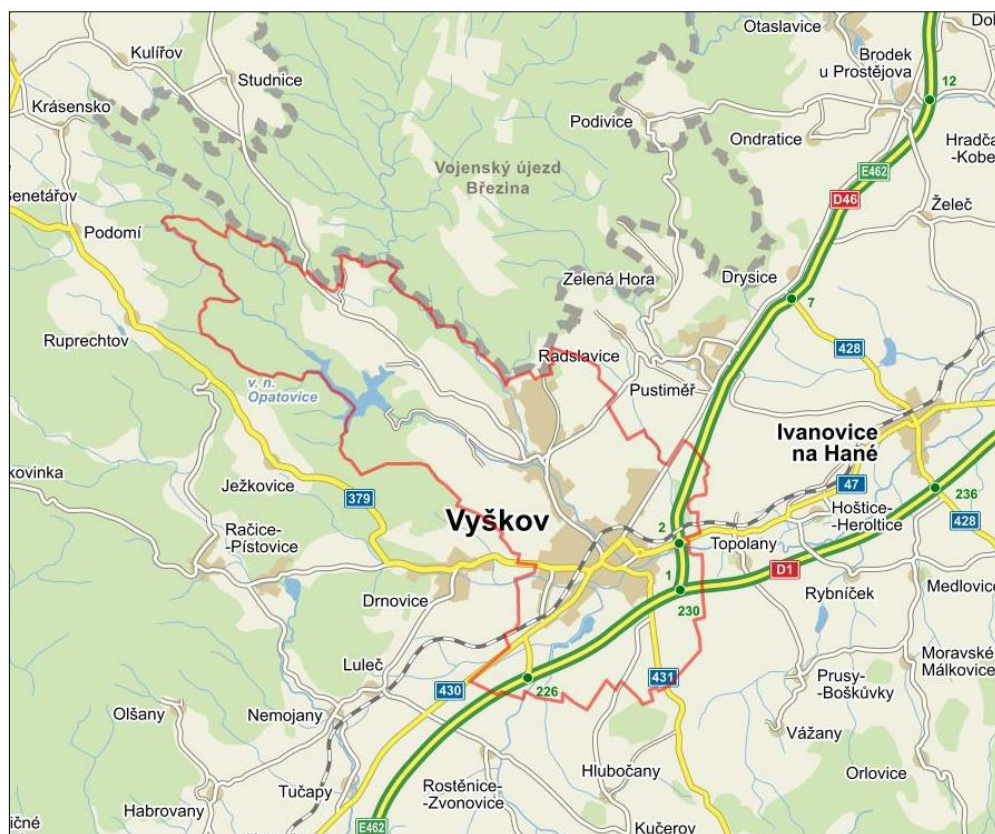
Vzhledem k poměrně velké teritoriální rozsáhlosti místa dané přiřazením více původně samostatných obcí a městečka Dědice je nadmořská výška jednotlivých částí území značně odlišná: střed Vyškova leží 255 m n. m., Dědice leží v nadmořské výšce 258 m n. m., Opatovice 284 m n. m. a Rychtářov pak již v nadmořské výšce 401 m n. m. (2, s. 7)

Vyškov je obec s rozšířenou působností. Do jeho správního obvodu spadá 42 území, z nichž Vyškov, Rousínov a Ivanovice na Hané jsou města, Švábenice a Hvězdlice městysy, dalších 36 jsou obce a posledním územím spadajícím pod obvod Vyškova je vojenský újezd Březina. Katastrální území města Vyškova je tvořeno částmi Vyškov, Dědice u Vyškova, Lhota, Opatovice, Rychtářov. (46)

Obr. č. 1 – Katastrální území Vyškov (47)

Město samotné po staletí představuje kulturní, společenské a hospodářské centrum regionu. Leží na křižovatce dřívějších obchodních cest do Brna, Olomouce a Kroměříže. Má bohatou historii, díky níž patřilo k předním moravským sídlům. I když bývalo okresním městem a v dnešní době je stále městem moderním, které svým obyvatelům nabízí mnoho možností, potýká se s úbytkem obyvatelstva. K 31. 12. 2016 bydlelo ve Vyškově 21 125 obyvatel. (48)

Obr. č. 2 – Mapa území Vyškova (49)

3.2 JMÉNO A STATUT

Název města je spojen s pověstí o založení Vyškova. V této pověsti vystupuje „Viška“, což byla údajná manželka kupce Sáma, dcera velmože Radmila z nedalekého hradu Orlova. Viška byla dle pověsti věštkyně, která předpověděla svoji smrt. Poprosila otce, ať po její smrti vyše koně s jejím popelem na cestu, a tam, kde se kůň zastaví, chtěla být pochována. Po Viščině smrti k tomuto dle pověsti došlo. Na místě, kde bělouš zastavil, vytryskl pramen, který prý měl kouzelnou moc a dokázal předpovědět osudy moravského vojska. Jelikož chtěl být Radmil blízko místa pochování své dcery, dal v blízkosti hrobu vztyčit pomník, postavit tvrz a místo pojmenoval po své dceři – „Viška“. Na místě tvrže pak vznikl Vyškov. (3, s. 5)

„Pověst, jež nemá oporu v historické skutečnosti, je pravděpodobně výmyslem dvorního historiografa císařů Rudolfa II. a Matyáše. Reaguje zřejmě na skutečnost, že název Vyškova se ve středověkých dokumentech z let 1141–1401 vyskytuje v různých prepisech – Viscou, Wiscou, Wischov, Wiscow, Wischau a některých dalších. Pravděpodobnější však je, že název vznikl z mužského jména Výšek či Vyšek.“ (3, s. 5)

3.2.1 Vývoj jména města Vyškov a jeho statut

V návaznosti na předchozí odstavec je v následujícím přehledu uveden vývoj jména města Vyškov, některé názvy jsou uvedeny ve znění, ve kterém byly použity v dřívějších dokumentech. V přehledu je zaznačen také vývoj statutu Vyškova, který se mnohokrát měnil, s doplněnými změnami v územní rozloze, jelikož v některých letech byly k Vyškovu připojovány nebo naopak odpojovány další vesnice a osady.

kolem 1135 Viscoue

1201 comes de Wiscou

1248 in Wisschowe

1267 oppidum forense (osada městského typu s trhem)

konec 70. let 13. stol. cives...de Wiscowe

1317 civitas

1328 in oppido nostro Wyssaw

1356 civitatem Wisschaw

1361 in Wisschaw civitatem

1388 Wisschaw, die stat

1398 prope Wysskow

1451 in preurbio Wissowiensi

1465 civitas Wissav

1483 Wyschaw

1509 z Wysskowa

1524 Wysskow

1585 in Wische

1590/33 Wiskow

1671 - 1751 Wyschau

1708 – 1826 Wischau

1816 – 1846 Wiskow

1850 Viškov = Wischau, Viškov Předměstí = Wischau Vorstadt

1855 Viškov = Wischau (úřední seznam uvádí pouze jednu osadu)

1864 obec a osada Vyškov Předměstí sloučena s obcí a osadou Vyškov

1869/90 Vyškov = Wischau

1900 osadu Vyškov tvoří městské čtvrtě Vyškov Město = Wischau Stadt, Vyškov Předměstí = Wischau Vorstadt

1921 městské čtvrtě neuváděny

1924 Vyškov

1930 osadu Vyškov tvoří městské čtvrtě Město, Předměstí

1940 Wischau = Vyškov

1941 integrována obec Dědice (s osadami Hamiltony, Pazderna)

1942 integrovány obce Brňany, Křečkovice, Nosálovice (s osadou Nouzka)

1945 Vyškov, dezintegrované obce Brňany, Dědice (s osadami Hamiltony, Pazderna), Křečkovice, Nosálovice (s osadou Nouzka)

1949 integrovány obce Brňany, Dědice (osady Dědice, Hamiltony, Pazderna), Křečkovice, Nosálovice (s osadou Nouzka)

1960 zřízeny osady Sídliště Víta Nejedlého, Zouvalka (dosud místní část obce Moravské Prusy)

1980 (1. 1.) Vyškov rozdělen na osady Vyškov-Město, Vyškov-Předměstí, osada Sídliště Víta Nejedlého sloučena s osadou Dědice

1980 (1. 3.) integrována obec Opatovice

1986 integrovány obce Hoštice-Heroltice (osady Heroltice, Hoštice), Křižanovice u Vyškova, Lysovice, Rostěnice-Zvonovice (osady Rostěnice, Zvonovice), Rychtářov-Lhota (osady Lhota, Pařezovice, Rychtářov), Topolany

1990 dezintegrované obce Hoštice-Heroltice (osady Heroltice, Hoštice), Křižanovice u Vyškova, Lysovice, Topolany

1995 dezintegrována obec Rostěnice-Zvonovice (osady Rostěnice, Zvonovice)

2003 územněsprávní příslušnost: POÚ Vyškov, ORP Vyškov, okres Vyškov (4, s. 496-497)

3.3 VÝVOJ POČTU OBYVATEL A DOMŮ

Vývoj počtu obyvatel a domů zachycený v grafech nastiňuje vývoj Vyškova i s připojenými obcemi v jednotlivých letech. Jelikož se k Vyškovu v průběhu času okolní obce připojovaly a zase oddělovaly, mělo to částečně za následek zvyšování či snižování hodnot grafu.

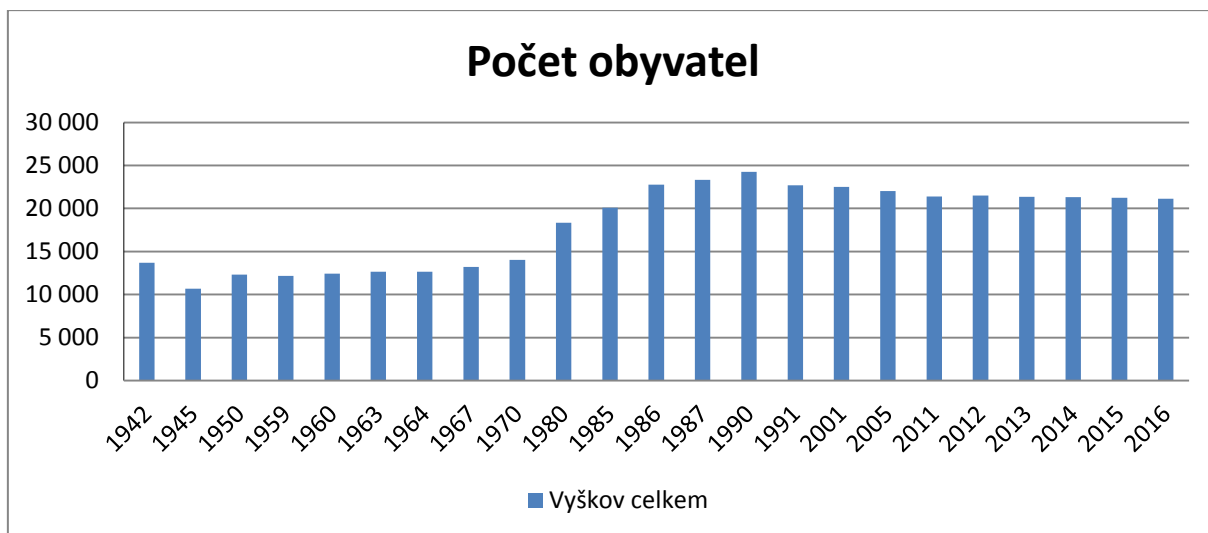
Uvedené hodnoty o počtu domů jsou možné k sehnání jen do r. 2011, kdy proběhlo poslední sčítání lidí, domů a bytů. Veškerá data jsou uvedena v tabulce i s vyobrazením a datováním spojování či oddělování obcí.

3.3.1 Obyvatelé

Vývoj počtu obyvatel byl velmi kolísavý. Přibližně do r. 1930 byl vývoj odrazem k dané době a s nástupem vojenských jednotek se počet zvýšil. K nárůstu napomohla velká výstavba bytových domů a také zřízení vojenského újezdu Březina, které sem přivedlo plno vojáků, někdy i s celou rodinou. K dalšímu nárůstu docházelo s postupným příchodem Němců. Po válce se počet postupně zvyšoval, i když to částečně brzdilo i stěhování za prací, což bylo komfortnější než dojíždění. Od r. 1990 se počet obyvatel postupně snižuje, je následkem jednak menší porodnosti, ale také toho, že lidé se více stěhují částečně kvůli škole, ale hlavně za prací, protože každodenní dojíždění není vzhledem k dopravní situaci moc příznivé. Do budoucna, pokud se situace v dopravě a také s novou výstavbou bytů nezlepší, bude počet obyvatel i nadále klesat.

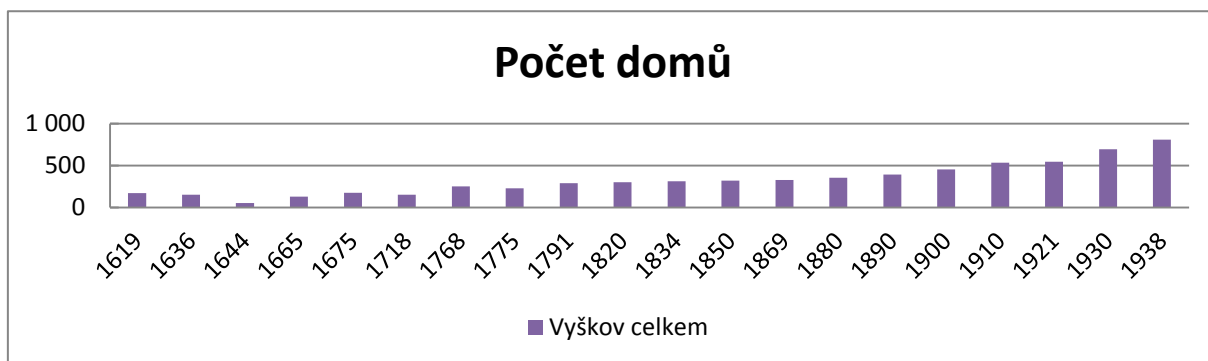
Graf č. 1 – Počet obyvatel ve Vyškově v letech 1662 – 1938 (2; 4; 5; 8; 10; 50)

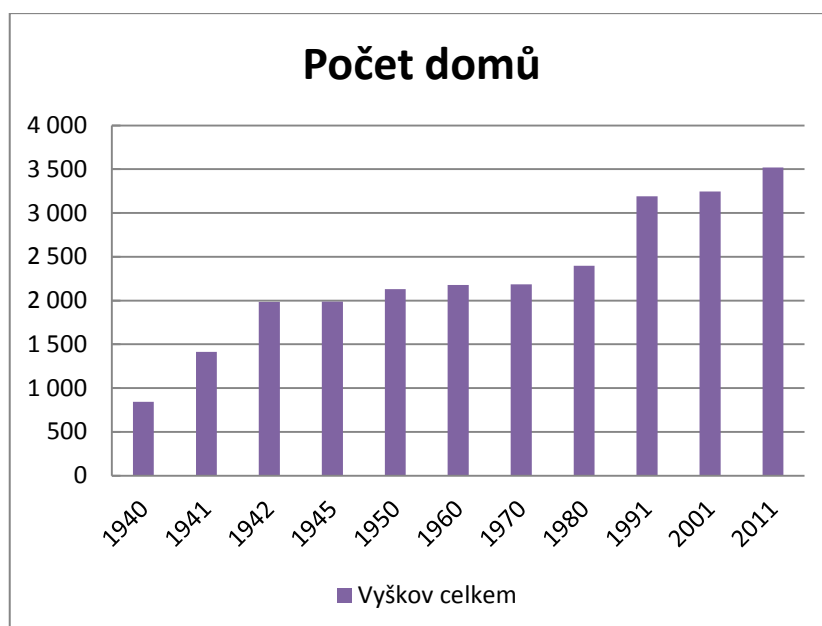
Graf č. 2 – Počet obyvatel ve Vyškově v letech 1942 – 2016 (2; 4; 5; 8; 10; 50)

3.3.2 Domy

Vývoj počtu domů je provázán s počtem obyvatelstva a reaguje na něj s částečným odstupem, protože nejde vždy hned uspokojit poptávku a nabídku bytů či domů. Hlavní vzestup v počtu nových domů začal začátkem 20. stol., kdy se zvyšoval převážně v okrajových ulicích. To celé však narušil v r. 1917 velký požár. Ve 30. letech se také v rychlosti výstavby projevil nedostatek průmyslu. Další potřeba nových bytů a tím rychlá výstavba vznikala v období za 1. republiky, a to nejen pro obyvatelstvo, ale také jako kasárny a byty pro vojáky. Po válce se město po těžkých válečných stopách začalo postupně opět rozrůstat. V 70. až 90. letech proběhl velký nárůst nových bytů a domů, kdy se jednalo hlavně o panelovou výstavbu, která zajišťovala velké kapacity v oblasti bydlení a také množství řadových domů pro velké počty obyvatelstva.

Graf č. 3 – Počet domů ve Vyškově v letech 1619 – 1938 (2; 4; 5; 8; 10; 50)

Graf č. 4 – Počet domů ve Vyškově v letech 1940 – 2011 (2; 4; 5; 8; 10; 50)

3.4 SYMBOLY MĚSTA

3.4.1 Městský znak

Na stříbrném (bílém) štítě gotického hrotitého tvaru lze vidět červenou věž ze zdiva v podobě kvádrů se čtyřmi vysokými stínkami cimbuří. Uprostřed věže se nachází čtyřlísté okno a lomeně zaklenutá otevřená brána s černou zdviženou mříží. Po obou stranách věže stoupá šikmo k okraji štítu červená kvádrová hradební zeď se třemi stínkami cimbuří. (51)

Znak města vznikl z pečeti. Nejstarší pečeť města je použita na listině z 25. června 1403. Zobrazuje věž z kvádrového zdiva se čtyřmi stínkami, tj. zuby cimbuří, s gotickým čtyřlístkovým oknem a s gotickou bránou, která má zvednutou padací mříž. Toto znamení se malovalo a vytesávalo na štíty. Městský znak má původ zřejmě už ve 14. století, neboť od roku 1367 se Vyškov nazývá městem. (51)

Obr. č. 3 – Městský znak (51)

3.4.2 Městská vlajka

Městská vlajka vychází z podoby městského znaku. Vlajku tvoří 3 svislé pruhy – červený, bílý a červený v poměru 1 : 2 : 1. V bílém pruhu je umístěna červená věž ze zdiva z kvádrů se čtyřmi vysokými stínkami cimbuří, čtyřlístým oknem a lomeně zaklenutou otevřenou branou s černou vytaženou mříží. Poměr šířky k délce je 2 : 3. (51)

Obr. č. 4 – Městská vlajka (51)

3.4.3 Městské logo

Logo města Vyškova tvoří nápis Vyškov, pod nímž je vyobrazeno 7 svislých obdélníků znázorňujících hradby města. (51)

Obr. č. 5 – Městské logo (51)

4 HISTORIE MĚSTA VYŠKOVA

4.1 OSÍDLENÍ OBLASTI

Oblast Vyškovska byla osídlena již od nejstarších dob existence člověka, což dokazuje řada archeologických nálezů. Mezi ně můžeme zařadit např. předměty, které poukazují na přítomnost lovců ze starší doby kamenné, přibližně z doby 25 000 let př. n. l. (3, s. 5)

Pokud se na dané téma podíváme chronologicky, zjistíme, že nejdříve proběhlo osídlení nižších poloh, které byly vhodné z hlediska klimatu, morfologie a také po stránce komunikační, následně svahy Dražanské vysočiny a Chřibů. Do roku 1200 bylo Vyškovsko osídleno přibližně z jedné pětiny. Během 13. stol. se osídlení rozšiřovalo i na svahy již zmíněné Dražanské vysočiny. Do 2. pol. 14. stol. bylo na Vyškovsku už většinou osídlené staré sídelní území, čímž skončila městská a vesnická kolonizace. (5, s. 61-63)

Další změny v osídlení proběhly v době třicetileté války, při níž docházelo k vyliďňování osad, avšak nedošlo k jejich úplnému zániku. Na Vyškovsku tím byla nejvíce postižena města Bučovice, Slavkov a Vyškov, která byla tábořištěm armád, jež tudy procházely. (5, s. 69)

Z výše uvedeného lze tedy říci, že Vyškovsko svou rovinnou částí v pořící řeky Hané patří k našim nejstarším sídelním oblastem. To dokazoval ráz sídlišť a rozmístění traťové pluziny a také jména jednotlivých vsí. *„Nedostatek pramenných zpráv nám bohužel nedává možnost toto nejranější osídlení určit nějak přesněji. Na druhé straně můžeme však s největší pravděpodobností říci, že Vyškov už podle přípony – ov patří k mladší osídlovací vrstvě.“* (5, s. 74)

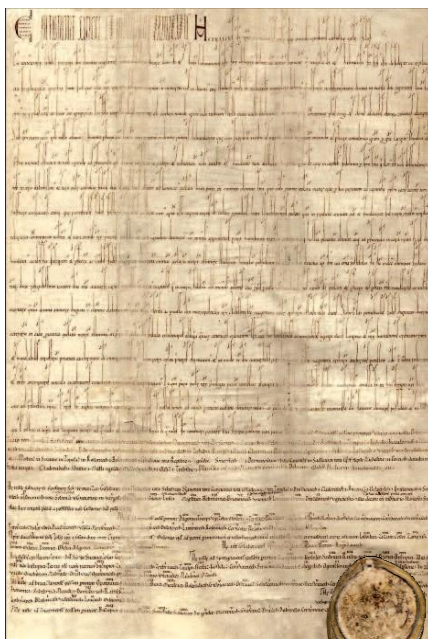
Do 12. století nejsou známy údaje o městě Vyškově. Proto se předešlá kapitola zabývala větším územím – Vyškovskem. V následujících kapitolách bude historie zaměřena přímo na město Vyškov s jeho částmi, které byly postupně k městu připojovány.

4.2 12. STOLETÍ

První zmínku o Vyškovu nalezneme v listině biskupského majetku na Moravě pořízenou r. 1141 biskupem Jindřichem Zdíkem, i když se o přesném datování vedou spory kvůli neuvedenému datu na listině a tudíž je datum vzniku odhadnut pouze z kontextu. (2, s. 7)

Z této listiny vyplývá, že Vyškov byl zeměpanským majetkem. Zdík tehdy převáděl své sídlo k olomouckému kostelu sv. Václava, který obdržel jedno popluží ve Vyškově. (3, s. 5)

Další informace z tohoto období se ovšem nedochovaly, proto lze jen odhadovat, jak se město v této době rozvíjelo.

Obr. č. 6 – Listina Jindřicha Zdíka z roku 1141, která jako první uvádí Vyškov (2, s. 74)

4.3 13. STOLETÍ

Zpočátku své historie Vyškov z hlediska ekonomického, politického, zemědělského a hospodářského zaujímal stejné místo jako okolní obce. K postupu na přední místo v oblasti mu pomohla výhodná strategická poloha, která byla na křižovatce sedmi silnic pokračujících do významnějších měst jako např. Olomouc a Kroměříž. (5, s. 75)

I když polnosti v okolí patřily olomouckému biskupství, byl tehdy Vyškov pod kontrolou zeměpanských úředníků. Ještě počátkem 13. stol. se totiž na jedné z listin ve Vyškově objevuje „zeměpanský úředník Jakub“. (6, s. 8)

Vyškov se poté dostal celý do majetku olomouckého biskupství, není však přesně známo, kdy se tak stalo. „Každopádně však majetkem byl v době biskupa Bruna ze Schauenburku, jehož episkopát spadá do let 1245-1281. Bruno byl vynikajícím diplomatem a oblíbencem krále Přemysla Otakara II. a zejména jeho otce Václava I., od něhož pravděpodobně biskup Vyškov i s mýtem získal.“ (3, s. 5)

Vývoj města se tak mohl posunout dále a dle pověsti z r. 1267 se z Vyškova stalo tržiště městečko (oppidum forense). První etapa ve vývoji Vyškova byla dokončena povýšením na město a to ještě za života biskupa Bruna, který zemřel až v r. 1271. (5, s. 75)

Další růst města byl ovlivněn také postupným poklesem významu nedaleko ležící obce Pustiměř, která byla do té doby v okolí významnější, a zánik hradu Melice blízko zmíněné obce ve 14. stol. (7, s. 6)

4.4 14. STOLETÍ

Na počátku 14. století již patřil Vyškov k prosperujícím a cenným majetkům olomouckého biskupství. Centrem městečka bylo trojúhelníkové tržiště, nedaleko kterého se nacházel farní kostel. (2, s. 115)

„V roce 1328 je poprvé zmiňována fara s kostelem, od pol. 14. stol. městská kancelář s vlastní pečeti. Nesmíme opomenout skutečnost, že v této době byl ve Vyškově postaven biskupský hrad.“ (8, s. 10)

Důležitým mezníkem ve vývoji dosavadního městečka je rok 1367, od kterého je Vyškov v různých dokumentech stabilně pojmenován jako město. (2, s. 7)

Od pol. 14. stol. se Vyškov a vyškovské panství dále rozrůstalo. Město se do počátku 15. stol. stalo ohrazeným městem, což dokazuje pečeť z r. 1403 s vyobrazením hradební zdi s věží a otevřenou bránou. Olomoucké biskupství ovšem v této době prožívalo hospodářskou krizi a bylo nuceno zastavit i panství vyškovské r. 1388 markraběti Joštovi a později Heraltovi z Kunštátu, což mělo neblahý vliv na rozvoj města. (5, s. 79)

4.5 15. STOLETÍ

Počátkem 15. stol., v r. 1403, biskup Lacko z Kravař vyplatil ze zástavy vyškovské panství, které se tehdy opíralo o město Vyškov a o hrad Mejlice. Tím se město opět stalo majetkem olomouckého biskupství. K vyškovskému panství tehdy patřil Vyškov, dále osady Brňany, Křečkovice, Křižanovice a díl Podbřežic. Panství se v této době často dělila a zase scelovala, proto se zatím olomouckým biskupům nedařilo vybudovat scelené panství okolo Vyškova. Vyškov nadále nebyval velkým městem a zůstával pod správou biskupského fojta, nicméně díky výhodné poloze města mu přicházely vysoké příjmy z mýt. (5, s. 79-87)

V tomto období nelze opomenout ani proběhnuvší husitské války, které zasáhly i Vyškov. Olomoucké biskupství patřilo mezi nejvýznamnější odpůrce husitů, a proto není divu, že se i město Vyškov stalo terčem husitů, a to v letech 1423 a 1432. (6, s. 9)

Tyto vpády husitů a nájezdy okolní šlechty zanechaly stopy na Vyškovsku a také na samotném městě Vyškov, který byl zničený. Můžeme předpokládat, že od 2. čtvrtiny 15. stol. docházelo k postupné nápravě škod a výstavbě nových domů jak na náměstí, tak i v přilehlých uličkách. (2, s. 128)

Sjednocovací proces od 2. pol. 15. stol. a přes celé 16. stol. probíhal po celé Moravě. Díky tomuto sloučení se vyškovské panství stalo největším feudálním majetkem v okrese a z Vyškova se vytvářelo středisko celé oblasti. Město Vyškov se po husitských válkách brzy vzpamatovalo ze škod a začalo se rozvíjet. Pomohli mu v tom olomoučtí biskupové, kteří ve městě často pobývali a také mu dávali privilegia, která ho posunula daleko před ostatní městečka v okrese. (5, s. 88-106)

V tomto století se objevuje také informace o opevnění města, které je poprvé doloženo zprávou ze dne 2. 2. 1448, ve které biskup Pavel z Miličína žádal olomouckou kapitolu o souhlas, aby mohl prodat některý biskupský majetek. Potřeboval totiž peníze právě na opevnění Vyškova. (5, s. 107)

Války, nájezdy a jiné události tohoto století zapříčinily přestavby zničených, absolutně převažujících, dřevěných staveb, čímž napomohly k rychlejšímu rozvoji města. Dokument z r. 1449 dokládá tvrz při Brněnské bráně města, v r. 1465 bránu Olomouckou, hrad (tvrz) a také nově budované hradby. Dochované části prvních kamenných měšťanských domů při rynku pochází zhruba z poloviny 15. stol. (2, s. 92)

Husitské války však nebyly jedinou pohromou, která Vyškov v tomto století zasáhla. Město opět velmi trpělo za uherských válek, kdy vojsko českého krále Jiřího z Poděbrad pod vedením Mikuláše Střely napadlo v r. 1469 město Vyškov, vydrancovalo jej a vypálilo. (8, s. 12)

Válečné pohromy provázející město vedly k provedení staveb biskupem Tasem. Jednalo se o rozšíření zámku, který se poprvé připomínal r. 1449 jako tvrz s věží a poschodím. Byla dokončena stavba křídla a do zámecké zdi byl vsazen Tasův erb. (5, s. 294)

Po válce v r. 1469 docházelo k obnově města a tudíž i k dalšímu rozvoji. Na náměstí byly vystavěny další měšťanské domy, zahájena stavba děkanského kostela Nanebevzetí Panny Marie za severozápadním rohem náměstí. Pro tento kostel bylo vybráno menší místo, kde se nacházely dva židovské domky. Stavba mohutného trojlodního kostela byla zahájena v r. 1469/1470 a až v r. 1496 byl kostel vysvěcen. (2, s. 130)

Po smrti Tasa byl vyškovský zámek dále rozšiřován biskupem Thurzem, který také obnovil zámecký park. (5, s. 295)

I přes válečné katastrofy, které se v tomto století odehrály, byl Vyškov velmi důležitým biskupským městem ležícím na křižovatce několika cest. Konaly se zde trhy, které hojně navštěvovali kupci a prostý lid z celého okolí. Díky dobré hospodářské prosperitě

můžeme předpokládat, že se zde nacházela a rozvíjela celá řada řemesel a místní řemeslníci byli většinou organizováni do jednotlivých cechů. (2, s. 132)

4.6 16. STOLETÍ

V 16. stol. byl Vyškov biskupským poddanským městem. Patřil k těm městům, která byla výše postavená. Jednalo se totiž o centrum stejnojmenného panství. Díky přírodním podmínkám byl Vyškov i celé panství zaměřen na rybníkářství a obilnářství. Město plnilo funkci hospodářskou a správní, výrazně však bylo využíváno i pro svou příležitostnou reprezentačně obytnou funkci. (2, s. 133)

Z dostupných údajů lze konstatovat, že kolem r. 1500 už ve městě zřejmě fungoval vodovod, kdy byla voda dopravována dřevěnými trubkami položenými v zemi přes pozemky Křečkovic. Kvůli tomuto vodovodu mělo město v r. 1522 se vsí spor, který biskup rozhodl určením poplatku, za který má Vyškov právo vést vodu a tím i povinnost platit Křečkovcům. (2, s. 139-140)

Co se týče školství, lze usuzovat, že škola stávala ve městě už ve 14. století. První doložená zpráva pochází ovšem až z r. 1561, kdy byl biskupem povolán nový rektor, který měl docílit celkového zlepšení výuky ve škole. (2, s. 527)

Obr. č. 7 – Mapa Moravy Abrahama Ortelia, Antverpy 1578/1579 (2, s. 134)

Tím, že ve městě byli měšťané, kteří se věnovali řemeslům, obchodu a zemědělství, bylo nutné během 16. stol. vytvořit privilegia, tzv. artikule, která stanovovala vnitřní organizaci a pravidla řízení daného cechu, aby dané řemeslo mohlo dále vzkvétat. (2, s. 156)

Velkostatek měl pivovar ve Vyškově pro poddanské vsi, který byl výnosný. Město vlastnilo i několik mlýnů, které biskupové postupně kupovali. V r. 1564 biskup Marek

potvrdil další 3 mlýny. V r. 1568 pak byla zahájena stavba nové radnice a ze staré radnice byl zbudován pivovar a sladovna. (5, s. 297)

V průběhu 2. pol. 16. stol. stoupal stavební a hospodářský rozmach města. Středověký biskupský hrad byl v té době přebudován na zámek. Soudobou výstavbu a vybavenost doplnil s nástupem renesance městský špitál s kostelíkem sv. Anny na předměstí. Město se stalo v 16. stol. feudální vrchností. Nová radnice postavená r. 1569 byla poničená výbuchem střelného prachu a opět vystavěna r. 1613 už v renesanční podobě. (9, s. 64)

Obr. č. 8 – Nejstarší vyobrazení města z roku 1593 (2, s. 166)

4.7 17. STOLETÍ

V 17. stol. zůstávala podoba města přibližně stejná jako v předchozím období. Město bylo obehnané hradbami, dominantou byl biskupský zámek, farní kostel Panny Marie a radnice na trojúhelníkovém náměstí. Jednalo se o poddanské město, které bylo majetkem olomouckých biskupů. Také představovalo centrum vyškovského panství, které tvořilo relativně ucelený pozemkový soubor. Díky tomu se Vyškov stal přirozeným centrem celé oblasti. (2, s. 165-170)

V průběhu tohoto století postihlo Vyškov několik pohrom, které částečně změnily podobu města. Při bouři dne 7. srpna 1609 uhodilo do radnice a střelný prach, který byl uskladněný v radnici, se vznítil a rozmetal ji spolu se dvěma okolními domy. Proto byla r. 1613 vystavěna nová radnice. Další přírodní pohroma postihla Vyškov dne 3. února 1638, kdy byla zaznamenána velká vichřice, která způsobila mnoho škod a pobořila zámeckou kapli. (5, s. 297-298)

Vyškovu se však nevyhnula ani válka, která v tomto století probíhala. Na konci třicetileté války přinesl zkázu Vyškovu i celému kraji vpád švédských vojsk na Moravu. Dne 1. září 1643 Švédové město přepadli a požadovali 4500 zlatých výpalného. Vojáci se však 9. a 10. září vrátili a rabovali také v kostele, který vyloupili i s uloženými klenoty okolních

obcí. Švédské vojsko vtrhlo do města ještě r. 1645 a tím dokončilo svou zkázu. Před vpádem měl Vyškov 155 usedlostí a po vpádu jen 54, z okolních obcí tedy dopadl Vyškov nejhůře. Tyto katastrofální následky se díky pomoci olomouckých biskupů dařilo postupně překonávat. (5, s. 113)

Společně s městem byl vydrancován také zámek. Čekala jej však obnova a rozšíření za doby vlády Karla z Lichtenštejna-Kastelkorn přibližně v r. 1666. Bylo přistavěno celé trojpatrové křídlo a byla rozšířena zámecká zahrada. (7, s. 6)

Zmíněná zahrada byla umístěna za opevněním zámku, mimo hradby. Za doby třicetileté války zahrada zpustla, a proto biskup Karel z Lichtenštejna-Kastelkorn rozhodl o jejím zkultivování. Zahrada byla obehnaná zdí, která byla vybavena vstupním portálem, a sloužila jako místo k odpočinku a zábavě. Součástí zahrady byla zdobná lodžie. Přiléhající konírny a jízárny zase zajišťovaly sportovní vyžití. Za episkopátu výše uvedeného biskupa doznal areál zámku tolik velkolepých změn, že mu bylo přezdíváno moravské Versailles. V těsné blízkosti zámku probíhala výstavba pivovaru, která byla dokončena v r. 1680. (2, s. 195-199)

Pozemek pro stavbu pivovaru získalo město od hrnčírů, kteří se z tohoto místa přestěhovali k blízkosti cihelny u silnice vedoucí na Olomouc. Stalo se tak z toho důvodu, že dne 4. května r. 1676 byly na Hrnčířském rynku domky zničeny požárem a pro hrnčíře bylo výhodnější pozemky prodat a přestěhovat se na jiné místo. (5, s. 298)

Město bylo podporováno moravskými biskupy, kterým se z různých obchodů a práv zvyšovaly zisky. Na troskách poničeného města tak měšťané mohli začít budovat nové město, které následně v 70. letech 17. stol. patřilo k nejvýstavnějším moravským městům. (5, s. 122)

Po třicetileté válce přibýlo ve městě Němců, což dokládá i zřízení německé kaple, doložené r. 1672. Co se týče dalších budov sloužících mimo jiné občanské vybavenosti, v letech 1689 – 1690 byla při farním kostele vystavěna kaple sv. Otýlie, z r. 1691 jsou doloženy zmínky o poště. (5, s. 298-299)

Město se pomalu vzpamatovalo z předchozích katastrof, o čemž informuje Lánský rejstřík z r. 1673. Docházelo k postupnému zalidňování a vyrovnání s úbytkem obyvatelstva v době třicetileté války. Stavební obnova probíhala po třicetileté válce velmi rychle. Biskup se navíc příkladně staral o čistotu a dláždění ulic. (2, s. 203)

Počátkem února 1677 zasáhl město další požár, tentokrát na Předměstí, kde musel být dokonce nově vystavěn i špitál. Zřejmě proto biskup vydal v r. 1677 hasičský řád města

Vyškova, kde byly přesně rozepsány povinnosti jednotlivých cechů. V letech 1677 – 1679 biskup zajistil pokutou podmíněnou výměnu doškových střech za šindelové, protože zjistil, že ve městě je velká část domů a stájí pokryta slaměnými došky, které přispívají k požárům. Nové nařízení mělo před požárem chránit knížecí rezidenci, nově postavený pivovar a stejně tak i celé město. Městská rada se také snažila předejít požárům pravidelným čištěním a prohlídkou komínů. (2, s. 202-203)

Postupnou snahu město obnovit však zastavil další požár v r. 1685, který vznikl v jednom domě a po jeho rozšíření lehly popelem domy a dvory, celé Novosady až k Mudrákovskému dvoru a více než polovina Křečkovic. S ohledem i na tuto tragédii biskup nařídil dne 19. dubna 1686, aby nedbalými hospodáři zpustlé domy, kteří neplatili žádné daně, byly úředně prodány a zaopatřeny dobrými hospodáři. Nový majitel domu pak měl být osvobozen od placení daní. Ve městě se v tomto období nacházelo velké množství domů, které se skládaly z několika budov, a bylo zde také množství hospodářských objektů. (2, s. 213)

Obr. č. 9 – Rytina Vyškova z Hofferovy sbírky na konci 17. století (2, s. 201)

4.8 18. STOLETÍ

Obyvatelé Moravy se počátkem 18. stol. často obávali válečných konfliktů a možného tureckého nájezdu. I když se válka Vyškova přímo nedotkla, obyvatelé nezůstali ušetření povinností spojených s vojenskými výdaji. (2, s. 225)

V r. 1715 vypukla na Moravě morová epidemie. Vyškovský hejtman s městskou radou ohlásili dne 4. srpna 1715, že před branou města zemřelo 6 lidí na morové příznaky. Druhý den po nařízení bylo město uzavřeno a až na konci srpna bylo měšťanům povoleno vyjít za

hradby. Město bylo otevřeno až po 4 měsících. Po skončení morové nákazy nechali vyškovští na náměstí postavit v letech 1717 – 1718 sochu Panny Marie. (2, s. 226-227)

Umělecky vytříbeným slohovým projevem baroka zůstává po moru r. 1715 na náměstí mariánský morový sloup od brněnského sochaře J. K. Pröbstla a o něco mladší Ganymedova kašna. (9, s. 66)

Obr. č. 10 – Kolorovaný pohled na Vyškov po roce 1727 (2, s. 230)

Samotné vyškovské panství netvořilo jen město a předměstí, ale také mnoho obcí v okolí. Na místě vykácených panských lesů vznikaly v 2. pol. 18. stol. nové vesnice. Tímto způsobem byly v r. 1765 založeny vesnice Hamiltony a Pazderna, v r. 1766 Pařezovice a Odrůvky a v r. 1780 Nouzka. K vyškovskému panství také patřily další vesnice v okolí. (2, s. 226)

Válečná tažení se Vyškovu nevyhnula ani v tomto století. V březnu r. 1741 do města přitáhli Prusové, kteří si tu zřídili skladiště potravin, výzbroje a výstroje a chystali se obléhat Brno. Město pak v letech 1742 a 1758 vyplenili. (5, s. 131 a 299)

V období let 1753 – 1755 došlo ve Vyškově k šesti velkým požárům. Největší byl 3. dubna 1753, při kterém shořelo celé město i s radnicí, kromě dvou domů. (2, s. 228-229)

Při požáru města vyhořel také zámek, který následovně pustl, v r. 1774 v něm byla zřízena vojenská nemocnice a poté tam byli ubytováni úředníci. (5, s. 299)

Koncem 18. stol. už byl Vyškov poměrně velkým městem, které leželo v úrodné zemědělské oblasti s hustým osídlením. V tomto období dochází k velkému rozmachu hrnčířství a soukenictví, které se vyváží daleko za hranice, čímž Vyškov přestává být pouze provinčním městem. (9, s. 9)

4.9 19. STOLETÍ

I když se město neustále rozvíjelo, ani počátek 19. stol. nebyl s ohledem na války pro Vyškovany klidný. V rámci napoleonských válek proběhlo první obsazení Vyškova dne 21. listopadu 1805, kdy do města přitáhli Francouzi. Vše, co potřebovali, lidem zabavili a tento stav trval až do 28. listopadu, kdy město ve směru od Prostějova obsadila spojená armáda rakousko-ruská. Podruhé byli Francouzi ve městě r. 1809, ale už jen krátce a jejich pobyt byl mnohem klidnější než předchozí. Po skončení války proběhlo sčítání způsobených škod, které nebyly malé a působily městu velkou zátěž. (7, s. 22-23)

Město nezasáhla jen válka, ale zkázu přinesla také průtrž mračen ze dne 30. srpna 1814, při které se rozvodnila řeka Haná a strhla s sebou kamenný most a některé domy. K této pohromě částečně přispělo i to, že koryto bylo dlouhodobě neupravované, zanesené bahnem, takže nedokázalo pojmout tolik vody. Povodní bylo strženo 8 domů a více jak 80 jich bylo poškozeno. Vlivem povodně došlo k poklesu cen místních realit. (5, s. 299)

K další záplavě došlo v únoru r. 1815, když kvůli počasí přišla náhlá obleva. Vzestup hladiny zapříčinily ledové kry plující po řece a také bez vědomí úřadů zvýšená zeď vodní hráze u mlýna. Voda zaplavila větší část předměstí, převážně levý tok řeky Hané. Následně probíhaly úpravy a regulace koryta, které však byly dočasně pozastaveny v r. 1817. V r. 1828 už však byla řeka Haná částečně regulována. (2, s. 231-232)

Začátkem nové éry ve vedení města se stalo porevoluční období v letech 1849–1850, kdy Vyškov přestal být poddanským městem olomouckých arcibiskupů a stal se sídlem okresu. (3, s. 7)

Národní rozpory, které vedly v r. 1866 k prusko-rakouské válce, skončily porážkou Rakouského císařství a pruští vojáci okupovali moravská města a obce včetně Vyškova. To však nebyla jediná pohroma v tomto roce. Lidé také museli vzdorovat dalšímu nebezpečí, kterým byla cholera. Této nemoci podlehl 120 osob, z nichž většina byli starší nebo nemocní občané a děti. (2, s. 272)

Město Vyškov se přesto postupně vyvíjelo jak v zemědělské, tak v průmyslové výrobě, rozšiřovala se i domácí výroba. V r. 1869 byl ve Vyškově postaven Drnovický cukrovar firmy Offermann a spol. Tento podnik patřil mezi nejvýznamnější podniky tohoto druhu na Moravě. Pro samotný Vyškov a jeho obyvatele to znamenalo mnoho pracovních míst, a to hlavně pro dělníky. (5, s. 153)

Během 50. let 19. stol. se město potýkalo s nedostatkem finančních zdrojů při pokrytí běžných potřeb a nutných výdajů. Často si však půjčovalo finance u městské spořitelny. Kromě údržby mostů a cest město investovalo do oprav obecních domů, dláždění ulic a náměstí s budováním kanálů na jejich odvodnění. (2, s. 296-297)

Ani druhá pol. 70. let 19. stol. českému politickému a společenskému životu ve Vyškově nepřála. Češi utrpěli finanční ztráty po likvidaci občanské záložny a hospodářská krize zasáhla především české soukeníky. V čele městské správy však stáli Němci. Česká a německá strana spolu vedly stále častější spory až do voleb v r. 1899, kdy převahu na radnici konečně získali Češi. Poslední vzdory proběhly na začátku r. 1903, kdy se po odstoupení starosty a radního stává novým starostou Čech Alois Souček. (2, s. 277-285)

Blízké umístění Vyškovska k brněnským průmyslovým závodům z jedné strany a ke Kroměříži a Prostějovu ze strany druhé zapříčinilo, že oblast sloužila spíš jako zásoba továrního dělnictva, a proto tu bylo málo průmyslových závodů. Ke zlepšení komunikační sítě a vybudování železničních spojů došlo v poslední fázi průmyslové revoluce. V r. 1869 byla otevřena trať mezi Brnem a Přerovem a tím spojila i Vyškov s Brnem. Téhož roku byla také dokončena příjezdní silnice k nádraží. (5, s. 154-155)

Ani školství ve městě nezůstávalo pozadu. Do r. 1883 byla ve Vyškově jen škola obecná utrakvistická, s některými třídami s německým vyučovacím jazykem. Nátlak ze strany českého obyvatelstva vyvolal v r. 1883 rozdělení obecné školy na českou a německou. V r. 1884 byla otevřena soukromá česká škola mateřská. V r. 1888 zahájila svou činnost zimní hospodářská škola, v r. 1891 pokračovací škola učňovská. R. 1896 byla otevřena klášterní měšťanská škola dívčí a při ní zřízena škola mateřská a odborná škola pro ženská povolání. V r. 1899 vzniklo české mateřské gymnázium, které bylo r. 1910 postátněno a v letech 1924-1930 přeměněno na reálné. Vznikaly tu i další školy, které však byly postupem času přeměněny nebo zrušeny. (5, s. 303)

4.10 20. STOLETÍ

Obr. č. 11 – Kolorovaná pohlednice Vyškova z roku 1910 (2, s. 26)

Konec 19. stol. a začátek 20. stol přinesl městu rozvoj průmyslové výroby. Ve městě sídlily továrny a jiné provozovny, jako např. Altova továrna na obuv zal. r. 1876, Götzlova (později Hoffmanova) textilka zal. r. 1883, v objektech Hoffmanovy továrny vznikla v r. 1932 továrna na výrobu rádio-přijímačů, tzv. „Radionka“. Mezi další podniky patřila textilní továrna bratří Kleinů založená r. 1923, textilní továrna Moučková z r. 1922, Chřištofova chemická čistírna a barvárna z r. 1908, městská plynárna, Pazderkova továrna na výrobu stavebního kování z r. 1925, kruhová Markova cihelna, tiskárny a další. Všechny tyto podniky postupně zanikly, přestěhovaly se nebo se přeměnily v jiné. (5, s. 300-301)

V r. 1905 se město rozhodlo postavit vlastní plynárnu a využít svítiplyn pro veřejné osvětlení města. Vhodné prostory pro umístění byly v oblasti Tržiště. Do provozu byla uvedena už r. 1906, ale její výsledky ze začátku nebyly nijak výrazné. (2, s. 296)

Největší stavbou počátkem 20. stol. byla stavba infekční nemocnice v Trpínkách č. p. 28 a 89. Tomu v r. 1908 bohužel napomohlo vypuknutí infekce spály a v r. 1909 záškrtu. Přízemní budova měla v r. 1932 kapacitu 32 lůžek a byla zřízena zejména pro léčení infekčních nemocí. (2, s. 300)

Velkou událostí počátku 20. století však byla první světová válka, do které vstupovaly české země jako součást monarchie, avšak na jejich území se nebojovalo. Sloužily proto jako zásobárna všeho, co si válka vyžadovala, včetně válečné síly. Příděly potravin byly poskytovány pomocí lístků, celé město zasáhly finanční půjčky pro potřeby války, probíhala

rekvizice přebytkových potravin a kovů, což se v r. 1918 projevilo i zabráním kostelních zvonů. Klesla proto i životní úroveň obyvatelstva a tížil je nedostatek veškerého zboží. (2, s. 289-290)

Po skončení války v r. 1918 a vyhlášení československé republiky probíhaly na jedné straně velké oslavy, na straně druhé tu byl problém jako nezaměstnanost, drahota a lichva. Proběhly tu také demonstrace a stávky. Situace v prvních letech meziválečné republiky a stabilizace poměrů nebyly snadnou záležitostí. (2, s. 317-320)

Ještě před koncem války, dne 21. května r. 1917, propukl na náměstí v domě č. 65 velký požár, který poničil 57 městských domů, z nichž 33 vyhořelo do základů. O přístřešek přišlo 184 rodin o 590 osobách. Požár zasáhl městskou radnici, kde shořely veškeré dokumenty, spisy, bankovky a knihy. Kvůli válce byl navíc nedostatek mužů na opravu nebo postavení nových domů. (10, s. 165-170)

Také Vyškovský zámek tento požár postihl. Byly zničeny střechy zámku i klenuté místnosti. Po r. 1918 proběhlo jednání o budoucím osudu zámku, jedna z možností byla zámek zbourat. Naštěstí k tomu nedošlo a 5. března 1928 byl odevzdán novému majiteli. (7, s. 27)

V oblasti dopravní infrastruktury město usilovalo o zřízení železniční trati Vyškov – Blansko. V r. 1926 byla podána petice na její zřízení, ale bohužel byla zamítnuta. V té době, už od r. 1922, byla provozována autobusová linka z Vyškova do Jedovnic a po udělení licence i do ostatních měst a obcí. (2, s. 340)

V průběhu 20. let docházelo na Vyškovsku k omezování průmyslu. V r. 1922 se likvidovala textilní továrna, zanikla výroba cukrovinek, obuvi i kovového zboží. Ve 30. letech zůstala ve městě jen mechanická tkalcovna, dvě kovoprůmyslové továrny, chemická čistírna s barvírnou a tři malé tiskárny. (5, s. 167)

K nejdůležitějším hospodářským akcím pro zdárný ekonomický rozvoj patřila v letech 1923-1925 elektrifikace města, kdy podle smlouvy mělo město do r. 1945 zdarma odebírat proud pro osvětlení ulic, jak v původní zástavbě, tak i v nově zbudovaných ulicích. (11, s. 7)

Navzdory všem snahám Vyškov po stránce hospodářské nepociťoval velký rozvoj. Jednou z příčin byl odchod mladých a schopných lidí do jiných měst, především do Brna, Prostějova, Přerova a Kroměříže. Tato města poskytovala lepší podmínky pro vznik a rozvoj živnosti a podniků. Boj s nezaměstnaností musela pomoci řešit politika veřejných investic, mezi které patřilo mimo jiné vydláždění ulic a náměstí. Jako zásadní se ukázal zákon

o stavebním ruchu z 11. března 1921, díky němuž vzniklo mnoho nových budov. V nově postavených ulicích byla budována nová kanalizace a v r. 1935 byl dokončen vodovod. Veřejné stavební práce se také týkaly výstavby betonového mostu přes řeku Hanou v letech 1932 a 1933 a regulace Hané, které probíhaly zejména po r. 1936. (2, s. 347-349)

Velkou ambicí města v meziválečném období bylo umístění vojenské posádky, při čemž vznikla potřeba nových bytů pro vojenské gážisty. V souvislosti s výstavbou kasárenských objektů a činžovních či rodinných domků se ve městě mohlo rozvíjet zejména stavební podnikání. Tato výstavba kasárenských objektů vznikla v areálu Žižkovských kasáren na severním okraji města směrem na Prostějov. V září 1937 vzniklo letiště, které sloužilo pro potřeby vojenského letectva. Budování celého vojenského areálu financovalo město Vyškov, pro které to znamenalo velké úvěrové zatížení. (2, s. 343-350)

Poměrně významně stavební ruch zasáhl do podoby Masarykova náměstí, kdy navzdory vyjádření představitelů péče o památky proběhlo přistavění dalšího patra k budově I. kontribučenské spořitelny. Spolu s výstavbou docházelo i k výsadbě městské zeleně a dřevin, radnice chtěla osázet severní část Smetanových sadů stromy a keři. (2, s. 343-347)

Velká hospodářská krize, která začala v r. 1929, ještě více zhoršila situaci. Zasáhla všechny průmyslové obory i zemědělství. Především v letech 1932–1934 přinesla Vyškovu velkou nezaměstnanost, kterou město pomohlo vyřešit mimo jiné stavbou činžovního domu pro potřebné občany na Žižkově ulici a rozdělováním otopu, potravin a dalších potřeb. (2, s. 340-341)

V březnu 1931 způsobil vydatný déšť s rozpuštěným sněhem rozvodnění potoků a říček, čímž opět došlo k zaplavení domů okolo řeky Hané. Některé budovy byly podmáčeny a podemlety, bylo způsobeno mnoho škod, což vedlo k tomu, že zástupci obcí se dohodli na konečné regulaci řeky Hané, aby zamezili dalším katastrofálním povodním. Avšak pro nedostatek finančních prostředků k tomu došlo až v letech 1958 až 1961. (2, s. 34)

Město Vyškov potřebovalo pro své obyvatele zásobu pitné vody, a proto hledalo řešení. Toho se dočkalo v září 1935, kdy byl do provozu uveden vodovod z vrtu pod Chocholíkem v Drnovicích. Vrtů postupně přibývalo až do doby, kdy byla vybudována vodárenská nádrž v Opatovicích, která vznikala v letech 1969-1972 zatopením půdy a je jediným zdrojem pitné vody pro město Vyškov. (2, s. 34)

Jako většina českých měst, i Vyškov byl ovlivněn dobou nacistické okupace. Dne 15. března 1939 přijely do města první motorizované jednotky. Němci zpočátku působili jako

ochránci, ale postupně začali vytvářet zákazy a nařízení. Po zahájení války 1. září 1939 se situace ještě zhoršila. Do čela radnice byl jmenován Karel Mazal, který splňoval nacistické představy o vedení města. Tímto krokem se měl Vyškov stát městem německým. Celé hospodářství se přizpůsobilo válečným potřebám. Příchodem německého obyvatelstva se otevřela otázka jejich ubytování. Nebyly k dispozici žádné volné byty a město ani nevlastnilo dostatek pozemků na jejich výstavbu. Starosta tedy musel přistoupit k řešení, aby se okolní obce i s jejich pozemky připojily k Vyškovu. Tím se Dědice dobrovolně připojily v r. 1941 a Křečkovice s Nosálovicemi v r. 1942. Došlo i na nové německé názvy ulic, které se staly platnými od 30. ledna 1942. (2, s. 361-366)

Obyvatelstvo vyškovského okresu pocítilo důsledky nacistické germanizační a vyhlazovací politiky, která vedla k nucenému vystěhování obyvatelstva z mnoha českých obcí a z jejich domovů byla vybudována vojenská střelnice. Mnoho obyvatel tak z Vyškovska odešlo. (5, s. 168-169)

Ukončení více než šestileté okupace Německem postupně přicházelo od pol. r. 1944, kdy se válečná vřava začala dotýkat i Moravy. Začátkem r. 1945 se Rudá armáda zaměřovala na osvobození Moravy a Slezska. První bomby spojeneckých náletů na město Vyškov dopadly dne 25. dubna 1945. Letadla se ten den zaměřila na vlakové nádraží a přilehlé ulice. V noci ze dne 25. na 26. dubna došlo ke zničení Součkova mlýna, pivovaru, tiskárny a dalších domů na náměstí. V dalším ničení vojenských objektů na Kozí Horce pokračovali dne 26. dubna Němci a sovětská letadla zase na letišti. V pátek 27. dubna byl v plamenech celý střed města, hořela budova bývalé továrny Radionky a německá armáda kompletně zničila letiště. Se stupňováním bombardování ve dnech 28. a 29. dubna rostl i počet obětí. Sovětští vojáci postupně osvobozovali okolní obce a postupovali až do Vyškova, ze kterého definitivně vyhnali Němce až 30. dubna 1945, Vyškov tak skončil pod kontrolou sovětských vojsk. (2, s. 376-380)

Po osvobození Vyškova byla celá oblast Vyškovska těžce postižena válkou. Vyškov utrpěl velké ztráty ve městě i na svých vojenských objektech, které byly zničeny vlivem leteckého a dělostřeleckého bombardování. (5, s. 169)

Jednotky Rudé armády se v listopadu 1945 začaly oficiálně stahovat z Československa a tudíž i z Vyškova. Po jejich odchodu situace ve městě vyžadovala, aby se místní národní výbor (dále MNV) pustil především do odstraňování poválečných škod. Opět se rozběhla výroba ve vyškovských průmyslových podnicích, rozhodlo se o zahájení oprav radniční věže a kostela, začaly se vykupovat pozemky na stavbu okresní veřejné nemocnice, ve které byl

zahájen provoz 19. dubna 1951. Změna politických poměrů v r. 1948 zapříčinila znárodnění továren a podniků, což se týkalo i podniků vyškovských. (2, s. 409-410 a 438-439)

Nové vedení Vyškova se věnovalo dalšímu rozvoji města. V rámci chystaného zákona o dvouletém hospodářském plánu obnovy a národního hospodářství chtělo v letech 1947-1948 postavit padesát obytných činžovních domů a čtyři školní budovy, odstranit stále viditelné stopy po válce a také asanovat objekty bývalých vojenských kasáren při silnici na Olomouc. Rozhodlo také o zřízení průmyslové oblasti na Nouzce. (2, s. 411-412)

Obnova zničených obcí probíhala na základě směrných plánů, obnova budov z části dle zákona o stavební obnově č. 86/46 Sb. Bylo nutné opravit jak obytné a hospodářské budovy, tak i školy, veřejné budovy a komunikace, provést elektrifikaci obcí atd. Některé domy však byly natolik zničené a neopravitelné, že místo nich se žádalo o přidělení nemovitostí po Němcích. Tím se snížil počet obyvatel ve všech vyklizených obcích. (5, s. 185)

Na počátku 50. let zasadilo občanům Československa velkou ránu provedení měnové reformy s platností od 1. června 1953, kdy při nevýhodném kurzu ztratili velkou část úspor. V září 1954 požadoval Krajský národní výbor nový územní plán, protože stávající už nevyhovoval požadavkům nové doby. (2, s. 424-426)

Obyvatele města nejvíce zajímaly události týkající se jejich každodenního života, např. to, že od roku 1945 docházelo k přeměně názvů ulic a náměstí. Po 2. světové válce se do města začala vracet československá armáda, která se už však nemohla ubytovat ve zničených kasárnách při silnici na Olomouc, ale byla postupně dislokována na území Kozí Horky v Dědicích. Díky opětovnému umístění do Vyškova se armáda stala na několik desetiletí důležitou součástí života města. (2, s. 428-450)

Začalo se řešit také přeložení autobusového nádraží, které se tehdy nacházelo na Stalingradském náměstí (nyní Masarykovo náměstí), a během r. 1960 se započalo s přípravami na jeho přesunutí na cukrovarský pozemek v blízkosti soudu. Dokončeno bylo v roce 1962. Ve Vyškově postupně vzniklo mnoho dalších objektů pro každodenní potřeby obyvatelstva. Občané však museli řešit řadu problémů související s nedostatkem různého zboží a potravin. Změny přinesl rok 1960 vytvořením nového členění státu, kdy se Vyškov stal součástí Jihomoravského kraje a centrem okresu, do kterého spadaly i bývalé okresy Bučovice a Slavkov. (2, s. 428-450)

Co se týče dalších stavebních změn ve městě, v letech 1958-1961 došlo ke konečné regulaci řeky Hané a k jejímu novému přemostění. Za parkem byl vybudován nový sportovní stadion, na kterém byla do r. 1964 vystavěna moderní sportovní hala a kurty. (11, s. 8)

Po volbách MěNV v červnu 1960 a vzniku plánovacích komisí se stalo jedním z velkých úkolů naplánování výstavby a budování města na další období. Mezi úkoly, kterým bylo potřeba věnovat největší pozornost, patřil rozvoj služeb, školství, kultury a výstavba nových bytů, kterých byl nedostatek a jejichž vystavění mělo přilákat nové obyvatele, kteří by byli zárukou rozvoje místních průmyslových nebo družstevních podniků. Pokračovala také výstavba hlavního přívodového vodovodního řádu z Drnovic a oprava nebo rozšíření kanalizační sítě. Velmi důležitá byla taky brigádnická pomoc se zapojením obyvatel města při plnění drobných stavebních či úklidových úkolů. Toto zapojení obyvatel pomáhalo překonat finanční těžkosti i nedostatek pracovních sil v rámci Akce „Z“. V šedesátých letech byl okres Vyškov stále řazen mezi zemědělské okresy kvůli absenci těžkého nebo strojínského průmyslu či velkých průmyslových podniků. I když se zde nacházelo několik známých podniků, mnoho Vyškovčanů odjíždělo za prací mimo město, převážně do Brna. (2, s. 455-460)

Spolu se zahájením činnosti nového národního výboru od r. 1964 výstavba města pokračovala rychlejším tempem. Náměstí 1. máje (nyní Masarykovo nám.) bylo předlážděno, dostalo nové osvětlení, domy a radnice se těšily novou fasádou a květinová výzdoba dodala půvabný vzhled. Pod nemocnicí směrem k trati vyrostla nová čtvrť s moderní školou. (11, s. 9)

V následujících letech se město zaměřilo na řešení problémů spojených např. s nedostatkem nových bytů nebo nedostatečným školstvím, s rozvojem infrastruktury a s poskytováním služeb obyvatelstvu. Zahájená výstavba kanalizace v Křečkovcích pomohla připravit řadu domovních přípojek, revizních šachet či dešťových vpustí, dokončena byla přípojka dálkového plynovodu včetně regulační stanice a pokládky rozvodů plynu. Hlavním problémem však zůstával nedostatek pracovních sil, stavebního materiálu a financí. (2, s. 471-475)

Město v r. 1965 rozhodlo o stavbě městské kanalizační čistírny se započatím výstavby r. 1967 a dokončením v r. 1970. Plánovací komise MěNV ještě navrhla pro období do r. 1968 množství stavebních akcí, které se týkaly zlepšování životních podmínek obyvatel města, také kulturních a sportovních zařízení. (2, s. 481-483)

Události v r. 1968, srpnová okupace a následná normalizace přinesla zásadní změny dosavadního směřování politického i společenského vývoje. S příjezdem sovětských vojsk 22. srpna 1968 se mimořádným způsobem sjednotily názory obyvatelstva Vyškova, které se jednoznačně postavilo proti vpádu sovětských vojsk. Po r. 1968 začal proces normalizace, kdy se především komunistická strana zbavila nepřátel režimu, což mnohým lidem zničilo kariéru. (2, s. 487-490)

První polovinu 70. let lze nazvat obdobím velkého budování. Kromě asanací starých domů a úprav historických částí, bylo výrazným zásahem do plochy centra města budování silničního průtahu. Úkolem bylo odvést dopravu z centra města a zkrátit a zjednodušit průjezd Vyškovem. Stavební práce byly zahájeny v březnu r. 1973, čímž došlo k vybourání mnohých malebných zákoutí starého Vyškova. Dokončen byl r. 1976. Co se týče dalších stavebních prací, celá řada ulic a chodníků byla vyasfaltována či vydlážděna, proběhlo přebudování kina Kosmos, vybudování amfiteátru a hvězdárny v Marchanicích nebo ZOO koutku. Byla vystavěna restaurace a hotel Dukla, nové školy, dokončena sportovní hala a otevřena tržnice. Budování probíhalo také v okolních částech Vyškova (např. v Dědicích byla dokončena smuteční obřadní síň), stavební práce probíhaly i v Křečkovících, Nosálovících, Hamiltonech nebo Opatovicích. Nejvýraznějším prvkem tohoto období byla řada nových prostorově výrazných sídlišť. (2, s. 496-498)

V říjnu r. 1973 byla zahájena výstavba krytého bazénu, který byl do užívání předán v červnu 1977. Spolu s krytým bazénem započala výstavba také zimního stadiónu o kapacitě 3000 diváků, na kterém byl o rok později zahájen zkušební provoz. Byla také zahájena výstavba obchodního domu Domácích potřeb (Prior), na novém sídlišti Dukelská vznikla mateřská škola. V následujících letech byla vybudována rekreační oblast Kačenec (víceúčelová nádrž pro obyvatele k letní rekreaci nebo rybaření), vzniklo dětské dopravní hřiště. Podpora školství se umocnila vystavěním dvou nových mateřských škol. Ve Vyškově postupně vznikaly další objekty jako restaurace a jídelny, obchody s potravinami, na ulici Dukelská vznikl víceúčelový objekt s prodejnou nábytku, nákupním střediskem a dalšími službami. (12)

Alibismus, formální plnění a stále častější nechut', s tím vším jsme se mohli setkat u obyvatel v 80. letech. Nutným, ale také obtěžujícím doplňkem každodenního života se stávají politické aktivity, kvůli kterým se prudce začaly rozvíjet soukromé aktivity obyvatelstva, jako bylo zahrádkaření nebo chalupaření. Docházelo také k útlumu společenských akcí či zájmových organizací. (2, s. 508)

Změnou pro některé obyvatele bylo také to, že od 1. března 1980 byla obec Opatovice připojena k Vyškovu. Důvodem bylo lepší využívání technických a pracovních sil a také to, že život obyvatel byl úzce provázán. (2, s. 510)

V r. 1981 se konaly volby do místních a městských národních výborů. Nové vedení se i nadále podílelo na rozsáhlé bytové výstavbě, která stále nestačila pokrýt poptávku. Řešilo se také velké téma, které se týkalo budování dálnice D1 a výstavby přivaděčů. Pokračovala výstavba polikliniky a v plánu byla výstavba centrálních jeslí, nové školy na Tyršově ulici (dokončena r. 1986) a další mateřské školy. Pozadu nezůstávala ani oprava, obnova nebo nové budování rozvodů kanalizace, plynu a vody či elektrické energie. Tradičně se také počítalo s brigádnickou pomocí místních obyvatel při lehčích činnostech. Stavební práce konané v polovině 80. let se týkaly také budování Gottwaldovy ulice (nyní Dědická), elektrorozvodny, pokračování výstavby vodovodu v Opatovicích, pokračovala stavba obchodního domu na ulici Dobrovského nebo tribuny na stadionu či požární zbrojnice. Průmyslovým závodům ve Vyškově se vcelku dařilo, i když jim rozvoj stále ztěžoval nedostatek odborných pracovníků. (2, s. 511-518)

Město postupně začalo doplácet na nevelkou vzdálenost od Brna a na zaostávání za okolními městy, která se rozvíjela mnohem rychleji a dynamičtěji. V druhé polovině 80. let se komunistický režim postupně dostával do krize. Vázla hospodářská výroba, selhávalo centrální plánování a řada výrobků včetně výrobků denní potřeby byla prakticky nedostupná. Stále častěji se obyvatelstvo dožadovalo demokracie a změn ve společnosti. Komunistický režim se dostal do krize, kterou nebyl schopný řešit. Události ze 17. listopadu 1989 a vystoupení studentů vysokých škol přineslo zcela nový radikální impulz a společnost tak stála na prahu nové etapy. (2, s. 525)

V tomto období bylo historické centrum města ušetřeno větších zásahů do celkového vzhledu, s výjimkou ulice Dobrovského, která byla zbořena a nově zastavěna v rozporu s tradiční strukturou. V r. 1989 byl zprovozněn poslední úsek silničního tahu z Olomouce, jehož propojením s dálnicí do Brna r. 1992 se Vyškov zbavil zátěže tranzitní dopravy. V r. 1990 bylo historické jádro s areálem hřbitovního kostela a zámek prohlášeno za městskou památkovou zónu a již v 1. pol. 90. let 20. stol. bylo značně renovováno. (4, s. 507-508)

4.11 HISTORIE MĚSTA OD ROKU 1989 – SOUČASNOST 2017

Rokem 1990 začalo v celé republice mnoho nových změn spojených hlavně s prvními svobodnými volbami od r. 1946. Také ve Vyškově nastaly změny. Koncem února došlo k přejmenování náměstí a několika ulic (náměstí 1. Máje – Masarykovo, ulice Lidových milicí – ulice Jarní, Vítězného února – Sportovní a Gottwaldova na Dědickou). Důležitá změna se týkala i velikosti území města Vyškova, jelikož došlo k jeho zmenšení i s počtem obyvatel, v důsledku odtržení obcí Hoštice-Heroltice (osady Heroltice, Hoštice), Křižanovice u Vyškova, Lysovice, Topolany v letech 1990 a obcí Rostěnice-Zvonovice (osady Rostěnice, Zvonovice) v letech 1995. Ve městě se stále nacházely státní podniky jako Rostex, Zbrojovka, Stavokonstrukce a jiné, zemědělské pozemky obhospodařovala jednotná zemědělská družstva. Probíhala výstavba sídliště Osvobození a železniční vlečky z vlakového nádraží do průmyslové zóny Sochorova a také dostavba dalších objektů sloužících občanům města Vyškova. (2, s. 731-732)

Díky své poloze a napojení na dálniční síť město počátkem 90. let zaujalo investory, díky kterým se Vyškov více rozrostl. Po obvodu města začaly vznikat průmyslové zóny, stávající se rozšiřovaly. Na severozápadním okraji města je umístěna zóna Sochorova, která se soustředí na těžší výrobní průmysl, v jihozápadní části zóna Nouzka zaměřená na služby, výrobní služby a komerční aktivity. Tyto průmyslové zóny významně ovlivnily zaměstnanost ve městě i okolním regionu. (52)

Rok 1991 nepřinesl mnoho změn oproti roku předcházejícímu. Bylo schváleno několik projektů na výstavbu objektů občanské vybavenosti nebo pronájmu či výstavby. V listopadu byl otevřen 6kilometrový úsek dálnice D47 Tučapy – Vyškov a v prosinci byl odsouhlasen vznik ZOO Parku Vyškov, který do té doby fungoval v menším měřítku. (2, s. 733)

V březnu 1992 schválilo zastupitelstvo města zřízení městské policie, která pak zahájila svou činnost v červenci téhož roku. Ve městě vznikl živnostenský úřad a 1. dubna byl schválen zánik drobných provozoven a střediska Akcí „Z“. V květnu zastupitelstvo schválilo smlouvu o partnerské spolupráci s německým městem Döbeln. Po dokončení dálnice D47 bylo slavnostně otevřeno propojení této dálnice s rychlostní silnicí I/46 a odklonění tranzitní dopravy, čímž se městu výrazně ulevilo. Zahájila se výstavba železničního podjezdu na ulici Purkyňova, která zasáhla do stávající zástavby, místo změnilo svůj ráz. Na Masarykově náměstí proběhly přípravy na plánovanou úpravu povrchů ve formě výměn vodovodního potrubí, vodovodních a kanalizačních přípojek a rekonstrukce telefonní sítě. Cukrovar

Vyškov a. s. se osamostatnil a v rámci privatizace se ze Zbrojovky stal nový hospodářský subjekt REMAGG s. r. o. (2, s. 735-736)

Odsouhlasení nového dopravního režimu na Masarykově náměstí a schválení zrušení posledních jeslí na Palánku proběhlo v červnu r. 1993. V tomto roce Česká spořitelna zahájila výstavbu nové budovy na ulici Husova 2. V průběhu roku dále probíhalo bezbariérové předláždění Masarykova náměstí, náměstí Obránců míru a ulic Sušilova a Husova. (2, s. 738)

V dubnu 1994 oznámil Cukrovar Vyškov a. s. konec své činnosti. V květnu byl odsouhlasen prodej pozemků pro výstavbu dálnice a v průběhu roku probíhala elektrifikace železnice a výstavba dvou domů na Masarykově náměstí, přičemž se jednalo o dům č. 15 pro Ekoagrobanku a č. 22 pro prodejnu Magnum. Po dokončení dláždění bylo Masarykovo náměstí spolu s ulicemi Pivovarská, Sušilova, Husova a Jana Šoupala vyhlášeno pěší zónou. (2, s. 743-744)

O rok později, v roce 1995, proběhlo schválení záměru o prodeji městských bytů. Na konci června téhož roku byla ukončena elektrifikace železniční trati na trase Brno – Přerov. Pozadu nezůstaly ani generální opravy ulic Na Vyhlídce, Jana Šoupala a Potoční. Probíhala také výstavba v průmyslové zóně Sochorova. (2, s. 745)

V roce 1996 bylo uzavřeno další partnerství měst, tentokrát se slovenským městem Michalovce. Byla schválena vyhláška týkající se prodeje domů, bytů a nebytových prostor v domech ve vlastnictví města. V červenci téhož roku následovalo schválení dalšího prodeje pozemků novým firmám na ulici Sochorova. Dále probíhaly výstavby nových budov či opravy silnic a chodníků. (2, s. 748)

Městu se díky vybudování úspěšně fungující průmyslové zóny podařilo vyrovnat se zvyšováním nezaměstnanosti, která byla důsledkem předešlých zániků či omezení větších podniků a závodů. (53)

V roce 1997 byl schválen převod 4 bytových domů v Rychtářově do vlastnictví města. Proběhlo také schválení zrušení nadchodu nad železniční tratí a s tím i zazdění bývalého přejezdu na rozhraní ulic Jiřího Wolkera a Purkyňova. V průmyslové zóně Sochorova se pokračovalo ve výstavbě nových sídel a továren. V červenci téhož roku byla uvedena do provozu železniční vlečka z vlakového nádraží do průmyslové zóny Sochorova a do areálu vysoké vojenské školy. Probíhaly i další výstavby, opravy či přestavby objektů nacházejících se na území Vyškova. (2, s. 750)

V následujícím roce Vyškov dostal od ministerstva vnitra darem budovu zámku a příslušné pozemky. V souvislosti s výstavbou dálnice D1 v úseku Vyškov – Modřice probíhaly komplexní pozemkové úpravy v k. ú. Vyškov – Předměstí. V červnu r. 1998 zastupitelstvo přijalo záměr výkupu nemovitostí pro narovnání silnice mezi ulicí Havlíčkova a železničním viaduktem, které ale do dnešního dne nebylo uskutečněno. V září pak byly schváleny prodeje prvních městských bytových domů podle vyhlášky z r. 1996, proběhlo odsouhlasení smlouvy o partnerství a spolupráci s chorvatským městem Virovitica. Na Masarykově náměstí byl zbourán dům č. 13 a na jeho místě byla zahájena výstavba nové prodejny. (2, s. 753)

V roce 1999 se rozhodlo o zrušení vyhlášky z r. 1996 o prodeji městských domů a bytů. V dubnu proběhly průzkumné práce na zjištění příčiny naklánění radniční věže. V cukrárně Janský na Masarykově náměstí č. 8 byla pro veřejnost otevřena internetová kavárna. (2, s. 755)

Na přelomu ledna a února 2000 byla zahájena rekonstrukce krytého plaveckého bazénu a v březnu dostala kaplička na Dukelské ulici novou věžičku. Bylo provedeno schválení prodeje pozemků pro výstavbu obchodního centra u Jandovky. V dubnu zahájily firmy sanační práce, které měly poskytnout statické zabezpečení věže radnice, která byla vykloněná. V prosinci pak byla podepsána další partnerská smlouva s městem, tentokrát s polským městem Jarosław. (2, s. 758-759)

V březnu r. 2001 byla zahájena stavba s názvem „Intenzifikace čistírny odpadních vod Vyškov“. Na ulici Sochorova zahájila svou výrobní činnost další firma a průmyslová zóna se tak dále rozšiřovala. V červnu byly schváleny nové názvy ulic jako je Průmyslová, U Jandovky, Krátká a Na Nouzce a také dostavba krytého zrekonstruovaného plaveckého bazénu. V pololetí byla zahájena výstavba průmyslových závodů na ulici Na Nouzce. Na konci srpna byla pro veřejnost otevřena prodejna nového hypermarketu Hypernova (nyní Albert). V září byla odstřelena budova a komín bývalého cukrovaru na ulici Brněnská v rámci přípravy na stavbu obchodního domu Lidl. (2, s. 760-762)

Na konci ledna 2002 byl zahájen provoz Turistického informačního centra, probíhaly rekonstrukce nebo opravy budov. Město také budovalo potřebnou infrastrukturu pro vybudování průmyslové zóny Sochorova II. V květnu skončila I. etapa rekonstrukce nemocnice a v dubnu byla zahájena stavba dálnice D1. Lidé sportovně založení začali využívat Squash centrum na Havlíčkově ulici č. 3. V listopadu proběhl zkušební provoz technologicky zdokonalené ČOV v Marchanicích. (2, s. 764-765)

Stavební práce na první okružní křižovatce ve městě, umístěné u Agrodomu, byly zahájeny v září 2003. Další výstavby nebo přestavby v tomto roce se pak týkaly občanské vybavenosti jako např. přestavby budovy na ulici Nádražní 4 pro umístění knihovny Karla Dvořáčka a základní umělecké školy. V tomto roce byla zahájena montáž kamerového systému na území města. (2, s. 767)

V roce 2005 proběhlo odsouhlasení prodeje dalšího pozemku v průmyslové zóně Sochorova nové společnosti. V červnu v průmyslové zóně Sochorova II proběhlo pojmenování další nově vzniklé ulici s názvem Pustiměřská. Na jednání města se rozhodlo o zapracování trasy nově uvažovaného přivaděče navazujícího na dálniční křižovatku za Vyškovem a končící na ulici Dědické do územního plánu města. Došlo ke schválení začlenění Vyškova do Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje. V červnu byla slavnostně otevřena další nově vzniklá hala v průmyslové zóně Sochorova. (2, s. 772-773)

V roce 2005 byl dokončen úsek dálnice z Vyškova směrem na Kroměříž. (4, s. 507-508)

V březnu 2006 byla opět otevřena další nová výrobní hala na ulici Tovární v průmyslové zóně Sochorova. Proběhly také zahajovací práce na výstavbě průmyslové zóny Nouzka II. V květnu zahájil svou činnost hotel Selský dvůr ležící vedle ZOO Parku Vyškov. V prosinci nové zastupitelstvo schválilo investici pro výstavbu nového podchodu u farního kostela. (2, s. 778)

V červnu r. 2007 byl schválen prodej dalších pozemků v průmyslové oblasti Nouzka pro výstavbu nových továren. Proběhlo také několik jiných akcí, jako např.: zprovoznění opravené tribuny atletického stadionu, dostavění nové silnice k ZOO Parku, slavnostní otevření průmyslové zóny Nouzka II či otevření obchodního domu Kaufland. (2, s. 789)

Dokončení výstavby obchodního a administrativního domu podél ulice Jana Šoupala proběhlo v roce 2008. Došlo také k rozšíření obchodní pasáže na ulici U Jandovky, kde vznikly další obchody. Pro zlepšení bezpečnostních podmínek pro cyklisty vznikala od června do září nová cyklostezka, která vedla od mostu na průtahu na ulici Dukelská do průmyslové zóny Sochorova. V období září – říjen Jihomoravské pivovary a. s. nechaly postupně rozebrat dva komíny v areálu pivovaru. (2, s. 802)

V březnu 2009 byla zahájena celková přestavba podchodu pod ulicí Brněnskou mezi kostelem a gymnáziem. (2, s. 809)

V září téhož roku pak byly otevřeny nové obchody na ulici Cukrovarská a také byla předána nově dokončená stavba podchodu pod ulicí Brněnskou. (2, s. 815-816)

V roce 2011 proběhla kompletní výměna povrchu průtahu městem a v ZOO Parku Vyškov byl zahájen provoz Centra environmentální výchovy. U budovy okresního soudu na ulici Kašíkova 214/28 byla pomocí 4. dostavby uzavřena dispozice objektu. V červenci proběhlo dokončení výstavby cyklostezky na ulici Brněnská a Tyršova od Sokolského domu podél toku Hané. (2, s. 826-827)

V červenci 2012 bylo rozhodnuto o ukončení činnosti v Posádkovém domě armády na ulici Dědická, čímž město ztratilo největší společenský sál na území města. V říjnu byl slavnostně otevřen obchodní dům TESCO na ulici Brněnská. (2, s. 832)

Celý rok 2013 probíhala výstavba bioplynové stanice v Marchanicích. V létě došlo na opravu železničního viaduktu v parku. (2, s. 840)

V období srpen – prosinec 2014 proběhla rekonstrukce prostoru před vlakovým nádražím, kdy došlo k opravě nové autobusové zastávky a také ke vzniku parkoviště. Ve stejném měsíci byla bioplynová stanice převedena ze zkušebního na řádný provoz. Proběhla revitalizace nemocničního objektu interny a polikliniky s provedením zateplení obvodového pláště a výměny oken a dveří. V podzimních měsících proběhla rekonstrukce ulice Revoluční od křižovatky s ulicí Dědickou po most přes řeku Hanou a výstavba okružní křižovatky u hotelu Dukla. (2, s. 750)

5 VÝVOJ VÝSTAVBY REZIDENČNÍCH NEMOVITOSTÍ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH

V předešlé části diplomové práce byla pozornost věnována především historickému vývoji města. Následující kapitola se však bude zabývat analýzou druhů a vývoje rezidenční výstavby.

Jak již bylo zmíněno v kapitole zaměřené na historii, až do 15. století nebylo o městě dochováno mnoho informací, které by byly použitelné pro analytickou část práce. Z tohoto důvodu se i tato kapitola bude zabývat vývojem výstavby až od 15. století, ze kterého se dochovaly potřebné údaje pro zpracování analýzy.

V každé kapitole bude uvedena stručná charakteristika typické výstavby v daném období, některé kapitoly pak budou členěny na další podkapitoly obsahující informace

o jednotlivých typech výstavby. Na konci celého oddílu práce následuje část věnovaná analýze budoucí výstavby.

5.1 VÝVOJ VÝSTAVBY DO 15. STOLETÍ

První zmínky o městě pochází už z r. 1141, ovšem zmapování vývoje rezidenční výstavby je datováno až od pozdějších let. Do již zmíněného 15. století můžeme pouze poukazovat na obecné informace o stavbách ve městě a odhadovat jejich vývoj, protože se o nich nedochovaly žádné podrobnější záznamy. Mezi jedno z prvních vyobrazení města však můžeme zahrnout pečeť z r. 1403, na které je patrné vyobrazení hradební zdi, z čehož lze usuzovat, že město v té době už mělo hradební opevnění. V počátcích svého vývoje nebylo městečko moc rozsáhlé. Centrum města tvořilo trojúhelníkové náměstí, jehož tvar byl ovlivněn umístěním silnic z Brna do Olomouce a do Kroměříže. (5, s. 292)

Obr. č. 12 – Nejstarší vyobrazená pečeť s bránou (2, s. 16)

Toto náměstí sloužící jako tržiště bylo obklopeno jednostrannými domovními bloky. Souběžně s jižní stranou náměstí přibyl ještě další paralelně úzký blok nízkých domů, který dříve vymezoval dnešní ulici Dobrovského. (9, s. 61)

Po obvodu tržiště stály domy nejbohatší a privilegované vrstvy a v přilehlých uličkách bydlelo prosté obyvatelstvo. (2, s. 115)

Jádro města bylo postupem času obehnané hradbami oválného obvodu i se třemi vstupními branami a hradem, který byl později přestavěn na zámek. (11, s. 3)

5.2 15. STOLETÍ

Stejně jako v předešlé podkapitole, ani v 15. století ještě nebyla výstavba ve Vyškově podrobněji zdokumentována. V tomto století se však na stavbách ve městě již vyskytují architektonické prvky gotiky, jejíž projevy se sice na některých místech nedochovaly, ale některé prvky jsou na ojedinělých místech zachované. Mezi hlavní znaky gotiky patřil lomený

oblouk, vertikální členění staveb, používaly se různé druhy kleneb, např. křížová. Používal se také opěrný systém, který zajišťoval stabilitu převýšené konstrukce gotické stavby a který zahrnoval např. vnější pilíře, opěrné oblouky v jedné či dvou řadách. (54)

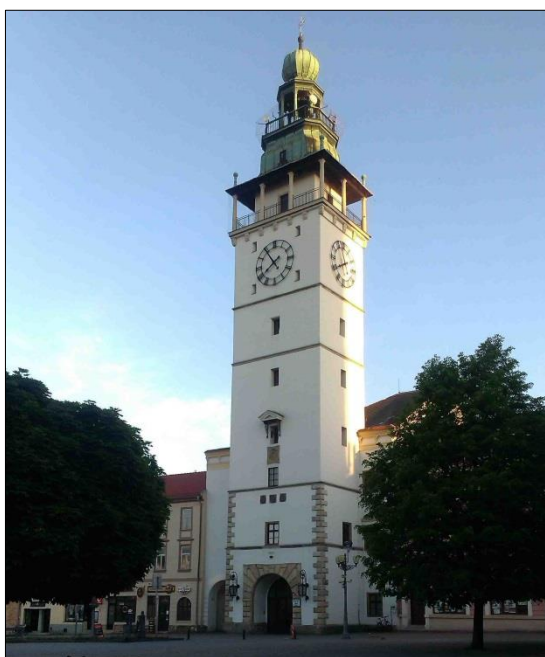
První architektonické zmapování města lze doložit starší zprávou, která udává nalezení kachlí při demolici staré radnice (č. p. 47 na severní straně náměstí) z doby kolem r. 1400, ovšem žádný slohově zařaditelný architektonický detail z doby vrcholné gotiky nebyl zaznamenán. Konci 14. nebo počátku 15. stol. však mohou odpovídat vysoké gotické cihly tzv. buchty, které se vyskytují v suterénu domů č. p. 110, 82 a ve dvorním křídle radnice č. p. 108. Předhusitská měšťanská zástavba ve Vyškově byla podle všeho převážně dřevěná se sklepy zděnými a klenutými z lomového kamene, který se často kladl na jílovitou hlínu. Tato jednoduchá technika zdění nebyla staticky příliš pevná, protože zřejmě počítala jen s lehkým zatížením dřevěné, případně hrázděné nadzemní konstrukce. Tento způsob výstavby je doložen ve sklepech několika domů (č. p. 82, 107, 111). (9, s. 63)

Obr. č. 13 – Pohled na dům č. p. 110 (foto autora, 2017)

Obr. č. 14 – Pohled na dům č. p. 82 (foto autora, 2017)

Obr. č. 15 – Radnice č. p. 108 (foto autora, 2017)

Obr. č. 16 – Hlavní sklep domu č. p. 111 (13, s. 341)

Prvky gotického slohu můžeme nalézt například v Radniční ulici, která spojovala tržiště a sídlo městské samosprávy s biskupským zámek. Zdi domů, které ji vymezovaly, stabilizovaly rozpěrné oblouky – prampouchy. V této ulici byl zjištěn zajímavý doklad domu s č. p. 107, který byl dříve dřevěný s kamenným klenutým gotickým suterénem a později měl nadzemní část zděnou v renesančním stylu. (2, s. 108)

Obr. č. 17 – Ulice Radnická rozepřená prampouchy (2, s. 107)

Obr. č. 18 – Novodobý pohled na stejnou ulici (foto autora, 2017)

Období po husitských válkách, tzn. poslední čtvrtina 15. stol., znamenalo pro válkami poničené město dobu hospodářského a stavebního rozmachu. Odpovídá tomu i přeměna dřevěné měšťanské zástavby ve zděnou. Je zřejmé, že to také byla doba vzniku vyškovských podsklepených podloubí. Největší význam byl přikládán západní části náměstí, která byla souvisle obestavěna podloubím, naproti tomu na severovýchodní straně náměstí, na užším konci tržiště, bylo jen pár izolovaných domů s podloubím (č. p. 62, 64 až 66, 77, 78). (9, s. 63)

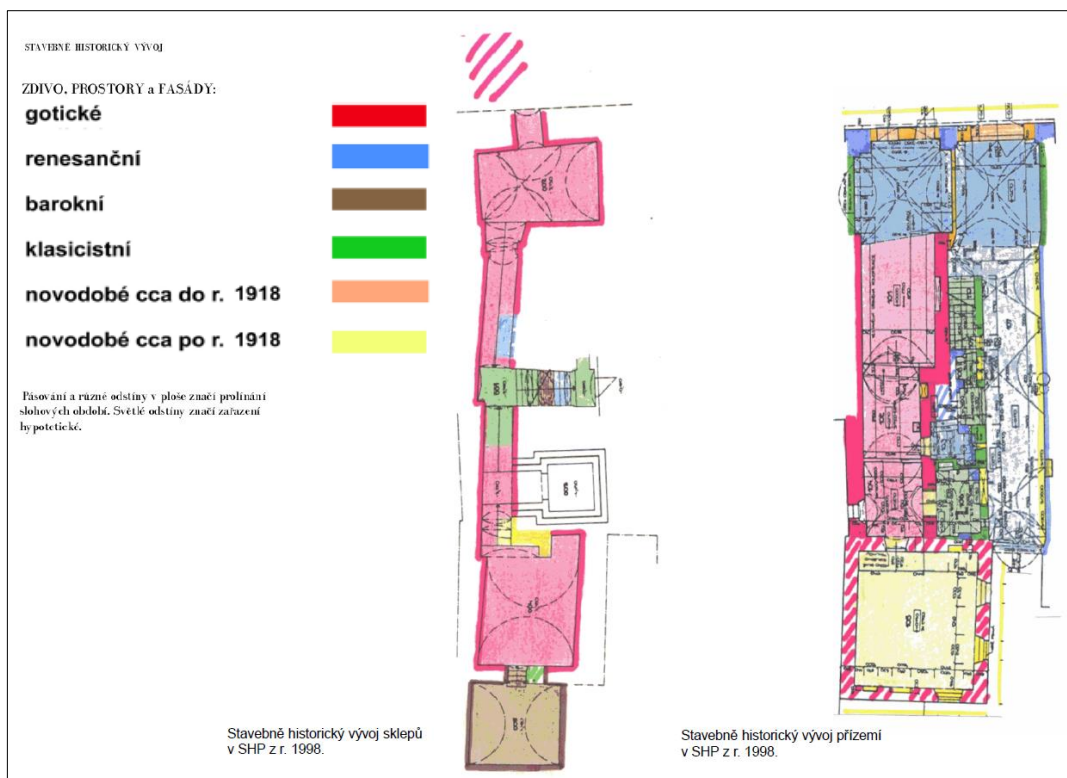

Obr. č. 19 – Pohled na již neexistující podloubí (13, s. 64)

Pod těmito domy a jejich podloubím se nacházely sklepy, které sahaly až k hranici vyměřených městišť, v některých případech se dokonce vyskytovaly i před podloubím ve veřejné ploše náměstí. Týkalo se to domů (č. p. 43, 45, 62, 79, 82, 85). Lze také uvažovat

o tom, že domy, které předcházely zděné zástavbě, nemusely dodržovat pozdně středověké stavební čáry. (2, s. 108)

Gotický sloh se zachoval i v interiérech nadzemních částí staveb, a to v částech domů s č. p. 44, 45, 82, 84, 85, 108, 110, 111. (2, s. 109)

Obr. č. 20 – Stavebně historický vývoj objektu č. p. 82 (13, s. 239)

5.3 16. STOLETÍ

V 16. století v architektuře města stále převládala gotika, jejíž rysy byly uvedeny již v předchozí kapitole. Do staveb se však začal promítat další nastupující sloh, a to renesance. Svislé konstrukce přestaly být stavěny ze dřeva, ale byly vyzdívány z kamene nebo z cihel. Začaly se používat sloupové řády, vodorovnou konstrukci tvořily převážně dřevěné trámové a kazetové stropy společně s klenbami. Charakteristickým znakem byla také bosáž¹ a sgrafito². (54)

S postupným rozvojem města se čím dál více rozrůstalo i předměstí. Předměstí se skládalo z několika částí, které byly známy jako např. „Nová ulice“ (toto místo bylo zcela

¹ Bosáž je zdívo s plasticky vystupujícími čely. (15, s. 127)

² Sgrafito je druh nástěnné výzdoby, vyznačující se škrábaným dekorem, odkrývajícím v horní bílé vrstvě omítky spodní tmavou. (15, s. 929)

vypáleno Švédy), Hrnčířský rynek a domy u zámku, které biskup Pavlovský v r. 1588 daroval městu. Dále jsou uváděny názvy částí „domy u mýta“, za Kroměřížskou bránou se nacházely Novosady, směrem na Olomouc bylo předměstí Trávník a také se zde nacházely Krakovské lány. Domy v okolí špitálu byly popisovány jako „Na Špitálské ulici“ a v r. 1589 se objevuje název Na Čihadle. (2, s. 144)

Není přesně známo, jak vypadaly domácnosti ve Vyškově v 16. století. Lze tak zjistit jen z drobných zmínek nebo odkazů sirotkům, že ve městě i na předměstí bylo používáno jak běžné, tak i luxusní vybavení. Ve městě se vyskytovaly pravděpodobně většinou už zděné domy, na předměstí zatím tvořily převážnou část domy dřevěné. Interiér, podle dochovaného zápisu, měl klenbové stropy a byl většinou omítnutý. Lze předpokládat, že majetní lidé měli fasády zdobeny sgrafity. Domy na předměstí byly označovány jako chaloupky a měly hodnotu v desítkách, výjimečně stovkách rýnských a ve městě ve stovkách rýnských. Už ve starším privilegiu biskupa Tasy Černohorského z Boskovic z r. 1460 stojí, že kdo chtěl postavit dům, musel městu za něj zaplatit, a dokonce měšťané platili tzv. lozung, což byl plat ze zastavěného městiště. (2, s. 141-142)

V průběhu 16. stol. byl pozdně gotický hradební okruh značně doplňován novým, renesančním architektonickým obsahem. Pozdně gotický a goticko-renesanční zděný dům na vyškovském náměstí (podle znaků č. p. 82, 84, 85, 65, 67) měl přirozenou hloubkovou dispozici městiště a vedl celým blokem k zadnímu vjezdu z okružní ulice při hradbě. Dvoutraktové rozdělení se díky kontinuitě u čtených domů udrželo, jen když došlo na demolici celého objektu a nahrazení novostavbou, tak se přizpůsobil soudobým zvyklostem. Nedostatečná šířka domu neumožňovala vytvoření mázhausu³. Gotický dům byl ze začátku s dřevěným podloubím či bez něj, s krátkým dvorním křídlem. Sklep byl přístupný z průjezdu nebo ze dvora. Míval dva valeně klenuté prostory, jeden při průčelí a druhý pod dvorním křídlem. Přední a zadní sklep spojovala klenutá chodbička, jdoucí podél hraniční zdi se sousedním domem. Za podloubím byl v přízemí vedle průjezdu krám a za ním valeně klenutá komora s černou kuchyní. Bydlelo se v krátkém dvorním křídle a v patře předního domu. K zadnímu vjezdu se rozkládal dvůr zaplněný dřevěnými hospodářskými staveními. (9, s. 63-64)

³ Mázhaus je velká síň v přízemí i patře středověkého a renesančního domu, sloužící v přízemí jako prostor komunikační i výrobní a v patře k bydlení. (15, s. 623)

Obr. č. 21 – Pohled na dům č. p. 84 (foto autora, 2017)

Schodišťové šije umístěné v průjezdu nebo ze dvora zpřístupňovaly valené sklepy pod domem. Ani renesance podobu těchto domů moc nezměnila, až na podloubí, která byla v této době většinou zděná a místy i křížově klenutá. Průjezdy a místnosti v přízemí obdržely klenby. Výrazné projevy renesance jsou v domě č. p. 69, kde se dochovala stlačená klášterní klenba s hřebínky na hranách a koutovými výsečemi, dále pak v domech č. p. 42, 43, 64, 82 a 86. (2, s. 109)

Obr. č. 22 – Klášterní klenba v přízemí domu č. p. 69 (13, s. 170)

Renesanční sloh se projevil na náměstí přibližně na deseti domech a radnici s č. p. 108, která se nacházela vedle uličky z tržiště k zámku a patřila k nejkrásnějším a nejzachovalejším objektům té doby. Původně to bylo obydlí biskupského fojta, po pol. 16. stol. renesančně přestavěné na tzv. novou radnici. U měšťanských domů se nedochovaly výtvarně pojednané kamenicky opracované detaily, až na budovu radnice s pravoúhlým pozdně gotickým

okoseným portálem v dolní síni a dům č. p. 44 stojící na protější straně náměstí z kraje podloubí s půlkruhovým okoseným portálem průjezdu. (9, s. 64)

Obr. č. 23 – Půlkruhový okosený portál průjezdu domu č. p. 44 (13, s. 50)

5.4 17. STOLETÍ

V 17. století doznívá renesance a objevují se již prvky barokního stylu. Hlavními znaky tohoto slohu jsou sloupky a okna, která vycházejí z renesance, ale jsou postupně přetvořeny do prvků, které byly protikladem renesance. Namísto přímek nastupují zakřivené linie, optické klamy, pokroucené plochy. Svislé konstrukce jsou zděné z cihel, zakřivené, omítané štukovou omítkou a barevné. Charakteristická je souměrnost, které se mnohdy dosahuje falešnými prvky, např. zazděnými dveřmi či slepými okny. (54)

Renesanční dům ve Vyškově většinou převzal gotickou dvoutraktovou hloubkovou dispozici bez mázhausu. Na straně náměstí bylo dřevěné podloubí nahrazeno zděným s křížovým podklenutím (č. p. 82, 48, 108 – radnice). Štít nahradila průběžná atika s reálným nebo méně častým lichým patrem a jednoduchou nebo zdvojenou sedlovou střechou. Na méně významné východní straně tržiště byly především přízemní renesanční domy, kterých ještě do r. 1820 byla zhruba třetina. Pokud domy měly realizované druhé patro, vstupovalo se do něj po přímočarém schodišti při střední zdi z průjezdu (č. p. 82, 46). Průjezdy a ostatní prostory v přízemí byly klenuty hřebínkovými křížovými a valenými klenbami. (9, s. 64-65)

V době před třicetiletou válkou mělo město podle výkazu biskupských panství 172 usedlostí a do r. 1636 se počet snížil na 152. (5, s. 121)

Za třicetileté války město Vyškov a zámek nejvíce utrpěly drancováním. Ve městě byla poté opuštěna spousta domů a v druhé polovině století se zde nacházelo celkem 40 starých opuštěných domů. Biskup Karel z Lichtenštejna nechal použít několik rozpadlých domů na východě zámeckého areálu ke stavbě panského pivovaru. Také významně

přebudoval zámek podle projektu architekta Giovanniho Pietra Tencally. První etapa probíhající v letech 1665-1675 se zabývala úpravou starší části zámku, obsahující pozdně gotický hrad, ve druhé etapě vznikl v letech 1680-1682 nový trakt. (9, s. 65-66)

Po třicetileté válce byl ve Vyškově většinou obnovován renesanční architektonický stav. V interiéru radnice se projevila snaha o barokní reprezentaci pomocí štukové dekorace na povrchu starších renesančních konstrukcí kleneb a stěn. (9, s. 66)

Město se postupně začalo rozvíjet jak v hradbách, tak i na předměstí. To pomohlo k tomu, že r. 1665 bylo 92 usedlostí ve městě a 37 na předměstí. (5, s. 122)

Vzhled předměstí Vyškova umístěného za hradbami lze popsat podle dochovaných nákrešů a několika málo informací. Zřejmě se už jednalo o cihlové stavby se sedlovou střechou, která byla patrně ještě došková. K jednotlivým domům patřila i část zemědělského pozemku či zahrady, protože zde s největší pravděpodobností bydleli hospodáři a dále méně majetní lidé a řemeslníci, případně chudina. Počet domů však nebyl veliký, zvyšoval se až v následujících letech.

Vlivem sociálních změn po třicetileté válce se měnila struktura držitelů pozemků. Ve městě počet držitelů pozemku ubýval, jelikož majetnější kupovali i pozemky chudší vrstvy, čímž prodej pozemků na předměstí rostl. Koncentrace pozemkového vlastnictví vypovídá o značném hospodářském rozvoji, kdy majetnější vrstvy ukládaly bohatství do půdy. (2, s. 215)

Jak již bylo zmíněno v historické části, v tomto období došlo ve městě k několika požárům. Velká část domů a stájí byla totiž pokryta slaměnými došky, které požárům dopomohly v jejich rozšíření. Z hlediska opravných prvků staveb je tedy zajímavá ta skutečnost, že ve městě došlo k výměně doškových střech za šindelové. (2, s. 202-203)

5.5 18. STOLETÍ

Jednotlivé architektonické styly se vždy prolínají do různých období. Nejinak je tomu v případě baroka, které se ve výstavbě projevovalo nadále i v 18. století. Jeho pozici však začal ovlivňovat nastupující klasicismus. Mezi jeho hlavní znaky patří napodobování antických staveb, využívání sloupů a pilastrů, okna byla obdélníková nebo s rovným nadpražím. Fasády byly omítané, symetrické nebo geometricky řešené. Používala se také dekorace plochým štukem. (55)

Hospodářsky negativní následky třicetileté války trvalo odstranit až do poloviny 18. stol. Vývoj města také zpomalil požár v r. 1753. Obnova města pak byla podnětem k novému obrazu náměstí. Změnil se tvar dominanty náměstí – věže radnice, kdy byl renesanční sloupový ochoz s členitou bání s nárožními vížkami nahrazen jednoduchou a lacinou nízkou stanovou střechou. Většina domů byla zvednuta na patro, jejich průčelí byla uzavřena vyššími atikami s lichým druhým patrem a fasády zdobené velkým pilastrovým řádem (č. p. 44, 82). Začala se také zvyšovat a prodlužovat dvorní křídla a rozrostla se předměstská zástavba hlavně na jihozápadě a severovýchodě jádra města. Také v místě likvidovaného opevnění vznikaly sady, okružní ulice a na severovýchodě domy se zahradami, které přiléhaly ke zbytkům hradeb. (9, s. 66)

Obr. č. 24 – Pohled na fasádu domu č. p. 44 zdobenou velkým pilastrovým řádem (foto autora, 2017)

Z dochovaných informací si lze vytvořit obrázek o tom, jakého rázu byla zástavba ve městě. „Z měšťanských domů jich 18 mělo po 1-2 místnostech, 26 po 3-4, 36 po 5-7, 7 po 8-10, 2 po 11-15 a 1 dům měl 21 místností. ... Patrových domů bylo v městě 44 (vedle zámku též fara a pošta) a na předměstí 14. Z význačnějších domů na předměstí třeba zaznamenat faru, 3 mlýny, hospodu, erární solnici a mýtnici; vrchnost tu měla zahradnický domek a velkou myslivnu se 14 místnostmi.“ (5, s. 139)

Z dostupných informací lze usoudit, že v 1. třetině 18. stol. bylo podloubí rozmístěné po celé délce severozápadní strany náměstí, kterou pak zaplnily novodobé domy z 20. stol.

Zazděné nebo přestavěné podloubí v určitých částech náměstí domy prodloužilo směrem do náměstí, jinde jej zbořili. (2, s. 108)

Zástavba Vyškova byla v tomto období už celá zděná. V důsledku jiného způsobu vývoje vojenství koncem 18. stol. přestalo být aktuální udržování městského opevnění, proto byly postupně zbořeny brány a také převážná část hradeb, která zmizela v 1. pol. 19. stol. Tímto nově vzniklé pozemky byly postupně rozprodávány obyvatelům, kteří je využívali jako zahrady nebo nová stavební místa, což umožnilo, aby se město rozrůstalo za hranice historického jádra. (9, s. 66)

Několik požárů města v letech 1753 – 1755 poznamenalo město, avšak na druhou stranu také přispělo k rychlému urbanistickému rozvoji. Měšťané měnili vzhled svých domů např. přistavováním pater. Na trendy pozdně barokní stavební obnovy po požáru r. 1753 navázal v měšťanské zástavbě klasicismus, který ji dále rozvinul. Promítl se také v dostavbách a patrových nástavbách dvorních křídel, kde v některých případech rozměry působily až skoro předimenzovaně (č. p. 43, 44, 61, 67). Stavební produkce se často ráda zaměřovala na barokně klasicistní i více klasicizující detailní tvarosloví fasád (č. p. 83, 110). V této pozdní době vznikl na boku rohového domu č. p. 42 náznak mělkého podloubí neboli žudru, sklenutého v přízemí pruskou plackou. (9, s. 66)

Obr. č. 25 – Pozdně klasicistní fasáda domu č. p. 82 (foto autora, 2017)

Obr. č. 26 – Náznak mělkého podloubí – žudru, objektu č. p. 42 (foto autora, 2017)

Co se týče počtu domů ve městě, z dostupných zdrojů můžeme říci, že po válce v r. 1775 se ve městě nacházelo 92 domů, na předměstí jich stálo 136. (5, s. 139)

Vývoj předměstí byl ovlivněn umístěním celého města, které bylo sevřeno tokem řeky Hané, rybníky a strmým svahem na západě. Předměstí se proto vyvinula až v 19. století. Výjimkou však byl špitál s kostelíkem sv. Anny při cestě na Olomouc, který se stal jádrem severního předměstí. Předměstí na severozápadě ve směru na Dědice postupně vyrůstalo od počátku 18. stol. Křečkovice ležící na východě a také Brňany byly samostatné vesnice, které byly s městem spojeny až v r. 1942. (2, s. 94)

5.6 VÝVOJ VÝSTAVBY DO ROKU 1918

Z výše uvedených informací je zřejmé, že město sestávalo z hlavního náměstí s přilehlými uličkami, místy s pomalu se rozvíjícím předměstím. Větší výstavba zasahující právě i do předměstí se začala realizovat právě v 19., poté ve 20. století. Následující podkapitola popisuje typické rysy výstavby tohoto období, v další části jsou již popsány stavby a ulice, které postupně vznikaly.

5.6.1 Typické rysy

Budovy stavěné v tomto období jsou převážně zděné z cihel, případně i s doplněním kamene. Objevovala se střešní konstrukce sedlová s vyvýšeným štítem, méně často i mansardová a s pálenou krytinou. Dřevěná okna a dveře byly opatřeny nátěrem. Fasády se u větších objektů vyskytovaly zdobené, vícebarevné s typickými architektonickými prvky dané doby, u menších rodinných domků jen jednoduché a jednobarevné. Postupem času se od členění fasád se zdobnými prvky pomalu ustupovalo a přecházelo se na jednoduché

a jednobarevné omítky s případným nevýrazným členěním, které byly i levnější na provedení. U rodinných domků se většinou nacházela i zahrádka se zelení.

V současné době proběhla u většiny objektů revitalizace, a to nejčastěji formou výměny dřevěných oken a dveří za plastová a případným obnovením fasády s kontaktním zateplovacím systémem. I přes tyto rekonstrukce se stále ve Vyškově najde nějaký objekt, který se dochoval bez zásadních oprav či změn v původním stavu.

5.6.2 Výstavba

Vyškov v tomto století zaznamenal prudký rozvoj v období 20. – 30. let. V r. 1820 stálo ve městě 301 domů, radnice, kostel, kapucínský klášter, pošta, hospoda, erární mýtnice a vrchnost tu měla zámek, pivovar a panský dům. (5, s. 139)

Majitel domu bydlel ve dvorním křídle, stále častěji však v patře, ačkoliv v roce 1820 byla ještě třetina domů na náměstí přízemních. (2, s. 109)

Většina domů na náměstí má venkovní vzhled charakteristický pro 19. a 20. stol., kromě severozápadní části, kde vzhled objektů není dle průzkumu jednoznačný. S výjimkou domů s č. p. 47, 350 a v zúžené části náměstí i domů s č. p. 68, 73, 75 a 112 všechny ostatní obsahují gotické, renesanční a raně barokní konstrukce nebo ucelené sekvence. Avšak kvůli nápravám po těžkých škodách z třicetileté války a po požárech je stupeň dochování místy nejistý. (2, s. 108-109)

V r. 1820 se počet domů uprostřed hradeb nijak neměnil. Naproti tomu dochází k urbanizaci předměstí. Tam bylo více prostoru ke stavbě nových domů a jejich počet se postupně zvyšoval. (2, s. 242)

Výstavba domků na předměstí v tomto století probíhala převážně v řadové zástavbě, ojediněle se vyskytovaly domky samostatně stojící. Typickou řadovou výstavbou vystavěnou už počátkem 19. stol. jsou např. rodinné domky na ulici Jungmannova a na ulici Družstevní.

Obr. č. 27 – Současný pohled na několik rodinných domů v ulici Jungmannova (foto autora, 2017)

Obr. č. 28 – Současný pohled na řadové rodinné domy v ulici Družstevní (foto autora, 2017)

Zděné řadové domky jsou jednopodlažní, podsklepené, se sedlovou střechou, s pálenou krytinou a vyvýšenou štítovou zdí proti zamezení šíření požáru. Podkroví nebylo ještě obytné.

V dnešní době už některé domky prošly buď rekonstrukcí celého objektu, nebo jen části. Došlo také např. ke zvýšení střešní konstrukce či jen k úpravě půdního prostoru a k jeho přebudování na obytné podkroví. Na většině objektů byla také provedena výměna výplní otvorů. Na většině domů se už nenachází původní fasáda i z důvodu, že bylo provedeno zateplení stávající fasády s vytvořením nové omítky často v pastelových barvách. Objekty jsou umístěny na uliční čáře bez možnosti předzahrádek, před domem se nachází chodník a za domem se rozkládá zahrada s případným dalším zázemím. Stále se tu najdou objekty, které majitelé nepřebudovali a ještě jim ponechali částečný původní vzhled, čímž se naskytuje příležitost poznat typické stavební prvky této doby.

Na ulici V Brňanech se už vystavěla řadová zástavba zděných domů dvoupatrových nebo byly domy jednopatrové vyvýšeny o další patro. Ostatní prvky z této doby byly většinou zachovány i přes novodobé rekonstrukce či obměny.

Obr. č. 29 – Současný vzhled dvoupatrových domů na ulici V Brňanech (foto autora, 2017)

Roku 1834 byly zbourány brány Brněnská a Olomoucká i s většinou hradeb a následně r. 1843 brána Kroměřížská a za hradbami bylo založeno stromořadí a sady. (5, s. 299)

Město se do r. 1869 moc stavebně nerozrůstalo, i když počet obyvatel postupně stoupal. (4, s. 507)

Třetí čtvrtina 19. stol. přinesla u domů hromadné zazdívky podloubí kolem západní poloviny náměstí. Za podpory vedení města a městského stavebního úřadu byla podloubí uzavírána a přeměněna na prostory pro krámky. Na náměstí se některé domy zvyšovaly o druhé patro. To znamenalo počátek proměny atikových průčelí na průčelí se sedlovými střechami s okapem paralelním se stavební čarou. Významnou architektonickou stavbou poslední čtvrtiny 19. stol. byla novostavba kontribučenské záložny a měšťanské besedy (č. p. 17, 137) na rohu náměstí a tehdejší Kostelní ulice. (9, s. 66-67)

Obr. č. 30 – Současný pohled na První kontribučenskou spořitelnu (foto autora, 2017)

Objekt kontribučenské spořitelny se 4 nadzemními podlažími si zachoval svou zdobenou novorenesanční fasádu s konzolovou římsou a s dalšími prvky i do dnešní doby. V objektu jsou v přízemí umístěné kancelářské prostory a v patrech i nadále slouží bytovým účelům. (13, s. 11)

V přetrvávajícím období klasicismu se na stavbách jeho prvky výrazně neprojevily. Probíhala proměna některých fasád nebo výjimečně značná úprava uvnitř parcel, kdy došlo ke zvýšení a rozšíření křídel ve dvorech některých domů. Klasicismus v podstatě vytvořil domy č. p. 77, 110 a polovinu přední části domu č. p. 111. (2, s. 110)

Obr. č. 31 – Pohled na klasicistní fasádu domu č. p. 77 (foto autora, 2017)

Obr. č. 32 – Klasicistní fasáda objektu č. p. 110 (foto autora, 2017)

Počátkem nového století začala výstavba několika nových objektů, které se týkaly rezidenční výstavby. V r. 1902 bylo vystavěno tzv. pětidomí, které se nachází v nynější Albrechtově ulici. (2, s. 302)

Obr. č. 33 – Dochovaný dobový vzhled fasády pěti objektů na ulici Albrechtova (foto autora, 2017)

Jedná se o pět patrových domů se dvěma byty, které si zachovaly svůj typický dobový vzhled včetně zdobené fasády i do nynějších let.

V r. 1904 se uskutečnila stavba výstavní vilky v Havlíčkově ulici, která už neslouží svému původnímu účelu a stala se sídlem několika firem. (2, s. 302)

Obr. č. 34 – Současný pohled na vilku v ulici Havlíčkova (foto autora, 2017)

Objekt je v dnešní době z vnější strany neudržovaný, odpadá omítka zřejmě vlivem špatného odizolování a zatékání dešťové vody, dřevěná okna jsou bez nátěru a oplechování je místy zrezlé.

V letech 1905–1906 vznikla zástavba rodinných domů na ulicích Olomoucká, Žižkova (domy již nestojí) a Stromořadní (nyní Dvořákova). (2, s. 302)

Obr. č. 35 – Řadové rodinné domy na ulici Olomoucká (foto autora, 2017)

I nadále ještě pokračovala výstavba jednopodlažních zděných domků se sedlovou střechou. Tato výstavba se velmi podobala výstavbě na výše zmíněných ulicích Družstevní či Jungmannova.

Obr. č. 36 – Dochovaný vzhled fasády domů na ulici Dvořákova (foto autora, 2017)

Obr. č. 37 – Další domy v ulici Dvořákova (foto autora, 2017)

Na této ulici už byly vystavěny domy o dvou nadzemních podlažích se sedlovou střechou a pálenou krytinou. Zdobená fasáda domů zůstala dochovaná ve svém původním vzhledu. Většina domů už prošla rekonstrukcí či aspoň výměnou výplní otvorů.

5.7 MEZIVÁLEČNÁ DOBA A OBDOBÍ II. SVĚTOVÉ VÁLKY

Po skončení první světové války tížily Vyškov dva problémy. Prvním z nich byla otázka, jak se vypořádat s poválečným stavem města a celé stávající zástavby poškozené ničivým požárem, druhá otázka pak řešila novou městskou výstavbu, která reagovala mimo jiné na potřebu vybudovat nové byty a domy pro dělnictvo a posléze i vojsko.

Od 70. let 19. stol. počet domů postupně rostl, ale skutečně velký přírůstek byl zaznamenán až ve 20. a 30. letech 20. stol. Změna se také týkala počtu obyvatel. Nová výstavba byla situována mezi nádraží a okružní třídu, vzniklé příčné polookružní ulice

doplnily ulici Brněnskou, Nádražní a 9. května. Další nová výstavba se začala rozvíjet také za tratí směrem k Pazderně, na okraji Nosálovic a podél brněnské silnice směrem k Nouzce, čímž došlo k propojení intravilánů Vyškova s Brňany a Křečkovici, s Nouzkou, Nosálovici a přes Pazdenu s Dědicemi. (4, s. 507)

5.7.1 Typické rysy

V tomto období do vzhledu budov zasahují prvky secese, kubismu a funkcionalismu.

Secese je směr, který vznikl ve 20. století. Mezi jeho základní znaky patří návrat k přírodě, tudíž se v rámci něj vyskytují prvky jako rostlinné a zvířecí ornamenty apod. Využívá se různých detailů, např. mozaiky, členění oken, vyskytují se obklady atd. (54)

Naopak kubismus byl z konstrukčního a řemeslného hlediska jednodušší, a proto širě uplatnitelný ve stavebnictví. Kubismus využíval hry světla a stínu, symboliku i štukovou dekoraci. (55)

Hlavním záměrem funkcionalismu bylo navrhovat domy podle jejich funkce. „*Pro funkcionalistickou architekturu jsou typické účelové budovy jednoduchých tvarů. Používají se v ní převážně nové materiály (např. šarlatové cihly, železo nebo beton). Téměř pravidlem jsou ploché (později i sklonité) střechy, pásová okna, hladká fasáda.*“ (56)

Objekty byly stále zděné, sokl domu byl případně vyhotovený z kamene. Postupně se začaly více objevovat samostatně stojící objekty či dvojdomy, i když kvůli úspoře místa se nadále stavěly i domy řadové. Postupné využívání podkrovního prostoru přispělo k tomu, že dřevěná konstrukce krovu přestávala být jen obyčejnou sedlovou, ale do popředí se dostávala tvorba vikýřů a jiné její členění a zalomení. Na pokrytí střech je využívána keramická pálená, azbestová nebo plechová střešní krytina. Fasáda nových domů už je většinou jen jednoduchá, rysy architektonických stylů se spíše projevují v historické části Vyškova, a to na náměstí. Dřevěná okna a dveře byly opatřeny barevným nátěrem. Postupně se začínala objevovat řízená výstavba bytovým družstvem. Novým typem bydlení ve Vyškově se od počátku 20. let 19. stol. stávaly nově vzniklé kolonie vytvořené pro dělníky, gážisty a živnostníky.

V současné době většina domů prošla minimálně výměnou výplní otvorů nebo i větší rekonstrukcí, v rámci které bylo provedeno zateplení fasády s patřičným nátěrem. Vyskytuje se však spousta domů, která si zachovala své typické znaky z dané doby.

5.7.2 Výstavba po ničivém požáru

Zástavba města byla velmi poničena při velkém požáru, který vypukl v r. 1917 a při němž do základů vyhořelo 60 obytných domů. Po požáru bylo takto zbořeno poslední izolované stojící podloubí na náměstí. Na žádoucí obnovu města scházely pracovní síly, stavební materiál a peníze. Pomocí spojených sil obcí a obětavých jedinců byla sehnána podpora na obnovu domů a už v r. 1922 se píše o tom, jak poslední zmínky připomínající tento ničivý požár jsou patrné jen z nových ulic s pěknými domy a ojedinělého zbořeníště. (16, s. 2)

Po skončení I. světové války a po proběhnuvším převratu se do města začal vracet větší počet obyvatel. Kvůli požáru a stavební stagnaci během války se ve městě projevil naprostý nedostatek bytů. V důsledku toho se zvýšila stavební aktivita, která však byla limitována celkovou hospodářskou i finanční krizí. (9, s. 66-67)

Po výše zmíněném požáru se změnil celkový vzhled Vyškova. Došlo k odstranění památného podloubí na Masarykově náměstí u domů č. 23–25. Celá řada objektů byla opět vybudována, na některých místech přibýlo několik nových domů, např. v ulici Dobrovského. (17, s. 1)

Následky po válce byly ve všech ohledech velké. Na obyvatelstvo navíc dolehla bytová nouze, protože se v průběhu války téměř nic nestavělo. Tímto problémem se tedy musel zabývat stát i jiné veřejné korporace, čímž v r. 1919 vznikl první bytový zákon. (18, s. 2)

Co se týče architektonických směrů, meziválečná moderna se do náměstí velmi nepromítla. Z moderních směrů meziválečné architektury se na fasádách jen částečně projevíly některé prvky opožděné secese a kubismu. (2, s. 110)

Na náměstí se ovšem projevil i funkcionalismus, a to v předním traktu a průčelí řadového dvoupatrového domu č. p. 80, který je v současnosti využíván jako cukrárna Janský. Tento objekt byl ze začátku renesanční s možným gotickým jádrem. Po požárech byl postupně opraven, avšak z r. 1939 je datována radikální funkcionalistická přestavba především přední poloviny domu, přičemž zadní část zůstala zachována. (13, s. 218)

Obr. č. 38 – Funkcionalistická fasáda cukrárny Janských (foto autora, 2017)

Zajímavý byl také funkcionalistický řadový dvoupatrový obchodní a bytový dům Baťa (č. p. 23), který byl vystavěn podle projektu z r. 1930 na místě do základů zbořeného domu. Budova vznikla jako skelet s příhradovými stropy se sedlovou střechou. (9, s. 67)

Obr. č. 39 – Funkcionalistická fasáda řadového domu Baťa (foto autora, 2017)

Dalším domem, postaveným ve funkcionalistickém stylu byl např. dvoupatrový řadový městský dům s č. p. 29 na ulici Sušilova s obchodními prostory v přízemí domu. (14, s. 72)

Obr. č. 40 – Dalším funkcionalistickým domem je objekt č. p. 29 (foto autora, 2017)

5.7.3 Vilová čtvrť

Jak již bylo zmíněno, v důsledku požáru vzrostla velká nouze o byty ve Vyškově, kterou odneslo zejména dělnictvo, gážisté a drobní živnostníci. To zapříčinilo založení nové čtvrti města u nádraží. Avšak kvůli drahým soukromníkům podnikajícím ve stavebnictví se lidé hledající bydlení seskupili a vyvolali utvoření Obecně prospěšného stavebního a bytového družstva ve Vyškově. To zakoupilo rozsáhlý pozemek, sloužící jako lány polí, mezi městem a nádražím. (16, s. 2)

Když pozemek přešel do majetku družstva, byl vyhotoven polohopisný plán na zastavění celého komplexu včetně typové zástavby. Pozemek byl následně rozparcelován na 120 stavebních míst. Oproti původnímu plánu bylo vyňato náměstíčko a dětské hřiště. (18, s. 2)

V období od r. 1921 do r. 1923 v rámci této výstavby postupně vzniklo 24 družstevních domů. Avšak na pozemcích koupených od družstva se stavělo i samostatně bez pomoci družstva. (19, s. 2)

Obr. č. 41 – Rodinné dvojdomy na Jiráskově ulici (foto autora, 2017)

Obr. č. 42 – Další dvojdomy na ulici Heydukova (foto autora, 2017)

Obr. č. 43 – Dvojdomy ve vilové čtvrti stále v původním vzhledu (foto autora, 2017)

V této vilové čtvrti se ze začátku jednalo o výstavbu převážně zděných dvojdomů, případně samostatně stojících domů. Domy mají jedno nadzemní podlaží a některé i obytné podkroví. Dřevěný krov je pokrytý pálenou krytinou, většinou s vikýři a různými zalomeními střešní konstrukce sedlové, valbové, polovalbové nebo mansardové. U domu se nachází předzahrádka se zahradou za domem. I když si domy stavěli lidé většinou svépomocí, při

dodržování určitých zásad tu postupně vznikaly obrysy jednotlivých ulic. V následujících letech zde probíhala další výstavba rodinných domů i několika bytových domů, která tuto oblast celou zastavěla až zhruba v 60. letech. V současnosti většina domů prošla výměnou výplní otvorů, nachází se zde však i několik domů, které prošly celkovou rekonstrukcí či přestavbou nebo zateplením fasády. I nadále si však tato oblast zachovala svůj osobitý vzhled.

Nejen kvůli finančním problémům, se kterými se družstvo potýkalo, nemohlo splnit svůj původní plán a některé pozemky pak členové družstva odkoupili. U nádraží tak vznikla místy neuspořádaná vilová čtvrť, jakou ovšem město dosud nemělo. (20, s. 2)

Spolu s předchozí výstavbou vznikl i státní nájemní dům postavený v letech 1925 a 1926 na rohu Jiráskovy ulice a ulice 9. května. (19, s. 2)

Obr. č. 44 – Rohový bytový dům s původním členěním fasády (foto autora, 2017)

Tato zděná budova se 3 nadzemními podlažími a 6 bytovými jednotkami má valbovou střechu s pálenou střešní krytinou. V rohu budovy se nachází zapuštěné balkony. Nájemní dům se nachází v horším technickém stavu, žádoucí jsou další opravy a údržba fasády a balkónů, na kterých se vyskytuje obnažená ocelová výztuž. Na této budově byla zatím provedena výměna výplní otvorů.

5.7.4 Dělnická kolonie

V tomto období se město začalo rozšiřovat opačným směrem západním a severozápadním směrem k Nosálovicím a Dědicím. Vzniklé pozemky umožňovaly výhodnější stavbu umocněnou jejich polohou. (21, s. 3)

Pozemkovou reformou obec získala za dráhou potřebnou půdu pro založení dělnické kolonie a pozemek pro hřiště pro všechny školy, případně pro sportovní a tělocvičné spolky.

Město se v té době vyvíjelo spíše méně výhodným směrem východním. Bylo také počítáno s tím, že pak za nádražím bude vybudována průmyslová oblast s dělnickými domy. (22, s. 2)

K zastavění této oblasti došlo záhy. V prostoru západně od vlakového nádraží měl vzniknout závod nábytkářské firmy, ale kvůli hospodářské krizi v třicátých letech k tomu nedošlo. Tento celý prostor až k silnici vedoucí k Dědicím byl zastavěn rodinnými domky a tím vznikly v r. 1926 ulice Alšova a Boženy Němcové. Při dalším rozšiřování v průběhu meziválečné doby přibýly ještě ulice Františka Teplého (nyní P. Bezruče) a Janáčkova. Došlo k zástavbě pro umístění vojenské posádky. (2, s. 342-343)

Obr. č. 45 – Několik řadových domů v ulici Janáčkova (foto autora, 2017)

Obr. č. 46 – Rodinné dvojdomy s typickým předním velkým oknem na ulici P. Bezruče (foto autora, 2017)

Obr. č. 47 – Řadové rodinné domy na ulici Alšova (foto autora, 2017)

Výstavba v této lokalitě je vytvořena z dvojdomků nebo řadových domků, výjimečně samostatně stojících. Tyto domky jsou zděné se sedlovou, ojediněle se stanovou střechou a většinou i s obytným podkrovím. Domky jsou převážně jednopodlažní, případně i se dvěma nadzemními podlažními. Za domy se vždy nachází zahrada se zázemím. V dnešní době část domků prošla rekonstrukcí či vytvořením přístaveb. U většiny také došlo k výměně výplní otvorů a k opravě střešní konstrukce. Fasáda zůstala přibližně u poloviny domků původní, u ostatních byla buď zateplena, nebo jen opravena novým nátěrem.

5.7.5 Nejvýraznější stavba této doby

Na rohu nově upravené ulice Nádražní a ulice Brněnské vyrostla v r. 1928 jedna z nejvýraznějších staveb této doby, a to budova okresní politické správy. Před ní pak byla slavnostně odhalena socha T. G. Masaryka. Od r. 1938 byla postupně vybudována ulice Legionářská (nyní 9. května) umístěná mezi gymnáziem a železničním nádražím. Mezi touto ulicí a Riegrovým náměstím (později Stalinovo a nyní náměstí Obránců míru) vznikla ulice Havlíčkova a v místech, kde Legionářskou ulici křížil železniční přejezd, pokračovala směrem na Dědice ulice Dědická. (2, s. 342-343)

5.7.6 Domy pro ubytování vojenského pluku

V důsledku okupace a příchodu německých vojsk do města v době před II. světovou válkou bylo nutné zajistit jejich ubytování. Výstavba obytných domů tak započala od Olomoucké ulice směrem na východ, čímž vznikla ulice Na Vyhlídce. Zástavba směřovala také směrem k centru města a k Trpínkám, k ubytování celého pluku ve Vyškově došlo v červenci 1937. (2, s. 343-350)

Obr. č. 48 – Bytový dvojdom po revitalizaci na ulici Fučíkova (foto autora, 2017)

První z bytových dvojdomů v této lokalitě na ulici Fučíkova je zděný se dvěma nadzemními podlažími, s lodžemi v prostřední části a valbovou střechou s pálenou krytinou a s 8 byty.

Obr. č. 49 – Další 3 bytové dvojdomy v podobném vzhledu (foto autora, 2017)

Ostatní 3 bytové dvojdomy jsou také zděné a se dvěma nadzemními podlažími s lodžemi a valbovou střechou s pálenou krytinou. V každém domě se nacházejí už jen 4 bytové jednotky.

V rámci revitalizace vznikly v těchto 4 bytových domech ještě další 2 podkrovní byty jako půdní nástavba a k 1. září 2002 byly předány majitelům. Také byla provedena výměna výplní otvorů s dřevěnými rámy za rámy plastové s lepším zasklením a oprava či zateplení fasády.

Obr. č. 50 – Řadová zástavba několika rodinných domů na ulici Na Vyhlídce (foto autora, 2017)

Další výstavbou na ulici Na Vyhlídce byly zděné řadové bytové domy o třech nadzemních podlažích. Střechu mají sedlovou, pokrytou buď pálenou krytinou, nebo plechovou krytinou. V dnešní době většina z těchto domů prošla výměnou výplní otvorů, ale fasáda s menšími opravami zatím zůstala ve své historické podobě u většiny domů.

5.7.7 Vývoj po roce 1935

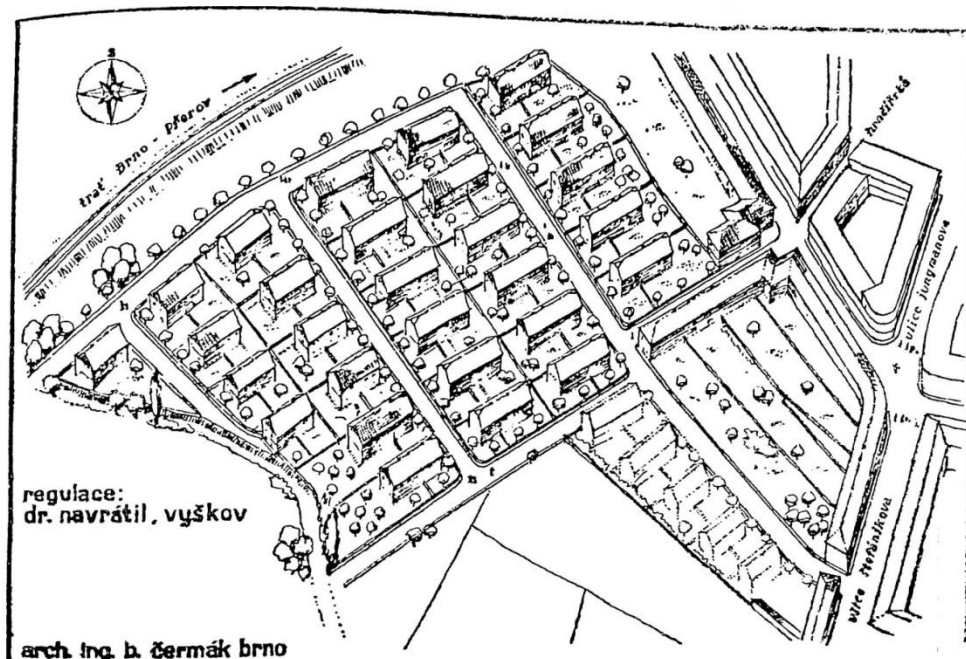
Nový vývoj vyškovské aglomerace směřoval také směrem k Dědicím, kde byl v r. 1935 na území východní části Dražanské vrchoviny zřízen výcvikový tábor Dědice (později Březina). (4, s. 507)

Z důvodu rozrůstající se zástavby a potřeby nových stavebních míst město v r. 1935 vypsaló soutěž na stavební regulaci, ve které stanovilo podmínky vzniku nového regulačního plánu. Podkladem pro tuto soutěž byl situační plán města. Nový regulační plán položil velmi dobrý základ urbanismu ve Vyškově, který pak následně další urbanisté rozvíjeli či upravovali. Stavební ruch také pokračoval v již existujících lokalitách zejména v letech 1936 – 1937. (2, s. 343-347)

5.7.8 Nová stavební čtvrť

V r. 1939 byl zveřejněn návrh nové stavební čtvrti na ulici Dukelská. Vznikla plocha, která byla rozparcelována a připravena pro stavbu dvojdomků přízemních, případně jednopatrových o rozměrech 25 x 12 m. Bylo však pomýšleno i na to, že by na polovině stavební plochy vznikly výstavnější domy jednopatrové a v druhé části dvojdomky. Tento stavební záměr však nebyl nikdy realizovaný a s postupem času na jeho místě vznikla v

70. letech zástavba panelových domů s garážemi, která je podrobněji popsána v kapitole zaměřené na dané období. (23, s. 1)

Obr. č. 51 – Návrh nové stavební čtvrtě na ulici Dukelská z roku 1939 (23, s. 1)

5.7.9 Německá čtvrť

Avšak ani průběh války neovlivnil potřebu výstavby ve Vyškově. Oblast za továrnou „Radionka“, která byla již dříve v plánu k zástavbě, chtěl starosta města využít jako německou čtvrť, které měl dominovat spolkový dům Deutscher Hof. Stavby se ujal spolek „Deutsches Haus“, který v květnu 1941 podal žádost o stavební povolení. Výstavba se měla skládat ze tří částí tvořených byty, sklepy, hotelem, divadlem a dalším zázemím a příslušenstvím. Pro nedostatek financí byla realizována jen část projektu v letech 1941–1942 (území dnešního Smetanova nábřeží). Při plánované regulaci města museli Němci brát ohled na zvýšený provoz letiště, čímž v důsledku intenzivnějšího provozu k letišti došlo k rozšíření silnice směrem na Olomouc. (2, s. 372-374)

5.7.10 Historické centrum města

Výstavba pokračovala také v historickém centru města. Na místě, kde kdysi stávala budova staré radnice, vznikla v r. 1940 novostavba řadového nájemního domu č. p. 47 s obchodním přízemím. Na objektu se vyskytují prvky v podobě olištování okenních otvorů, profilované korunní římsy a také tři vikýře. (13, s. 86)

Obr. č. 52 – Řadový nájemní dům č. p. 47 (foto autora, 2017)

Další řadový dům č. p. 20 vznikl v této době na místě zbořeného domu. Přízemí v současnosti slouží pro obchodní účely, ve vyšších patrech jsou umístěny bytové jednotky. (13, s. 20)

Obr. č. 53 – Další novodobý řadový dům č. p. 20 (foto autora, 2017)

5.8 VÝVOJ VÝSTAVBY PO ROCE 1945

Začátek poválečné doby nebyl pro Vyškov jednoduchý, jelikož město bylo válkou velmi zasaženo. Stejně jako po I. světové válce a požáru vyvstala potřeba zajistit obyvatelům nové bydlení. Tento požadavek ubytovat co nejvíce lidí v nejkratším termínu vedlo k tomu, že se výstavba ve městě začala měnit.

Po druhé světové válce probíhaly stavební práce související s nápravou škod z bombardování. Ve Vyškově bylo zcela zničeno 94 objektů, 187 velmi poškozeno a přes 900 lehce poškozeno. Vážné škody utrpěly i ostatní budovy jako pivovar, kostel, okresní úřad, viadukt za parkem a další. (11, s. 8)

5.8.1 Typické rysy

V souvislosti s výše uvedenými potřebami obyvatelstva se začaly stavět typizované bytové domy, čímž se měla urychlit výstavba. Kromě oprav domů stávajících začaly od 50. let postupně vznikat zděné bytové domy. Tyto objekty byly stavěné většinou na místech, kde byla možná hromadná výstavba těchto domů. Stavby nejprve vycházely z konstrukční řady T11 nebo T12, takže se jednalo o zděné objekty převážně se dvěma nadzemními podlažími a sedlovou nebo valbovou střechou pokrytou pálenou střešní krytinou. Na stropy už byly použity keramické tvarovky. Jelikož výstavba v těchto kapacitách stále nedostačovala, bylo nutné přejít na větší budovy. Začaly se stavět bytové domy o 3 a 4 nadzemních podlažích s plochou střechou pokrytou asfaltovými pásy. Fasáda domů byla většinou jednoduše řešená, rysy architektonických stylů se projevují jen v historické části města. Rámy oken a dveří byly dřevěné, opatřené nátěrem.

V současné době většina objektů už prošla revitalizací, v rámci které došlo k výměně výplně otvorů, bylo provedeno také zateplení fasády s barevným nátěrem či výměna balkonů. Najdou se však domy, které si zachovaly svůj historický vzhled do nynější doby jak svou fasádou, tak i dřevěnými okny.

Koncem 60. let se postupně začala měnit a typizovat i výstavba rodinných domů, která se více začala rozvíjet až po r. 1968.

5.8.2 Poválečný vývoj města

Výše uvedeným bombardováním města velmi utrpělo také jeho historické jádro. Poválečná nová výstavba ovlivněná pozdním funkcionalismem na západní straně náměstí velmi dobře zachovala historickou stavební čáru i dvoupatrovou hladinu zástavby. (9, s. 67)

Své obnovy se dočkala i budova radnice. Původní radnice se nacházela v severovýchodní části tržiště na parcele domu č. p. 47, který však po r. 1940 nahradila budova spořitelny. Nynější radnice se od r. 1569 nachází na místě s č. p. 108 a pravděpodobně byla postavena s využitím již existujícího domu z období pozdní gotiky. Věž radnice má pět podlaží, oddělují je kordonové římsy a ochoz. Z doby pozdně renesanční pocházejí štukové

obrazce, portály, ostění oken i dvoje intarzované výplňové dveře horní a zasedací síně s jejich zámky a kováním. (2, s. 111)

Největší poválečnou obnovou prošla na náměstí v r. 1947 právě věž radnice od brněnského architekta Klaudia Madlmayera. Ten z velké části vrátil věži její tehdejší renesanční charakter. Velká nadstavba z r. 1884 byla odstraněna a místo ní byl na patro s hodinami opět nasazen sloupový ochoz, nesoucí bání s lucernou. (9, s. 67)

5.8.3 První zděná socialistická sídliště

Od 50. let 20. stol. začala výstavba socialistického sídliště Víta Nejedlého nad Dědicemi a sídliště Smetanovo nábreží se 134 bytovými jednotkami. (4, s. 507-508)

Obr. č. 54 – Bytové dvojdomy na sídlišti Víta Nejedlého (foto autora, 2017)

Obr. č. 55 – Bytový dvojdom na sídlišti Víta Nejedlého včetně nové fasády (foto autora, 2017)

Obr. č. 56 – První bytové dvojdomy po revitalizaci na sídlišti Smetanovo nábřeží (foto autora, 2017)

Obr. č. 57 – Velký objekt tvaru „C“ na sídlišti Smetanovo nábřeží (foto autora, 2017)

Na obou sídlištích byly vystavěny zděné bytové domy buď se sedlovou, nebo valbovou střechou pokrytou pálenou střešní krytinou. Některé domy byly samostatně stojící, dvojdomy či řadové nebo rohové domy. Vždy se však jednalo o objekty, které měly dvě nadzemní patra. Jeden objekt na Smetanově nábřeží s dispozicí ve tvaru C je v prostřední části vyvýšen o další patro. V prvním nadzemním podlaží jsou umístěné prostory pro obchody a služby. Většina objektů už v dnešní době prošla potřebnou revitalizací s vytvořením vícebarevných fasád.

5.8.4 Oblast Sochorova

Současně s rezidenční výstavbou postupně rostla i průmyslová oblast města, která byla koncentrována severně od města mezi olomouckou silnicí a vojenskou vlečkou, menší průmyslový areál vznikl také za železničním nádražím. Urbanisticky narušena byla zástavba

podél silnice na Olomouc, a to vybudováním 80 bytových jednotek na nově vzniklém sídlišti Sochorova. Vlivem velkého rozvoje bytové zástavby se v menší míře rozvíjela rodinná a řadová výstavba. (4, s. 507-508)

Obr. č. 58 – Bytové dvojdomy na sídlišti Sochorova (foto autora, 2017)

Tento komplex tvoří 10 bytových dvojdomů po 8 bytových jednotkách. Jedná se o zděné objekty o dvou nadzemních podlažích se sedlovou střechou s pálenou krytinou. Stavby v nedávné době prošly revitalizací. Najdou se tu však i domy, které si zachovaly svou prvotní fasádu. Toto sídliště mělo velkou výhodu, že se nacházelo u v té době postupně vznikající průmyslové oblasti, čímž měli obyvatelé blízko do práce, avšak nevýhodou zase byla a stále je velká vzdálenost občanské vybavenosti.

5.8.5 Družstevní výstavba

Po založení bytového družstva 10. prosince 1959 se postupně začalo i s družstevní bytovou výstavbou, přičemž družstvo mělo ve správě 3 domy na Švermově ulici. Po třetí pětiletce zájem o družstevní byty stoupl a v r. 1960 bylo do užívání úspěšně předáno 36 bytových jednotek. Počet nových zájemců se zvyšoval a bylo jich více než každoročně dokončených bytů. (24, s. 2)

Obr. č. 59 – Bytový dům vzniklý družstevní výstavbou již po revitalizaci (foto autora, 2017)

Výstavba se týkala zděného řadového domu se čtyřmi nadzemními podlažími. Nyní už i tento bytový dům prošel revitalizací.

5.8.6 Ulice Nádražní a 9. května

Nové byty se v 60. letech stavěly i na ulici Leninova (nyní Nádražní), konkrétně bytový dům se 3 nadzemními podlažími, s 15 bytovými jednotkami a samoobsluhou. (25, s. 1)

Obr. č. 60 – Bytový dům včetně samoobsluhy na ulici Nádražní (foto autora, 2017)

Ve stejné době započala na ulici 9. května stavba domu, který má 4 nadzemní podlaží, 9 bytových jednotek a 2 obchody. (25, s. 1)

Obr. č. 61 – Bytový dům na ulici 9. května již po revitalizaci (foto autora, 2017)

V obou případech se jednalo o zděné samostatně stojící objekty s valbovou střechou s pálenou střešní krytinou. Některé byty mají i balkon. V současnosti domy prošly revitalizací, v rámci které byla provedena výměna dřevěných oken a dveří za plastová, zateplení fasády a domům byl dán nový nátěr.

Současně se na stejné ulici zahájily přípravné práce na výstavbě bytového domu s 32 bytovými jednotkami s plánovaným dokončením v září r. 1961. (25, s. 1)

Obr. č. 62 – Dochovaná fasáda včetně balkonů bytového domu na ulici 9. května (foto autora, 2017)

Tento objekt se 4 nadzemními podlažími se skládá z řadové zástavby bytových domů tvořících jeden celek. Stavba je zděná s valbovou střechou a pálenou krytinou. Objekt prošel výměnou dřevěných oken a dveří za plastová s lepším zasklením, avšak fasáda zůstala ve své původní podobě i s balkony s kovovým zábradlím a výplní.

5.8.7 Sídliště „staré“ Hraničky

Bytová výstavba byla rozdělována na státní, družstevní, podnikovou a soukromou. Ve všech částech města také probíhala individuální výstavba podle územního a zastavovacího plánu, která však kvůli nedostatku řemeslníků i stavebního materiálu tvořila jen malé procento zástavby. V rámci státní bytové výstavby bylo ve městě každý rok dokončeno velké množství bytů. Snaha stavbařů plnit a překračovat roční plány se ovšem promítla do kvality bytů, které se mnohdy dodělávaly až po příchodu nových obyvatel. V r. 1962 bylo ve městě zkolaudováno a předáno do užívání celkem 244 bytů nebo bytových jednotek. (2, s. 456-475)

Další státní bytová výstavba probíhala u nemocnice na sídlišti Na Hraničkách na ulici Puškinova, kde byla vybudována i centrální kotelna ústředního topení, samoobsluha a mateřská škola. (2, s. 456-475)

Obr. č. 63 – První zástavba zděných bytových domů na ulici Puškinova (foto autora, 2017)

Obr. č. 64 – Pohled na bytový dvojdom již po revitalizaci (foto autora, 2017)

Tato výstavba byla vytvořena ze zděných bytových domů samostatně stojících nebo dvojdomů s valbovou střechou s pálenou střešní krytinou. Objekty jsou se dvěma nadzemními podlažními. V současnosti domy prošly revitalizací, čímž ztratily svůj původní vzhled.

V r. 1963 pak byla na stejném sídlišti dokončena výstavba celkem 198 bytových jednotek, v následujícím roce dalších 144 bytových jednotek. (4, s. 507-508)

Obr. č. 65 – Další bytová zástavba na sídlišti Na Hraničkách (foto autora, 2017)

Jedná se o zděnou výstavbu řadových bytových domů patřících mezi první objekty, u kterých byla použita plochá střecha pokrytá asfaltovými pásy. Objekty jsou se třemi a čtyřmi nadzemními podlažními vždy seskupené do polouzavřených bloků. V současné době domy prošly revitalizací, v rámci které byly provedeny představené lodžie. Tyto objekty na první pohled svým tvarem už připomínají panelovou výstavbu, která se pomalu začínala ve Vyškově objevovat.

Vznikly i nové školy, obchodní, zdravotnická i kulturně společenská zařízení. I když se i nadále čím dál více rozvíjela bytová výstavba, pozadu nezůstávala ani výstavba rodinných domů. (4, s. 507-508)

5.8.8 Výstavba koncem 60. let

Výstavba města pokračovala i v polovině 60. let. I přes stálou realizaci některých stavebních akcí z minulých let neustále přetrvával nedostatek bytů, tudíž největší stavební zájem byl o byty, o budování sídlišť. Právě na získání kvalitního a moderního bydlení se město snažilo přilákat mladé rodiny, které by pomohly snížit nedostatek pracovních sil. I když bylo k lednu r. 1965 evidováno 737 žádostí o přidělení bytu, stavbařům se přes maximální snahu nedařilo snížit čekací lhůty trvající v řádech několika let. V rámci bytové výstavby bylo rozhodnuto, že v následujících letech proběhne výstavba 12 bytových jednotek v proluce Pod Újezdem a 24 bytových jednotek v části města Sochorova. (2, s. 481-483)

5.9 VÝVOJ VÝSTAVBY PO ROCE 1968

Události v roce 1968 a postupný vývoj normalizace a reálného socialismu zasáhly i do stavebního odvětví, v rámci něhož se stavěly především velké stavební projekty. Začalo se ovšem také s rozsáhlejší bytovou výstavbou, která byla podporována i velkou populační explozí ze 70. let a nárůstem počtu lidí, kteří se chtěli z vesnice přestěhovat do města.

5.9.1 Typické rysy

V tomto období se sice stále stavěly zděné bytové domy, ale už začínala převládat bytová výstavba panelových domů, která je typická pro socialistické období. Typy panelových soustav bytových domů postupně vyvinuté ze soustavy G57, které se ve Vyškově nejvíce používaly, byly regionálního typu T06 B-KDU, výjimečně i OP1.11, nebo věžového typu. Prefabrikované železobetonové dílce předem vyrobené a dovezené na stavbu, kde byly následně smontovány, umožnily uskutečnit výstavbu i v nevhodných klimatických podmínkách. Obvodové pláště byly zpravidla vytvořeny jako parapetní s meziokenními pilířky nebo jako celostěnové a obsahovaly vloženou tepelnou izolaci z polystyrenu. Stropní dílce spolu s obvodovým pláštěm tvořily nosnou konstrukci panelového domu, která pak byla doplněná nenosnými příčkami a bytovým instalačním jádrem. Celý objekt je pak zastřešený plochou střechou s asfaltovými pásy.

Typickým znakem panelové zástavby byly jednoduché a stejné prvky, které se mohly opakovat a urychlily výstavbu. Hranaté stavby s monotónní fasádou však byly většinou uspořádané tak, že tvořily jednotlivé bloky s klidovou zónou uvnitř.

V současné době už většina panelových domů prošla revitalizací, hlavně kvůli nevyhovujícím tepelně-izolačním vlastnostem. Došlo na výměnu výplní otvorů. Ani fasáda u velké části bytových domů nezůstala bez zateplení, zároveň s tím byl vždy proveden barevný fasádní nátěr. S touto změnou došlo i na rekonstrukce balkonů, které už nevyhovovaly ze statického hlediska a bylo je potřeba nahradit představenou lodžií, vetknutou do stávajícího systému domu, kterou si někteří obyvatelé nechali i zasklít.

Koncem 60. let a začátkem let 70. se upouštělo od individuálních plánů a postupně se začala typizovat a organizovat hromadná výstavba rodinných domů. Cílem bylo vytvořit ucelené, řadové zástavby rodinných domků, které by maximálně využily půdu. Zrychlení a zlepšení výstavby mělo napomoci např. stavění z velkoformátových tvárníc či dřevěných panelů nebo vytvoření vzorového řešení rodinných domků pro skupinovou výstavbu se

stanovením typizačních pravidel (např. Drupos), která pak byla stanovena na jednotlivé parcely, a stavebníci si museli z těchto katalogů vybrat. Používal se pořád i lomový kámen, který se často využíval na spodní část stavby. Většinou domy vznikaly tzv. svépomocí, čímž si lidé mohli nejen interiér, ale mnohdy i exteriér upravit dle svých potřeb. Rodinné domy byly různé, např. šlo o zděné stavby, které byly hranaté s plochou střechou, nebo tzv. okály, což byly montované dřevostavby s jedním nadzemním podlažím a obytným podkrovím se sedlovou střechou.

5.9.2 Sídliště Palánek

Ve městě výrazně rostla panelová sídlištní zástavba. V 60. letech začaly přípravné práce na výstavbu sídliště Palánek, které na vysušené ploše bývalého rybníka začalo vznikat v roce 1968. Vzhledem k jeho umístění, kdy se před tím na jeho místě nacházel rybník pro cukrovar, bylo nutné jako jedinému sídlišti založit jeho základy na pilotách. První blok sídliště obsahoval 174 bytů a byl předán v r. 1970. V něm se počítalo i s vybudováním zázemí obsahující samoobsluhy, školy a jesle. (4, s. 507-508)

Obr. č. 66 – Současný pohled z vnitrobloku na panelové bytové domy na sídlišti Palánek (foto autora, 2017)

Obr. č. 67 – Panelové bytové domy na Palánku (foto autora, 2017)

Různě situované řadové objekty na sídlišti se formují do uzavřených bloků o čtyřech nadzemních podlažích, čímž uprostřed vytváří travnatou plochu se zelení a s dětským hřištěm. Typické objekty jsou panelové s plochou střechou s asfaltovými pásy, nyní však stavby prošly revitalizací. Některé domy byly také zvýšeny o půdní vestavbu, čímž došlo k získání nových bytů a celý objekt tak byl zastřešen sedlovou střešní konstrukcí s plechovou krytinou.

V letech 1997 a 2008 bylo v rámci revitalizace provedeno zateplení části sídliště, jehož součástí byla i výměna výplní otvorů, nové klempířské konstrukce a hromosvody. (59)

V r. 2000 byly dokončeny bytové jednotky vzniklé jako střešní nástavby v nové sedlové konstrukci na stávajících bytových domech, které tak umožnily bydlení pro nové nájemníky. (26, s. 4)

5.9.3 Sídliště Hraničky

Počátkem r. 1967 byla zahájena výstavba 522 bytových jednotek Na Hraničkách s tím, že přibližně polovina nových bytů bude předána novým majitelům už v r. 1968 a další byty budou připravené v r. 1969. První část však byla nakonec dokončena až v r. 1969 a poslední v r. 1970. Po dokončení stavby bylo ze sociálního objektu získáno dalších 21 bytových jednotek. (27, s. 21)

Součástí celého areálu sídliště bylo také vytvoření zázemí pomocí účelových objektů. Jedním z problémů však bylo, že na navazující výstavbu nenavazovalo budování komunikace a veřejného osvětlení a chybělo také parkoviště. (2, s. 494-497)

Obr. č. 68 – Samostatně stojící 8 patrový panelový bytový dům na sídlišti Na Hraničkách (foto autora, 2017)

Obr. č. 69 – Nejvyšší 12 patrový panelový bytový dům ve Vyškově (foto autora, 2017)

Obr. č. 70 – Řadové panelové bytové domy na sídlišti Na Hraničkách (foto autora, 2017)

Jednalo se o panelovou výstavbu buď samostatně stojících, nebo řadových panelových domů. Jednotlivé panelové objekty s plochou střechou s asfaltovými pásy měly 8 nadzemních podlaží s výtahovou šachtou. V současné době prošly revitalizací, v rámci které byla vytvořena i nová barevná fasáda.

Bytová výstavba se neustále rozrůstala. Nedostatek bytových jednotek se řešil i nástavbami a přístavbami, kdy takto bylo v r. 1970 získáno 38 bytů. Ve městě bylo 567 bytů rozestavěno, což bylo způsobeno nedostatkem stavebního materiálu. (28, s. 1)

5.9.4 První řízená výstavba rodinných domů

Koncem 60. let začala vznikat ulice Karla Čapka. Jednalo se o první takto řízenou výstavbu dodavatelskou firmou OSP (Okresní stavební podnik) rodinných řadových typizovaných domů ve Vyškově.

Obr. č. 71 – První řadové rodinné domy na ulici K. Čapka (foto autora, 2017)

Obr. č. 72 – Další pohled na řadové rodinné domy na ulici K. Čapka (foto autora, 2017)

První objekty se stavěly s šířkou 6 m a postupně se rozšiřovaly. Byly vystavěny se dvěma nadzemními podlažími s vestavěnou garáží. Zastřešení domů je provedeno plochou střešní konstrukcí s asfaltovými pásy. Před domem se nachází předzahrádka s parkovacím stáním, za domem je pak zahrada se zázemím.

5.9.5 Ulice Marie Majerové a Stejskalova

Kromě výstavby sídlišť probíhaly také stavební práce na jiných objektech. Na ulici Marie Majerové a ulici Stejskalově byly vystavěny rodinné domky. (2, s. 494-497)

Obr. č. 73 – Rodinné dvojdomy na ulici Marie Majerové (foto autora, 2017)

Obr. č. 74 – Rodinné domy na ulici Stejskalova (foto autora, 2017)

Tyto dvojdomky mají sedlovou střechu s pálenou krytinou. Jedná se o jednopodlažní zděné objekty. V dnešní době už většina prošla výměnou výplní otvorů, zateplení fasády či rekonstrukcí střešní konstrukce a vytvořením obytného podkroví. Před objekty se nachází předzahrádka a za domem se rozkládá zahrada s možným dalším zázemím.

5.9.6 Rodinné domy na Palánku

Další rozsáhlá výstavba probíhala stále na sídlišti Palánek a v jeho okolí, kde mělo dle předběžných návrhů vzniknout 400 bytů (308 bytů v panelácích, 48 rodinných domků na pravém břehu Rostěnického potoka a 50 atriových domků v okolí zámecké zahrady). (2, s. 494-497)

Obr. č. 75 – Atriové domy na ulici Palánek (foto autora, 2017)

Z plánovaných atriových domů se nakonec postavily jen čtyři. Jedná se o zděné jednopodlažní objekty s plochou střechou utvořené tak, že v zadní části vytváří atrium. Jednotlivé domy mají předzahrádku s parkovacím stáním a za domem se ještě rozprostírá

zahrada se zázemím. Některé objekty prošly výměnou dřevěných oken a dveří za plastová s kvalitnějším zasklením a zateplením fasády s barevným nátěrem.

Místo atriiových domů byly postaveny domy řadové. V této lokalitě se nachází několik typů domů. Nejčastějším typem je zděný řadový dům, který má 2 nadzemní podlaží, 1 částečně podzemní, schodiště k hlavnímu částečně krytému vstupu, plochou střechu, před domem předzahrádku s vjezdem do garáže, za domem zahradu. Druhým typem je řadový dvoupatrový zděný dům s plochou střechou a předsazeným krytým vstupem. Garáž je umístěna v podzemním podlaží. Další typ je řadový třípatrový zděný objekt se 2 lodžiemi, plochou střechou, předzahrádkou a za domem se zahradou. Součástí domu je vestavěná garáž, před níž je umístěno parkovací stání.

Obr. č. 76 – Nejčastější typ řadového rodinného domu na ulici Palánek (foto autora, 2017)

Obr. č. 77 – Další typ rodinného domu na ulici Palánek (foto autora, 2017)

Obr. č. 78 – Dvě řadové zástavby po 4 objektech na ulici Palánek (foto autora, 2017)

5.9.7 Organizovaná výstavba

Prudkému rozvoji města takto široce koncipovaná bytová zástavba nedostačovala a zájem o nové bydlení neustále převyšoval počet nových bytů. Nejednalo se jen o nově příchozí zájemce o bydlení, ale také o stávající obyvatele, kteří doposud bydleli v nepříliš vyhovujících podmínkách a chtěli bydlet zejména v rodinných domcích. Další lokalitou pro výstavbu bytů byla Gottwaldova ulice (nyní Dědická), a to po pravé straně směrem k Dědicím. Výstavba bytů však neprobíhala jen organizovaně městským národním výborem, ale také za pomoci stavebně bytových družstev. Tímto způsobem vznikaly bytové domy, kde nebyla centrálně plánovaná výstavba. Jednalo se třeba o výstavbu v r. 1968 na Švermově ulici a dále na ulicích Marxova (nyní na Vyhlídce), Sochorova, Hybešova, Pod Újezdem, Trpínky nebo na Smetanově nábřeží. (2, s. 494-497)

Obr. č. 79 – Bytový dům již po revitalizaci na ulici Švermova (foto autora, 2017)

Obr. č. 80 – Jeden z několika bytových domů Na Vyhlídce (foto autora, 2017)

Obr. č. 81 – Bytový dům na sídlišti Sochorova (foto autora, 2017)

Obr. č. 82 – Bytový dům na ulici Pod Újezdem s původní fasádou (foto autora, 2017)

Obr. č. 83 – Revitalizovaný bytový dům na ulici Trpínky (foto autora, 2017)

Obr. č. 84 – Dva bytové dvojdomy dostavěné na sídlišti Smetanovo nábřeží (foto autora, 2017)

Většinou se jednalo o domy s 12, 18 nebo 24 byty. Tyto zděné bytové domy byly většinou dvojdomy se sedlovou nebo valbovou střechou s pálenou krytinou. Kromě Smetanova nábřeží se vždy jednalo o objekty se 4 nadzemními podlažími. U většiny objektů také došlo k revitalizaci, v rámci které byla minimálně provedena výměna dřevěných oken a dveří většinou za plastová, případně i se zateplením fasády a s novými lodžiiemi.

Oproti tomu na okrajových částech města probíhala zejména soukromá bytová výstavba. I nadále probíhala také nebytová výstavba, budování chodníků a veřejného osvětlení či pokládka vodovodního potrubí. Největší stavební úpravou, která měla odlehčit dopravnímu vytížení středu města, bylo budování tzv. malého průtahu spojujícího ulici Leninovu (nyní Nádražní), Palánek a Tyršovu s vyústěním na ulici Kroměřížskou. Tyto práce probíhaly zejména v letech 1968–1970. (2, s. 494-497)

5.9.8 Ulice Dobrovského

V souvislosti s novými stavebními úpravami města proběhl v 70. a 80. letech 20. stol. velký zásah do struktury domovního bloku na jižní straně náměstí, když došlo ke zboření Růžové ulice (dnes Dobrovského). Historický vzhled náměstí pak bezohledně narušila prefabrikovaná a typizovaná zástavba, která neřešila historickou parcelaci a proporci odstraněných domů. Na severozápadní části náměstí proběhla ve druhé pol. 20. stol. přestavba na místě stržených historických domů (dům č. p. 391, 20, 390, 363, 23). (9, s. 67)

Obr. č. 85 – Pohled na již přestavěnou ulici Dobrovského (foto autora, 2017)

5.9.9 Další plánovaná bytová výstavba

V r. 1972 stále probíhala výstavba sídliště Palánek a rodinných domků v jeho blízkosti. V rámci další bytové výstavby probíhaly přípravy projektové dokumentace sídlišť Dukelská a také Tyršova, kde se plánovalo postavit přibližně 400 bytových jednotek v dřívějších zahradách mezi Tyršovou ulicí a řekou Hanou, dalších asi 100 bytů mělo doplnit sídliště Smetanovo nábřeží. Celý komplex měl plánovanou dostavbu do r. 1976. (29, s. 8)

Obr. č. 86 – Na dobovém snímku je vidět výstavba rodinných domů se sídlištěm na Palánku (30, s. 2)

5.9.10 Sídliště Dukelská

S další hromadnou bytovou výstavbou se počítalo na volném prostoru na ulici Dukelská, kde mělo vzniknout nové sídliště v letech 1973–1975 spolu s postavením mateřské školy, jeslí a také dalších objektů a tím vytvořit všechny předpoklady pro moderní bytový komplex. (2, s. 494-497)

Výstavba sídliště byla podmíněna dokončením průtahu městem, který se začal budovat v r. 1973 a následně přinesl výrazné zlepšení dopravní obslužnosti. Vzhledem k tomu, že plánovaný průtah měl procházet místy, kde dosud stály domy s celkem 70 bytovými jednotkami, muselo dojít k jejich zbourání, čímž se také výrazně změnila podoba města. Současně s výstavbou široké čtyřproudové silnice vyrůstalo právě i nové sídliště Dukelská s moderními byty. (31, s. 3)

Po dokončení bouracích prací a přípravě inženýrských sítí v roce 1974 bylo postupně vybudováno 400 bytových jednotek. Vlastní budování probíhalo se zpožděním oproti plánu až v letech 1974–1977. (2, s. 494-497)

Budování sídliště Dukelská patřilo v té době k největším investičním akcím přestavby města Vyškova. Jedná se o obytný soubor s celkem 583 byty. Výstavba sídliště byla zahájena přibližně v letech 1974-1975 a první byty byly předány do užívání v r. 1976. Součástí sídliště byly objekty občanské vybavenosti jako mateřská škola a jesle, objekt střediska nákupu a služeb. V západní části sídliště vyrostly řadové garáže o celkovém počtu 186 boxů. (9, s. 67)

Obr. č. 87 – Pohled na jeden z mnoha bytových domů na ulici Dukelská (foto autora, 2017)

Na sídlišti se nacházejí řadové panelové domy se 4 nebo 8 nadzemními podlažími a s výtahovou šachtou. Zastřešení objektů je řešeno pomocí ploché střechy s asfaltovými pásy. Seskupení domů tvoří ucelené bloky, ve kterých se pak nachází travnatá plocha se zelení nebo dětská hřiště. V dnešní době už však objekty prošly revitalizací. U některých objektů byla také vytvořena nová střešní valbová konstrukce s plechovou krytinou.

Obr. č. 88 – Bytový dům na ulici Albrechtova v současné době (foto autora, 2017)

Obr. č. 89 – Panelový dům, u kterého je ještě zachycen původní vzhled (foto autora, 2017)

Spolu s výstavbou na ulici Dukelská vznikl i objekt panelového domu v ulici Albrechtova, který má jen 4 nadzemní podlaží a plochou střechu. Objekt v roce 2016 prošel výměnou oken a byl proveden nátěr fasády, čímž došlo i k výměně balkonů. Přestože na jednom domě na ulici Dukelská probíhá od května revitalizace, jsou na něm ještě patrné znaky panelové výstavby. Jsou vidět meziokenní dílce, které jsou i barevně odlišné, a také spáry mezi jednotlivými panelovými prvky.

5.9.11 Rodinné domy na okraji Dědic a Vyškova

V r. 1973 započala výstavba 21 rodinných domů umístěných téměř na pomezí Dědic a Vyškova, čímž vzniklo propojení těchto dvou částí. (32, s. 11)

Obr. č. 90 – Rodinné dvojdomy na okraji Dědic (foto autora, 2017)

Obr. č. 91 – Řadová zástavba rodinných domů v ulici A. Zápotockého (foto autora, 2017)

Obr. č. 92 – Další řadové rodinné domy na ulici Pionýrská (foto autora, 2017)

Zděné podsklepené dvojdomy se 2 nadzemními podlažími měly převážně plochou střechu s asfaltovými pásy. Součástí domu byla garáž, předzahrádka a zahrada za domem. V současné době většina domů už prošla revitalizací.

5.9.12 Výstavba koncem 70. let

Rozsáhlá výstavba měnící podobu města Vyškova pokračovala i v polovině 70. let. Původní podoba města, která byla v řadě případů spojena s předválečnou nebo těsně poválečnou stavební činností, pozvolna ustupovala moderní zástavbě a tímto Vyškov získával podobu moderního socialistického města. Nadále pokračovala masivní bytová výstavba, která

se nejvíce týkala sídlišť. Sídliště Hraničky bylo z větší části již dokončeno a v rozmezí 1974 – 1976 probíhaly jen drobné úpravy a dokončovací práce a v r. 1976 byla uzavřena i stavba obytného komplexu Palánek, kdy byla dokončena úprava chodníků a vozovek. Bytovým družstvem byly postaveny domy na ulici Maxima Gorkého s 24 bytovými jednotkami dokončené v r. 1975. Další byty se budovaly v Trpínkách, na Joklově nebo Švermově ulici. Kvůli neustálému velkému zájmu o nové byty bylo pro jejich stavbu vybráno místo na Tyršově ulici, kde mělo být vystavěno 535 bytových jednotek, a dále na předměstí, kde se jednalo o ulice Marxova (nyní na Vyhlídce), Hybešova a Kroměřížská, v rámci kterých mělo vzniknout 418 bytů. Zahajovací práce měly proběhnout po dokončení sídliště Dukelská v r. 1976 a dokončeny postupně v etapách do r. 1980. (2, s. 502-503)

5.9.13 Sídliště kpt. Otakara Jaroše

Výstavba sídliště kpt. Otakara Jaroše byla započata r. 1977 dodavatelskou firmou Pozemní stavby Gottwaldov. Stavba byla dokončena r. 1979 a do užívání předáno 92 bytových jednotek včetně kotelny. (9, s. 67)

Obr. č. 93 – Pohled z vnitrobloku na bytové domy na sídlišti kpt. O. Jaroše (foto autora, 2017)

Obr. č. 94 – Další bytové domy tvořící sídliště kpt. O. Jaroše (foto autora, 2017)

Sídliště se skládá ze tří řadových bytových panelových domů a jednoho samostatně stojícího, který uzavírá celý blok objektů o čtyřech nadzemních podlažích. Tento blok slouží jako parkoviště, zelená plocha a také se tu nachází dětské hřiště. Panelové domy s plochou střechou v současné době už prošly revitalizací i s výměnou balkonů.

5.9.14 Sídliště Tyršova

Další stavba velkého sídliště byla započata r. 1979 a zahrnovala 476 bytů. Dokončena byla v r. 1982. Součást občanské vybavenosti tvořila i devítiletá ZŠ o 22 třídách, mateřská škola pro 90 dětí (nezrealizována), prodejna lahůdek a polotovarů, kadeřnictví, kosmetika a schůzová místnost pro 100 lidí. (9, s. 67)

Obr. č. 95 – Panelový 8 patrový bytový dům tvořící sídliště Tyršova (foto autora, 2017)

Obr. č. 96 – Pohled na jeden revitalizovaný objekt na sídlišti Tyršova (foto autora, 2017)

Sídliště tvoří řadové panelové domy se 6 nebo 8 nadzemními podlažími a s výtahovou šachtou, z nichž některé tvoří ucelený blok, ve kterém se pak nachází travnatá plocha se zelení, dětské a asfaltové hřiště. Ostatní objekty jsou buď kolmo, nebo rovnoběžně s ulicí Tyršova. Typické objekty jsou panelové s plochou střechou s asfaltovými pásy. V současné době objekty prošly revitalizací. U některých objektů byla také vytvořena nová střešní valbová konstrukce s plechovou krytinou.

5.9.15 Lokalita Jordánek

V r. 1981 již začala příprava jednotlivých lokalit pro další řízenou výstavbu domů v lokalitách Jordánek a Nosálovice, stavěnou většinou lidmi tzv. svépomocí, a výstavbu bytových domů v lokalitách Letní pole, Brňany a na Předměstí. (33, s. 6-7)

Bytová výstavba na sídlištích však nemohla uspokojit vysoké nároky obyvatelstva na bydlení. Z toho důvodu občané řešili tuto situaci novou výstavbou rodinných domů. Tato výstavba je situována na sídliště Jordánek, kde bylo postaveno celkem 192 rodinných domů. (9, s. 67)

Obr. č. 97 – Řadová zástavba rodinných domů na ulici V Brňanech (foto autora, 2017)

Obr. č. 98 – Další typ výstavby rodinných domů na ulici V Brňanech (foto autora, 2017)

Obr. č. 99 – Výstavba rodinných domů na ulici U Jordánka (foto autora, 2017)

Obr. č. 100 – Další typ výstavby rodinných domů na ulici U Jordánka (foto autora, 2017)

Obr. č. 101 – Další použitý typ rodinného domu na ulici Hanácká (foto autora, 2017)

Obr. č. 102 – Řada několika rodinných domů na ulici Jabloňová (foto autora, 2017)

Výstavba těchto řadových katalogových domů byla provedena většinou svépomocí. Jednalo se o objekty se 2 nebo 3 nadzemními podlažími, případně podsklepené. Součástí domu byla také garáž s parkovacím stáním. Často si lidé upravovali domy dle svých potřeb,

kdy si např. majitelé vytvořili lodžie nebo průběžná okna přes celou šířku domu. Vždy však museli zachovat daný druh typizované zástavby.

Výše uvedené lze doložit informací, že v lokalitě Jordánek byla v r. 1982 dokončena výstavba 28 rodinných domů a dalších 109 jich bylo rozestavěno. (34, s. 6)

5.9.16 Bytové domy na ulici Polní

V Brňanech proběhla výstavba i 2 obytných domů na nynější ulici Polní. (34, s. 6)

Obr. č. 103 – Řadové bytové domy na ulici Polní (foto autora, 2017)

Výstavba dvou celků bytových domů vznikla jako řadová zástavba zděných domů s 5 nadzemními podlažími, kdy první je využito pro garáže a v ostatních patrech je umístěno 48 bytových jednotek. Tyto byty mají na jih umístěné lodžie s kovovým zábradlím. Objekty jsou momentálně po revitalizaci, v rámci níž byla provedena i výměna výplní otvorů a zateplení fasády.

5.9.17 Rodinné domy na ulici Pod Nemocnicí

Kromě bytové výstavby probíhala i výstavba rodinných domů svépomocí v lokalitě Nosálovice – Pod Nemocnicí (24 domků), která byla vystavěna v letech 1984–1985. (34, s. 6)

Obr. č. 104 – Různé typy dvojdomů na ulici Pod Nemocnicí (foto autora, 2017)

Obr. č. 105 – Řadová výstavba několika domů na ulici Pod Nemocnicí (foto autora, 2017)

V této ulici se vyskytují převážně rodinné dvojdomy, ale je zde i pár domů řadových. Zděné objekty z této doby jsou převážně s kamenným soklem a zastřešení mají pomocí ploché nebo sedlové střechy. Tato střešní konstrukce je pokrytá asfaltovou, plechovou nebo pálenou krytinou. Před domem se vždy nachází předzahrádka a za domem se rozkládá zahrada. Součástí každého domu je i garáž.

Součástí této výstavby byly také v 80. letech postavené dřevostavby, tzv. okály, v ulici Pod Nemocnicí.

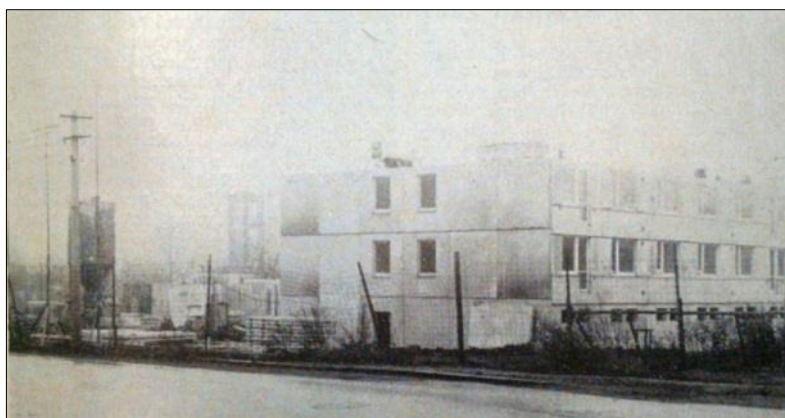

Obr. č. 106 – Několik tzv. okálů tvořící část ulice (foto autora, 2017)

Jednalo se o výstavbu 5 samostatně stojících domů se sedlovou střechou s pálenou krytinou. Domy měly jedno nadzemní podlaží s obytným podkrovím a byly podsklepené. V současné době už většina domů prošla revitalizací. Součástí domu je také garáž a okolo domu je zahrada.

5.9.18 Bytové domy na ulici Žižkova

Na místě dřívější zástavby menších rodinných domků z období počátku 20. stol. byla v r. 1984 zahájena stavba 64 bytů. První nájemníci a majitelé bytů se mohli nastěhovat v I. čtvrtletí r. 1987. (31, s. 3)

Obr. č. 107 – Dobová fotografie z výstavby dvou bytových domů (31, s. 3)

Obr. č. 108 – Současný pohled na bytové domy, které prošly revitalizací (foto autora, 2017)

Jedná se o další panelovou výstavbu s 8 nadzemními podlažími a výtahovou šachtou. Objekty mají plochou střechu s asfaltovými pásy a v současné době jako většina panelových domů, tak prošla revitalizací.

5.9.19 Sídliště Osvobození (Letní Pole)

V r. 1983 bylo započato s položením inženýrských sítí na sídlišti Letní pole (sídliště Osvobození), kde se počítalo s výstavbou 1 176 bytů. Celá výstavba probíhala od r. 1988 a měla být dokončena do r. 1990 (skutečně 1991). (31, s. 3; 2, s. 750)

Obr. č. 109 – Pohled na bytové domy tvořící sídliště Osvobození (foto autora, 2017)

Obr. č. 110 – Pohled z vnitrobloku na sídliště Osvobození (foto autora, 2017)

Řadové panelové domy s 8 nadzemními podlažími a výtahovou šachtou tvoří ucelené bloky, ve kterých se pak nachází travnatá plocha se zelení a dětská hřiště. Typické objekty jsou panelové s plochou střechou a asfaltovými pásy. V současné době už objekty prošly revitalizací, kromě jednoho, který byl po dlouhou dobu v majetku státu. U objektů se nachází např. parkoviště, škola, sportovní hřiště, hotel a také obchodní dům s prvky občanské vybavenosti. Jedná se o největší bytový komplex a zároveň o poslední panelovou výstavbu ve městě.

V roce 2015 došlo k privatizaci bytového domu na Osvobození. Tento dům po dlouhá léta patřil státu a nyní už patří městu. Tento dům je poslední, který neprošel kvůli privatizaci rekonstrukcí, a proto jsou na něm ještě dochované základní prvky a znaky panelových sídlišť. Tento objekt je však ve velmi špatném technickém stavu. Město v r. 2016 tento objekt prodalo bytovému družstvu. (60)

Obr. č. 111 – Jediný objekt, který kvůli soudním sporům zatím neprošel revitalizací (foto autora, 2017)

5.10 VÝVOJ VÝSTAVBY PO ROCE 1989 – SOUČASNOST 2017

Vlivem postupného uvolňování politické situace se v tomto období pomalu začíná měnit i pohled na stavebnictví. Je to také zapříčiněno tím, že se začíná myslet na energetickou náročnost budov. Zpočátku byl ovšem vývoj stavebnictví ovlivněn některými ekonomickými změnami.

Velké státní stavební organizace se rozdělily na menší podniky, na trhu začaly působit i zahraniční firmy. Došlo také k poklesu stavební produkce, ale v polovině 90. let se situace stabilizovala. (61)

5.10.1 Typické rysy

Co se týče typických prvků staveb, začíná se přecházet na zděnou výstavbu rodinných či bytových domů a upouští se od domů panelových. Do podoby domů také více zasahují návrhy architektů, čímž pomalu mizí typizovaná katalogová zástavba domů. Lidé více opouštějí zdi výškových staveb a přemísťují se do většího soukromí menších rodinných domů se zahradou.

Bytové domy už nevznikají v takových rozměrech a počtu, aby vytvořily velká sídliště, ale spíše se jedná o nižší počet menších staveb nebo jen stavby samostatné. Jednotlivé byty nejsou jen opakující se plochou v podlaží, ale vzniká větší a promyšlenější prostor a objevuje se i možnost zapojení budoucího majitele do návrhu interiéru. Jednotlivé developerské firmy, které zaštiťují většinu bytové výstavby, tak umožňují kvalitnější a individuálnější bydlení pro jednotlivé majitele s tím, že jednotlivé byty jim následně odprodají.

Rodinné domy jsou častěji stavěny jako samostatně stojící v různých půdorysných tvarech a odstupech. Lidé více konzultují s odborníky a architekty, čímž vytváří nestejná díla, velmi zajímavá a promyšlená, zapadající do svého okolí. Na druhou stranu se však najdou i tací, kteří toho využijí ke stavbě objektu, který se vymyká své okolní zástavbě.

Nosná konstrukce objektů se využívá stále zděná, monolitická nebo v kombinaci, případně montovaná, avšak se stále více používá zateplovací systém. Fasády jsou pak více barevné s různými vzory. Okna budov už nejsou jen malých rozměrů, ale mnohdy tvoří i celé prosklené stěny od podlahy až po strop, čemuž napomáhá lepší materiál samotných oken a kvalitnější zasklení. Střešní konstrukce se vyvíjí jak se sklonitými rovinami, tak se vrací i střechy ploché s lepšími materiály. Budovy se postupně stále více vybavují systémy a technologiemi, které zlepšují kvalitu bydlení a zabezpečují nejen menší energetickou náročnost budovy a její hospodárnější fungování, ale i bezpečnost její a jejích obyvatel.

Ke konci století, částečně i vlivem zvyšování cen pozemků a nemovitostí, postupně klesá počet staveb rodinných a bytových domů a přechází se na stavební rekonstrukce stávajících objektů, či jejich přestaveb nebo nástaveb.

5.10.2 Bytové domy na ulici Hybešova č. p. 120 a 121

V roce 1992 Stavební bytové družstvo Domov zahájilo stavbu bytového domu na Hybešově ulici. První objekt (Hybešova 120) se začal stavět už v r. 1986, kdy mělo vzniknout 20 bytových jednotek, avšak stále nebyl dokončen. (2, s. 735-736)

Obr. č. 112 – Starší ze dvou bytových domů na ulici Hybešova (foto autora, 2017)

Tento zděný objekt byl řešen jako mezonetový v prvních dvou podlažích a má přímé spojení s venkovním prostorem, v rámci kterého mají byty i menší zahrádku. Ve třetím

a čtvrtém podlaží jsou umístěné třípokojové byty, spojené s venkovním prostorem přes ustupující terasy. (36, s. 5-6)

Obr. č. 113 – Mladší bytový dům, na kterém proběhla revitalizace (foto autora, 2017)

Druhý objekt je také zděný o čtyřech nadzemních podlažích s plochou střechou. Tento objekt v současné době prošel revitalizací. U obou objektů se nachází nejen parkovací stání, ale také samostatné garáže.

5.10.3 Hotel Atrium

V roce 1993 proběhlo odsouhlasení prodeje vybydlených nájemních domů na ulici Kroměřížská, ze kterých je dnes stavebně propojená stavba hotelu Atrium. (2, s. 738)

Obr. č. 114 – Atriový dům vzniklý propojením dvou objektů (62)

5.10.4 Střed města

Jádro Vyškova se prostorově i hmotně odlišuje od okolní výškové zástavby, ale stále zůstává ucelenou a vkusnou zástavbou v čele s dominantou věže radnice. (9, s. 67)

Ojedinělou výstavbu na náměstí po r. 1990 však představuje novostavba domu č. p. 442 vedle modlitebny církve československé a také moderní stavba České spořitelny (č. p. 443) v Husově ulici. (2, s. 110-111)

Další moderní budovou je i polyfunkční dům č. p. 68 na Masarykově náměstí ve Vyškově, který vznikl v letech 1994–1995. Budova se nachází v památkové zóně města. Dvoupodlažní objekt má obytné podkroví, v jeho přízemí se nacházela prodejna (v současnosti nevyužívaná), v patrech pak kanceláře a zmíněné byty. (58)

Obr. č. 115 – Moderní objekt zapadající vzhledem do zástavby na náměstí (foto autora, 2017)

5.10.5 Výstavba od roku 1999

Další výstavba polyfunkčního domu, tentokrát na rohu ulic Purkyňova a Puškinova, se zahájila v r. 1999, jeho součástí byly prostory s lékárnou, ordinacemi a nájemními byty. (2, s. 758-759)

Obr. č. 116 – Polyfunkční dům (foto autora, 2017)

V r. 2000 v září byla schválena výstavba bytových domů v ulicích Hybešova a Závodí a probíhala přestavba bývalých jeslí na sídlišti Víta Nejedlého na bytový dům. (2, s. 758-759)

Obr. č. 117 – Nynější vzhled přestavby bývalých jeslí na byty na sídlišti Víta Nejedlého (foto autora, 2017)

Objekt je s jedním nadzemním podlažím a obytným podkrovím s celkovým počtem 14 bytových jednotek.

Kvůli plánované výstavbě okružní křižovatky u Agrodomu byl v říjnu a listopadu zbourán pavlačový dům Dvořákova 25. (2, s. 758-759)

5.10.6 Přestavba MŠ na ulici Trpínky

V letech 2000–2001 vzniklo přestavbou z budovy bývalé mateřské školky 19 bytových jednotek ve Vyškově v ulici Trpínky 89/22. Součástí kompletní přestavby stávající budovy mateřské školy na bytové jednotky byla výměna výplní otvorů, zateplení fasády, sanace vlhkého zdiva, střecha, TZB. (57)

Obr. č. 118 – Přestavěná MŠ na bytový dům v ulici Trpínky (foto autora, 2017)

5.10.7 Bytové domy na ulici A. B. Svojsíka

V letech 2001–2003 proběhla výstavba 27 nájemních bytů ve Vyškově v lokalitě Závodí na ulici A. B. Svojsíka. Jednalo se o výstavbu tří samostatných bytových domů A, B a C s byty 1+kk až 4+1. Zděné domy jsou dvou až tří podlažní s obytným podkrovím a se sedlovou střechou. V bytovém domě A je 6, v B je 11 a v C je 10 bytových jednotek. (37, s. 3)

Obr. č. 119 – Pohled na 3 bytové domy na ulici A. B. Svojsíka (foto autora, 2017)

5.10.8 Bytové domy Hybešova

V okolí ulice Kroměřížská, která leží v blízkosti ulice Hybešova, se mělo stavět už v 80. letech a byla zde plánovaná výstavba o celkovém počtu 500 bytových jednotek. Tento projekt však nebyl realizován v plném rozsahu dle projektového řešení, ale zůstala nezastavěná plocha, na které byla výstavba Hybešova postavena. (38, s. 8)

V letech 2002–2004 byla vystavěna I. etapa 3 bytových domů s 82 bytovými jednotkami a II. etapa výstavby se 78 bytovými jednotkami. Byty jsou dispozičně řešeny jako 1+kk až 4+1. Bytové domy mají čtyři či pět nadzemních podlaží, v přízemí jsou kromě bytů sklepní kóje, kočárkárna a sušárna. Při výstavbě byly použity materiály, které zajišťují úsporný provoz v oblasti spotřeby tepelné energie – obvodový plášť, včetně výplní otvorů, které plně vyhovují nové tepelné normě. Vytápění objektu zajišťují plynové kotle. I ostatní použité prvky a konstrukce odpovídají požadovanému standardu na moderní bydlení. Výhodou výstavby je skutečnost, že každý uživatel mohl provést ve svém bytě dispoziční změny a podle své představy pak vybrat finální úpravy podlah, obkladů, dlažeb a typy zařizovacích předmětů v koupelně a na WC. Před domy je dostatečný počet parkovacích míst. V každém bytovém domě jsou umístěny vždy dva byty zvláštního určení pro občany s omezenou schopností pohybu. 160 nových bytů v lokalitě Hybešova představuje nejrozsáhlejší bytovou výstavbu od počátku 90. let. (63)

Obr. č. 120 – Bytové domy na ulici Hybešova (foto autora, 2017)

5.10.9 Nové bytové prostory

Bytovou situaci, kdy je nedostatek bytů a počet občanů žádajících o bydlení stále převyšuje nabídku, se město snaží řešit i různými půdními nástavbami, vestavbami (k 1. září 2002 předány byty na Smetanově nábřeží a Na Vyhlídce, v prosinci 2002 na ulici Fučíkova) nebo i levnější variantou jako sklepní či suterénní vestavbou převážně v panelových domech (ulice Jarní). Další variantou je rekonstrukce stávajících nebytových prostor v bývalých MŠ nebo ZŠ. (39, s. 4; 40, s. 4)

V r. 2003 v červenci byla dokončena přestavba budovy mateřské školy na ulici Puškinova 632/24 na budovu pro bytové účely, kdy se vytvořilo 8 bytů. (2, s. 767)

5.10.10 Lokalita Joklova

V r. 2005 zahájila firma výstavbu rodinných domů v oblasti areálu bývalého zahradnictví na ulici Joklova a v listopadu byly z důvodu této nové výstavby odsouhlaseny názvy nových ulic (Vojtěcha Procházky, Bratří Honů, Měřinského a Dr. Bukovského) a v Nosálovicích ulice Michalovecká. (2, s. 772-773)

Obr. č. 121 – Dobová fotografie z výstavby lokality Joklova (78)

Obr. č. 122 – Nově vystavěná lokalita Joklova s typickou výstavbou rodinných domů (foto autora, 2017)

Objekty byly stavěny jako řadová zástavba 44 rodinných domů 5+kk i s garáží. Domy mají jedno nadzemní patro a obytné podkroví se sedlovou střechou nad domem a plochou nad garážemi. Současně vznikly i 3 rodinné domy samostatně stojící, které se od okolní zástavby liší svým vzhledem. Jednotlivé domy mají i zahradu umístěnou za domem. Na celou výstavbu už byly použity materiály splňující minimální požadavky z energetického hlediska. V rámci této nově vzniklé lokality přibýlo i dětské hřiště.

Nově vzniklá lokalita se mi líbí nejen svým vzhledem a uspořádáním, ale také umístěním. Vše je uzpůsobené a vytvořené tak, že hlavní komunikace je mimo tuto zástavbu a v rámci ní jsou už jen vytvořené uličky se zpomalovacími prvky, čímž se vytváří skvělé a bezpečné místo pro pohyb dětí. Také to vytváří klidnější prostředí s eliminací hluku a prachu pro zdravější bydlení.

5.10.11 Rodinné domy na ulici A. B. Svojsíka

V roce 2005 probíhala výstavba rodinných domů na ulici A. B. Svojsíka. (2, s. 772-773)

Obr. č. 123 – Postupná výstavba rodinných domů na ulici A. B. Svojsíka (foto autora, 2017)

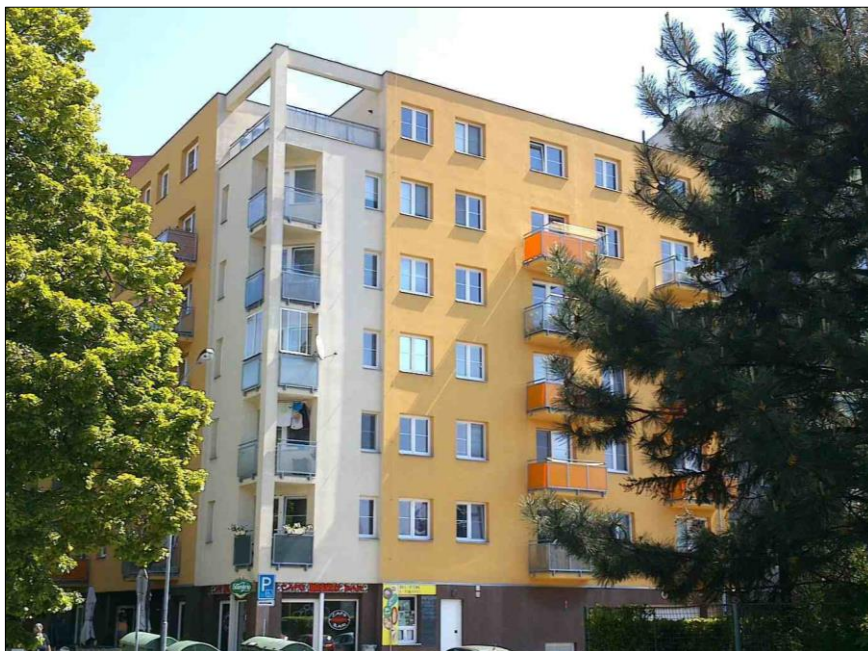
Výstavba těchto rodinných domů probíhala postupně, a to bez developerské činnosti. Rodinné domy jsou zděné s jedním nadzemním podlažím a obytným podkrovím se sedlovou, valbovou nebo polovalbovou střešní konstrukcí doplněnou vikýři. Samostatně stojící domy jsou umístěné v mírném svahu obklopené zahradami. Součástí domů je už standardně garáž.

5.10.12 Bytový rohový dům Tyršova 6

V letech 2006-2007 byla developerskou firmou provedena dostavba proluky mezi panelovými domy na sídlišti Tyršova. (65)

Obr. č. 124 – Dobový průběh výstavby bytového domu (64)

Obr. č. 125 – Současný vzhled rohového bytového domu na sídlišti Tyršova (foto autora, 2017)

Tento zděný bytový rohový dům se 7 nadzemními podlažími a plochou střechou lze nazvat jako polyfunkční dům. V 1. NP se nachází prodejny a garážová stání a ve 2. – 7. NP jsou umístěné bytové jednotky, kterých je tu celkem 35. Vzhledem k datu výstavby se už jedná o moderní bytový dům vybavený např. sklepními komorami, výtahem, který je nezbytnou nutností pro komfortní bydlení, kamerovým systémem a je hlavně postavený z takových materiálů, které splňují nízkou energetickou náročnost budovy. (65)

5.10.13 Bytový dům na ulici Dukelská

V proluce na ulici Dukelská vznikl v roce 2007 nový bytový dům s 20 bytovými jednotkami. Opět se tak rozšířila nabídka bydlení ve Vyškově, současně byly v přízemí domu vybudovány prostory pro služby jako kadeřnictví či zubní ordinace. (66)

Obr. č. 126 – Plán zástavby, na kterém je daný objekt vyznačen červeně (66)

Obr. č. 127 – Současný vzhled bytového domu na ulici Dukelská (foto autora, 2017)

Objekt má zděnou konstrukci se sedlovou střechou a 6 nadzemních podlaží. U objektu se nacházejí garáže i parkovací stání.

5.10.14 Bytový dům na Smetanově nábřeží č. 1 a č. 2

V r. 2008 proběhlo zkolaudování bytového domu č. 1 na Smetanově nábřeží postaveného developerskou firmou. Bytový dům je součástí komplexu dvou staveb v areálu

bývalých lisoven. Jedná se o rekonstrukci a dostavbu stávajícího objektu o dvou až třech nadzemních podlažích s částečným podsklepením. Díky dostavbě se počet podlaží zvýšil na pět nadzemních podlaží s výjimkou střední části, která je čtyřpodlažní. V bytovém domě se nachází celkem 78 bytů zastoupených od bytů jedno, dvou, tří a čtyřpokojových a také se tu nacházejí byty mezonetové se třemi, čtyřmi nebo pěti pokoji. Skoro ke všem bytům také náleží balkon nebo terasa.

Stávající konstrukce je nosná zděná konstrukce z plných pálených cihel s případným doplněním betonových podpor založená na betonových základových pasech. Stropy suterénu jsou ze železobetonu.

Nová navržená konstrukce je vystavěna z keramických tvárnic s kontaktním zateplením. Stropní konstrukce je tvořena ze spřažených železobetonových desek s nosnými dřevěnými trámy, tu pak doplňuje těžká plovoucí podlaha. (67)

Obr. č. 128 – Pohled na objekt č. 1 bytového domu na Smetanově nábřeží (foto autora, 2017)

V r. 2011 byl v rámci developerského projektu zkolaudován bytový dům č. 2 na Smetanově nábřeží. Jedná se o novostavbu bytového domu, která doplňuje první stavbu v areálu bývalých lisoven. Objekt je dispozičně rozdělen na 3 nadzemní podlaží. Celé 1.NP je rozděleno do 6 samostatných celků obsahující prostory pro služby a garážová stání. V ostatních patrech jsou vytvořené jedno a čtyř pokojové byty a také čtyř pokojové mezonetové byty.

Konstrukční systém objektu je ze železobetonového skeletu s výplňovým zdivem z keramických tvárnic. Celý obvodový plášť je pak doplněn kontaktním zateplovacím systémem. Stropy jsou tvořeny železobetonovými panely doplněny těžkou konstrukcí podlah.

Všechny části obou objektů jsou zastřešeny pultovými střechami pomocí dřevěné vaznicové soustavy, která je zakončená plechovou krytinou.

Výplně otvorů, zajišťující oslunění bytů, jsou řešeny pomocí dřevěných eurooken, jen kromě střešních světlíků a schodišťové části, kde jsou použita hliníková okna s bezpečnostními skly.

Vnitřní společné atrium, resp. vnitroblok, i okolní trasy jsou vybaveny dostatečným množstvím parkovacích ploch, doplněných o drobnou i solitérní zeleň. Celkově tak komplex domů působí uceleným dojmem a vhodně tak zapadá do charakteru místního prostředí. (67)

Obr. č. 129 – Pohled na objekt č. 2 bytového domu na Smetanově nábřeží (foto autora, 2017)

5.10.15 Výstavba od roku 2009

V r. 2009 V červnu zastupitelstvo města schválilo názvy nových ulic Karla Kachyni a Slunečná, kde se také začaly stavět nové rodinné domy. Od října do prosince vznikla nová obytná zóna na Smetanově nábřeží mezi ulicemi Albrechtova a Tyršova. V listopadu byla uvedena do provozu přístavba domu s pečovatelskou službou na ulici Tyršova. (2, s. 809)

5.10.16 Bytový dům „U STARÉ CIHELNY“

V letech 2009-2011 proběhla developerskou firmou výstavba bytového domu U STARÉ CIHELNY na místě, kde stávala budova staré cihelny. Objekt se skládá ze tří bloků se samostatným odděleným vstupem i schodištěm, případně v centrální části se nachází výtah. Novostavba o kapacitě 54 bytů s velikostí 1+kk až 4+kk má 4 nadzemní podlaží a jedno podzemní, ve kterém je umístěno 59 garážových stání. Všechny byty jsou situované k J, případně k JV nebo JZ a u většiny bytů jsou součástí také balkony či terasy.

Výstavba vznikla z broušených pálených cihel s kontaktním zateplovacím systémem, čímž vznikla menší energetická náročnost budovy. Zastřešení je řešeno plochou střechou.

Jelikož se jedná o moderní bydlení, součástí je také zabezpečení objektu, jehož součástí je oplocení, kamerový systém a také společné vybavení uvnitř domu pro zábavu dětí v podobě dětského koutku a pro relaxaci dospělých je tu herna a fitness. (68; 69)

Obr. č. 130 – Bytový dům u staré cihelny (foto autora, 2017)

Obr. č. 131 – Půdorys 2. NP bytového domu (70)

5.10.17 Lokalita Michalovecká

V letech 2010–2011 proběhla ve Vyškově v části Nosálovce v ulici Michalovecká výstavba developerskou firmou 10 rodinných domů ve dvou fázích. V nich vzniklo v r. 2010 8 rodinných domů o velikosti 4+kk a v r. 2011 2 rodinné domy o velikosti 5+kk. Tyto domy

vychází z typového projektu s doplněním dalších požadavků dle investorů. Rodinné domy jsou z keramických tvárnic s kontaktním zateplovacím systémem se dvěma nadzemními podlažími a plochou nebo sedlovou střechou. Součástí těchto domů je garáž a zahrada za domem včetně předzahrádky a parkovacího stání. Díky této výstavbě vznikla celá nová ulice. (71)

Obr. č. 132 – Zástavba rodinných domů na nové ulici Michalovecká (71)

V r. 2012 byla dokončena developerskou firmou stavba bytového domu ve Vyškově, Nosálovicích v ulici Michalovecká. Vznikl třípodlažní bytový dům s 8 byty o velikosti 4+kk a 3+kk s krytým podzemním garážovým stáním. Objekt je zděný s kontaktním zateplovacím systémem se sklonitou střechou. (72)

Obr. č. 133 – Pohled na bytový dům na ulici Michalovecká (72)

5.10.18 Polyfunkční dům „Bývalé OSP“

Zastupitelstvo města koncem r. 2016 schválilo investiční záměr, který se týká rekonstrukce objektu Žižkova 1, 3, 5, což je bývalý objekt OSP. Tento objekt by měl být využit pro bydlení a zároveň i jako služebna pro vyškovské městské strážníky. Tento objekt nyní obsahuje 46 bytových jednotek, ale část z nich nevyhovuje technickým požadavkům. Proto v rámci rekonstrukce dojde k jejich úpravě a snížení počtu, tím se vytvoří 18 bytových jednotek a služebna strážníků. Součástí této přestavby bude i vytvoření 24 parkovacích stání ve dvoře objektu. Dokončení by mělo proběhnout do konce r. 2018. (73)

Obr. č. 134 – Současný pohled na objekt bývalého OSP (foto autora, 2017)

6 ANALÝZA ROZVOJOVÝCH MOŽNOSTÍ VÝSTAVBY

6.1 ROZČLENĚNÍ ÚZEMÍ PODLE OBLASTÍ

Území Vyškova lze rozdělit na několik oblastí. Jak již bylo v úvodu zmíněno, tato práce je zaměřena pouze na centrum města Vyškova a jeho blízké okolí.

Hlavní částí města je historický střed, ve kterém se nachází jak domy pro bydlení, tak komerční prostory. V severní části směrem od centra se nachází bytové a rodinné domy, plochy se sportovním využitím, Smetanovy sady a na severu podél silnice Sochorova se nachází bytové domy a průmyslová zóna. Na konci území se rozkládá letištní plocha. Na okraji severovýchodní oblasti je umístěna čistírna odpadních vod a dinopark s hvězdárnou. Na východní části v okolí Smetanova nábřeží a Tyršovy ulice se nachází plochy zastavěné bytovými domy a základní školou. Za nimi dále na východ se nachází část Křečkovice, která

je rozdělena na severovýchodní lokalitu s výstavbou rodinných domů, ve střední části se obsahuje zahrádkářské plochy, a na jihu i v části Brňany jsou převážně rodinné domy. Nachází se zde však i sídliště, prvky občanské vybavenosti nebo několik bytových a rodinných domů umístěných na jihozápadě.

Na jihu Vyškova podél Rostěnického potoka leží sídliště s bytovými domy, za nimiž jsou i domy rodinné. Jižním směrem se však nachází spíše nebytová část, jako např. hřbitov, pivovar, muzeum, zámecká zahrada, ZOO park a oblast s nákupními domy a autobusovým nádražím. Na to plynule navazuje jihozápadním směrem oblast Nouzka s ulicí Brněnská, podél které se nachází průmyslová zóna na jedné straně a zástavba rodinných domů na straně druhé. Na západě až jihozápadě leží oblast Nosálovice tvořená převážně rodinnými domy, nachází se zde i malé množství bytových domů a také základní a střední odborná škola. Západním směrem od náměstí leží zástavba rodinných domů a vil, kterou ukončuje vlakové nádraží, za kterým na západ pokračuje převážně bytová výstavba doplněná nemocnicí. V severozápadní oblasti směrem za nádražím se nachází lokalita s rodinnými domy a průmyslovou zónou. Jsou tu také plochy se zahrádkami a to vše je ukončené sídlištěm s občanským vybavením.

Vyškov pak dále pokračuje po ulici Dědická severozápadním směrem do Dědic. Od nich se pak nachází severně vojenský prostor nebo ostatní části města Vyškova.

6.2 NOVÝ ÚZEMNÍ PLÁN

Územní plán města Vyškova, který je platný od 24. 3. 2016. Tento významný dokument představuje „komplexní návrh rozvoje města a jeho místních částí. Z dokumentu tedy vyplývá, jak by se mělo katastrální území Vyškova, Dědic u Vyškova, Opatovic, Lhoty, Rychtářova, Hamilton a Pařezovic dále vyvíjet.“ (81)

V současné době se město Vyškov téměř nepodílí na realizacích rezidenční výstavby. Pokud zde nějaká výstavba probíhá, jedná se spíše o záležitost soukromých investorů či developerů. Město se na těchto akcích podílí převážně v přípravných fázích, a to např. v podobě realizace inženýrských sítí. Výstavbu samotnou však nechává na developerech nebo soukromnících.

Dle dostupných informací lze říci, že přes ubývající obyvatelstvo se zájem o byty nemění, i když jejich nabídka není dostatečná. Na tuto skutečnost může mít vliv i novodobý trend, který se vyznačuje bydlením tzv. single (tzn. jednotlivce) nebo s partnerem. Oproti

dřívějším dobám, kdy v jednom bytě společně žilo více generací, tak poptávka stále převyšuje nabídku.

Pokud se zaměříme na místa vhodná pro rezidenční výstavbu, tak v samotném centru města lokality k rozšíření téměř nenajdeme. Výjimku tvoří uvolněné parcely nově vzniklé na místech původních domů. Místo nové výstavby by tedy mohlo být jednodušší vytvoření bytové jednotky pomocí rekonstrukce nebo modernizace stávajících nemovitostí, případně jejich nástavby či přístavby.

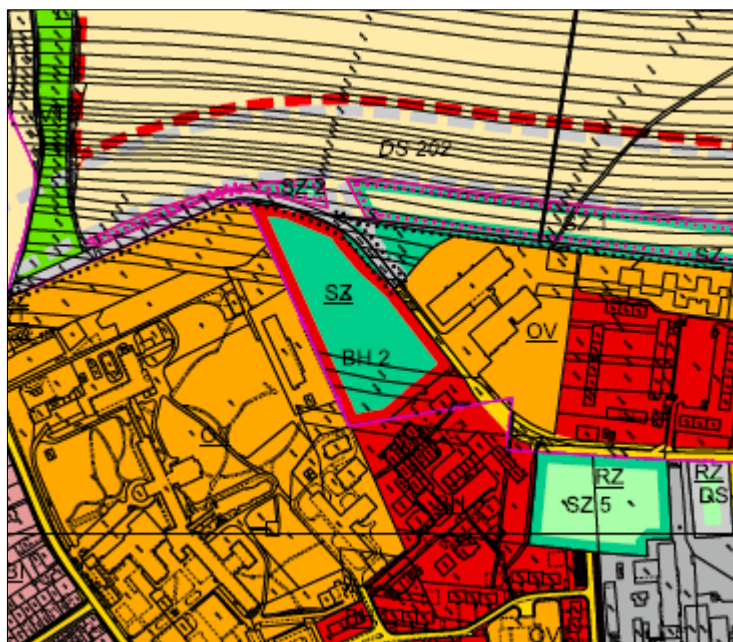
Nicméně mimo centrum města je situace pro novou výstavbu bytů nebo rodinných domů příznivější. Nachází se zde několik parcel i částí ulic, ve kterých se vyskytují volná místa, na kterých je možná realizace výstavby. Tato volná místa doplňují prostory mezi již stávající výstavbou, které však svou nezastavěností stále udržují ráz krajiny a charakter jednotlivých částí.

Územní plán města řeší nová stavební místa či celé plochy a to buď tím, že jsou tyto plochy vedeny jako možné stavební parcely, nebo jsou označovány jako rezervy, které by v budoucnu mohly být využity.

6.3 VÝVOJ NA ZÁKLADĚ ÚZEMNÍHO PLÁNU

V územním plánu se nachází plochy návrhové – zastavitelné, které je možné využít pro výstavbu rodinných domů. Nachází se zde i plocha pro bytovou výstavbu dle podmínek stanovených v územní studii zpracované pro tuto lokalitu. Jednotlivé zastavitelné plochy jsou rozmístěné po malých částech většinou po okraji Vyškova a vždy specifikují daný druh zástavby s požadavky na danou stavbu.

- Plochou o velikosti 2,45 ha je plocha BH 2 umístěná na západním okraji města na ulici Sídliště Osvobození. Na tomto pozemku by byla vhodná bytová výstavba umístěná mezi nemocnicí a základní a mateřskou školou, kdy by vhodně zakončila bytovou výstavbu a nenarušovala by okolí.

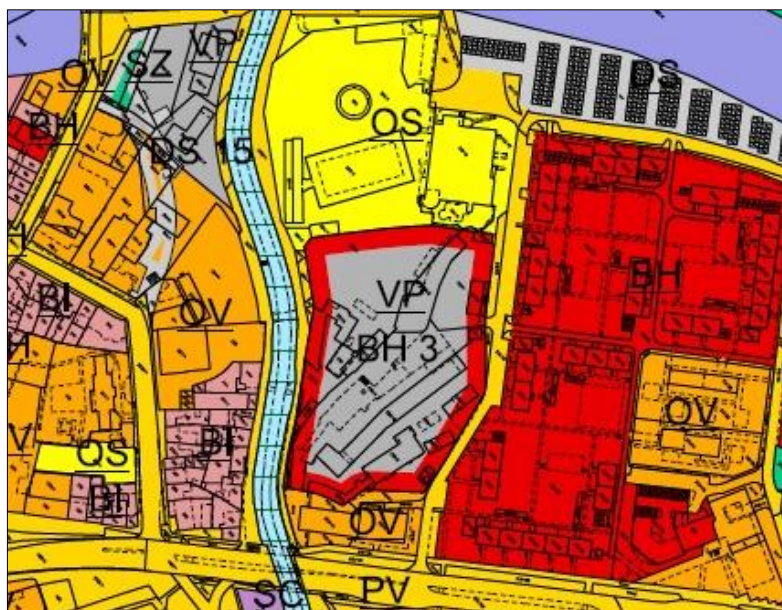

Obr. č. 135 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH2 (77)

- Volné plochy pro stavbu rodinných domů jsou označené BI a vždy vhodně vyplňují volná místa mezi stávající zástavbou a tím ucelují zastavěné území.

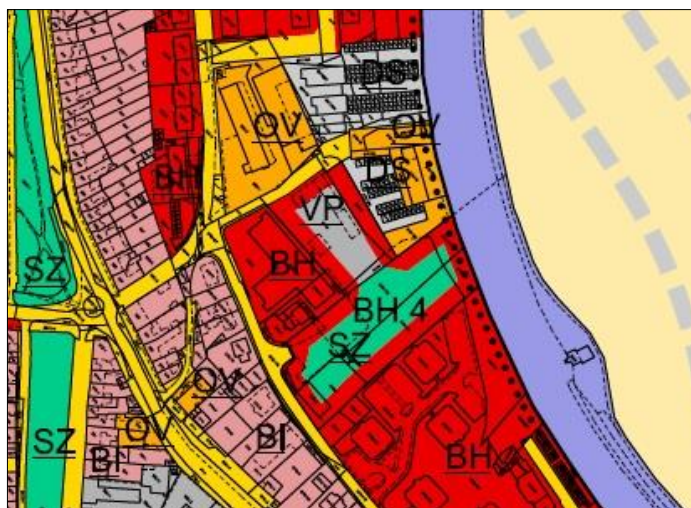
Nachází se zde i plochy přestavby, které je možné v budoucnu přestavět pouze na plochy pro bydlení v bytových domech o celkové ploše 4,28 ha.

- Severně od náměstí je plocha BH 3, která se nachází na ulici Sportovní v areálu bývalé prádelny, která by však musela být stržena. Dle mého názoru je tato oblast vhodná pro daný druh výstavby z toho důvodu, že by navázala na vedlejší stávající bytovou výstavbu. Největším problémem by však mohlo být umístění parkovacích stání, kterých je ve městě nedostatek.
- Lokalita se nachází v blízkosti centra města, čímž by mohla být považována za lukrativní. V blízkosti se kromě prvků občanské vybavenosti nachází sportoviště i park, který poskytuje mnoho příležitostí pro odpočinek či volnočasové aktivity.

Obr. č. 136 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH3 (77)

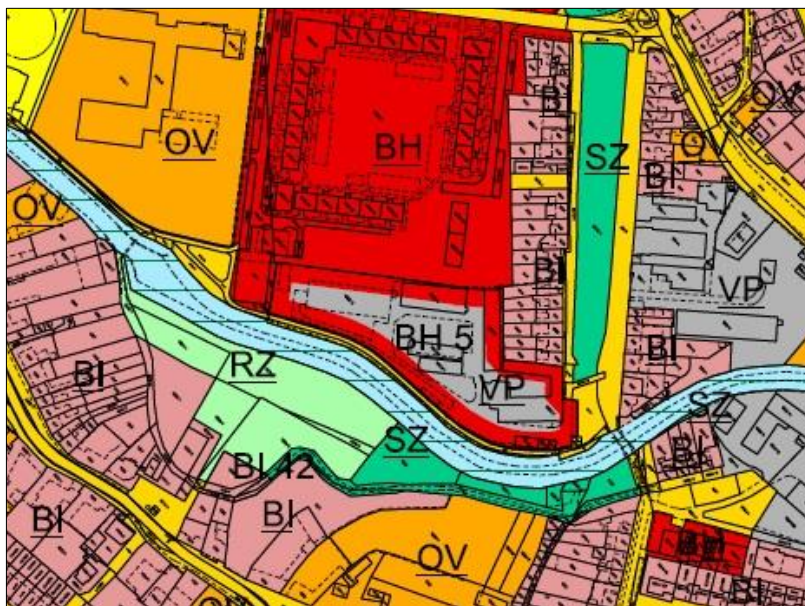
- Další oblastí je plocha BH 4 nacházející se na ulici Hybešova na místě, kde stávala bývalá cihelna. Pozemek je velmi vhodný pro bytovou výstavbu z hlediska umístění mezi stávající bytovou výstavbu v okrajové části města, čímž by se vyplnil prostor mezi bytovými domy.
- Lokalita se nachází na okraji Vyškova nedaleko dálničního přivaděče, který poskytuje rychlé spojení s okolními městy bez nutnosti projíždět centrem města Vyškova. V blízkosti se nacházejí prvky občanské vybavenosti jako např. obchody, škola, autobusové zastávky.

Obr. č. 137 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH4 (77)

- Poslední plochou je BH 5, která se nachází podél řeky Hané v blízkosti Joklovy ulice a která dříve sloužila jako traktorová stanice. V dnešní době

objekty v areálu chátrají a kazí vzhled celého okolí. Výhodou plochy je vhodné umístění v klidné lokalitě s návazností na stávající bytovou výstavbu a cyklostezku. Tato oblast by se proto mohla vhodně využít jako soulad bytové výstavby s klidovou zónou. V územní studii je však přípustná i výstavba rodinných domů dle stanovených podmínek. Vzhledem k rázu oblasti by dle mého názoru bylo vhodnější lokalitu využít jako klidovou zónu se sportovním využitím a zelení, které je ve městě nedostatek.

Obr. č. 138 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH5 (77)

Územní plán však počítá také s plochami územních rezerv, které mohou být využity až po vyčerpání stávajících zastavitelných ploch. Jedná se jak o plochy pro bytovou výstavbu, tak i rodinné domy či jiné.

6.4 OBLASTI PLÁNOVANÉ VÝSTAVBY

6.4.1 Vyškov, Joklova

Lokalita Vyškov, Joklova se nachází asi 700 m východně od vyškovského náměstí v nově zastavovaném území a je určena pro výstavbu 18 rodinných domů na rovinatém pozemku v blízkosti středu města Vyškova. Konkrétně se jedná o výstavbu 12 rodinných domů na klíč a prodej 6 zasíťovaných stavebních pozemků. Plánované dokončení: infrastruktura: 2017, výstavba RD: 2018–2019. (74)

Obr. č. 139 – Letecký pohled na nově vznikající lokalitu Joklova (49)

Obr. č. 140 – Vizualizace nově vznikající lokality Joklova (74)

6.4.2 Vyškov, Víta Nejedlého

Lokalita Vyškov, Víta Nejedlého se nachází v klidné lokalitě městské části Vyškov - Dědice v nově zastavovaném území a je určena pro výstavbu 18 rodinných domů na mírně svažitém pozemku. Plánované dokončení: infrastruktura: 2018, výstavba RD: 2019–2020.
(75)

Obr. č. 141 – Letecký pohled na budoucí lokalitu rodinných domů Víta Nejedlého (49)

Obr. č. 142 – Územní studie Ing. arch. Jiřího Bradáče pro rodinné domy v lokalitě Víta Nejedlého (76)

6.5 MOŽNÉ REKONSTRUKCE NEBO PŘESTAVBY

Ve městě se nachází mnoho objektů, které by si zasloužily rekonstrukci či přestavbu. Do své diplomové práce jsem si ale vybral jen některé z nich. V této kapitole je tedy uvedeno několik objektů, které mě zaujaly svým možným budoucím využitím, ale jsou zde i území, která mají potenciál pro novou výstavbu rezidenčních nemovitostí.

6.5.1 Vila (bývalá ZUŠ)

Objekt je zatím v KN vedený jako RD. V budoucnu by vzhledem k jeho velikosti mohl být opraven a mohlo by v něm vzniknout několik nových bytů, případně s kanceláři či ordinací v přízemí. Umístění objektu je blízko centra v klidné lokalitě, čímž se zvyšuje jeho potenciál využití. Na objektu proběhlo v nedávné době několik sanačních prací a realizace nové střešní konstrukce, aby se zabránilo dalšímu znehodnocování budovy.

Obr. č. 143 – Pohled na vilu čekající na rekonstrukci (foto autora, 2017)

6.5.2 Rodinný dům V Brňanech

Tento chátrající rodinný dům je v rozestavěné fázi, umístěný na konci řadové zástavby. Hrubá stavba zastřešená jen provizorním opatřením umožňuje v budoucnu tento objekt buď rekonstruovat, nebo spíše zbourat a vystavět nový. Dle mého názoru se tento objekt nacházel dlouho v nedokončeném stavu a velká rekonstrukce a dostavba by byla u takto nedokončeného objektu cenově tak vysoká, že by se nevyplatila.

Obr. č. 144 – Chátrající objekt na konci řadové zástavby (foto autora, 2017)

6.5.3 Plochy pro RD – ulice Slunečná

Ulice Slunečná je poměrně nová ulice, na které postupně začala výstavba rodinných domů. Tato lokalita vyplňuje prázdný prostor mezi stávající zástavbou a silnicí vedoucí do Vyškova. V nynější době se na ní nachází několik rodinných domů a ještě přibližně polovina míst není zastavěná. Nemyslím si, že je to vhodná lokalita pro dobré bydlení už kvůli jejímu umístění, které se nachází na okraji města, čímž vzdálenost občanské vybavenosti činí tuto lokalitu méně lukrativní. Na zmíněné poukazuje i fakt, že se tu stále nacházejí volné stavební parcely.

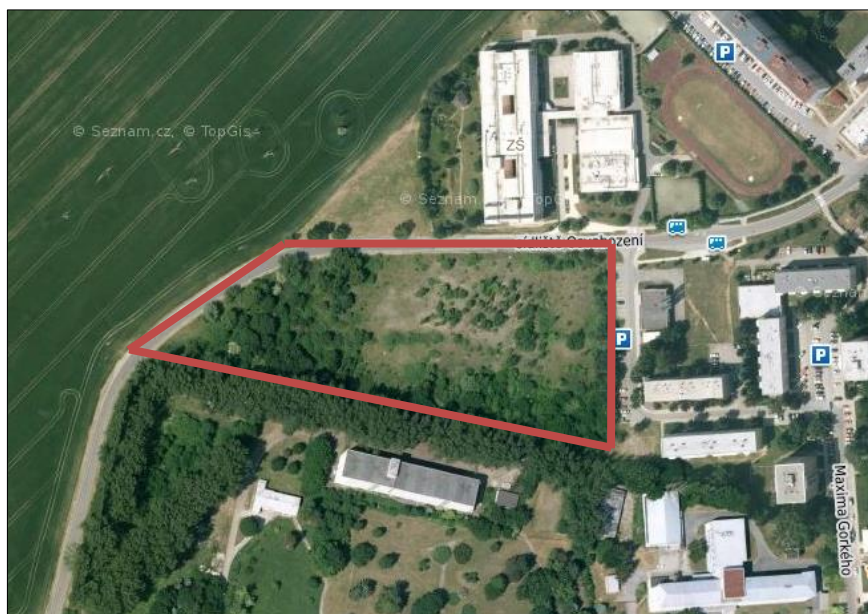

Obr. č. 145 – Pohled na z poloviny zastavěnou ulici Slunečná (foto autora, 2017)

6.5.4 Lokalita Letní Pole – „Kubasovo“

V r. 1994 byl odsouhlasen záměr výstavby bytového domu na Letním poli (sídliště Osvobození) firmou M-Service a spoluúčast města při výstavbě inženýrských sítí. (2, s. 743)

Tato plánovaná výstavba však dosud neproběhla a do dnešní doby je toto velké místo stále nezastavěné a jinak nevyužité. Plocha se nachází na okraji města ve volném místě mezi nemocnicí, školou a již vystavěným sídlištěm Osvobození. Proto si myslím, že do budoucna by se tu mohly postavit jen bytové domy, které by se do této lokality nejvíce hodily a celkově ji uzavřely.

Obr. č. 146 – Letecký snímek s vyobrazenou lokalitou Kubasovo (49)

7 ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce bylo popsat vývoj výstavby rezidenčních nemovitostí ve Vyškově s ohledem na období jejich výstavby a provést analýzu rozvojových možností výstavby.

Zástavba celého města začala od malé vesnice obehnané hradbami, která se díky přízni biskupů začala rozrůstat a prosperovat. Z počátečních dřevěných domů se vlivem válek a požárů staly objekty zděné. Do 17. století výstavba probíhala převážně v rámci náměstí a v přilehlých uličkách uvnitř hradeb, později se výstavba přesunula i na předměstí a postupem času vzniklo celistvé město. Vyškov se postupně vyvíjel za těžkých situací, z nichž byly největší I. a II. světová válka a požár v roce 1917. Největší rozvoj výstavby pak proběhl právě po II. světové válce, kdy bylo potřeba ubytovat velké množství obyvatelstva. S rostoucí průmyslovou oblastí se rozšiřovala i rezidenční výstavba, za vrchol stavebního rozmachu pak lze považovat 70. léta 20. století, kdy se začala budovat velká řízená výstavba panelových sídlišť a řadových rodinných domů. Velký zásah do podoby města měla i realizace průtahu městem, v rámci které zanikla některá malebná zákoutí. Po roce 1989 se začaly rozšiřovat průmyslové zóny, které nabídly velké pracovní příležitosti pro obyvatele města. Výstavba se začala postupně vracet k individuální rezidenční výstavbě.

V současné době je ve Vyškově stále velká poptávka po bytech, i když zde probíhá jen menší developerská výstavba. Do budoucna se zde neplánuje žádná větší výstavba, ale nový územní plán může díky připraveným stavebním plochám se soukromou výstavbou počítat.

V rámci zpracování mé diplomové práce jsem navštívil některé instituce, ve kterých jsem získal potřebné informace. Při pořizování obrazového materiálu jsem měl příležitost více poznat Vyškov i zajímavé stavby města. Získané materiály jsem použil při vypracování mé práce, která bude sloužit nejen pro další studijní účely, ale také jako informativní podklad o vývoji rezidenčních nemovitostí ve Vyškově.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

8.1 TIŠTĚNÉ ZDROJE

- (1) VLČEK, Milan. *Poruchy a rekonstrukce staveb*. Brno: ERA, c2001. Technická knihovna (ERA). ISBN 80-865-1710-1.
- (2) MLATEČEK, Karel. *Vyškov: dějiny města*. První vydání. Vyškov: Město Vyškov, 2016. 938 s. ISBN 978-80-906656-0-6.
- (3) KOTULÁN, Vladimír a Radek MIKULKA. *Vyškovská zastavení: procházka městem slovem i obrazem*. Vyškov: Město Vyškov, 2003. 94 s. ISBN 80-239-3257-8.
- (4) KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. VIII. díl, V - Ž. 1. vyd. Praha: Libri, 2011. 891 s.
- (5) *Vyškovsko*. 1. vyd. Brno: Musejní spolek, 1965. 494 s. Vlastivěda moravská.
- (6) MIKULKA, Radek. *Vyškov v proměnách*. Vyd. 1. Třebíč: Akcent, 2008. 180 s. ISBN 978-80-7268-561-5.
- (7) PROCHÁZKA, Vojtěch. *Z minulosti vyškovského zámku*. Vyškov na Moravě: nákladem vlastním, 1928. 37 s., [2] s. obr. příl.
- (8) MIKULKA, Radek. *Vyškov*. Litomyšl: Paseka, 2009. 63 s. Zmizelá Morava. ISBN 978-80-7185-978-9.
- (9) Muzeum Vyškovska (Vyškov, Česko). *110 let muzejní práce na Vyškovsku 1893 - 2003*. Vyškov: Muzeum Vyškovska, 2004. 92 s., XII s. obrazových příloh.
- (10) *Vyškovský sborník II: sborník státního okresního archivu Vyškov*. Slavkov u Brna: SOkA, 2001. 318 s. ISBN 80-238-8169-8.
- (11) *Vyškov*. Vyškov: Městský národní výbor, 1973. 36 s.
- (12) *Budování města Vyškova: 1976 - 1981*. Vyškov: MěstV KSČ, 1981. 24 s.
- (13) ELIÁŠ, Jan. *Městská památková zóna Vyškov: Masarykovo náměstí*. Stavebně historický průzkum sídelního útvaru 1/2. Brno, 2003.
- (14) ELIÁŠ, Jan. *Městská památková zóna Vyškov: Obvod historického jádra*. Stavebně historický průzkum sídelního útvaru 2. Brno, 2004.
- (15) *Malá ilustrovaná encyklopedie: A-Ž*. Praha: Encyklopedický dům, 1999. ISBN 80-860-4412-2.

- (16) Veřejná správa obce města Vyškova: v posledních letech a úkoly její v nejbližší budoucnosti. *Vyškovské noviny*. Vyškov, 15. 12. 1922, roč. 31, č. 50, s. 2.
- (17) Vyškov před 30 lety a dnes. *Vyškovské noviny*. Vyškov, 2. 6. 1933, roč. 42, č. 22, s. 1.
- (18) O řešení bytové otázky ve Vyškově: dle referátu ředitele staveb. družstva. Část 1. *Vyškovské noviny*. Vyškov, 11. 4. 1924, roč. 33, č. 15, s. 2.
- (19) O řešení bytové otázky ve Vyškově: dle referátu ředitele staveb. družstva. Část 2. *Vyškovské noviny*. Vyškov, 25. 4. 1924, roč. 33, č. 17, s. 3.
- (20) O řešení bytové otázky ve Vyškově: dle referátu ředitele staveb. družstva. Část 4. *Vyškovské noviny*. Vyškov, 9. 5. 1924, roč. 33, č. 19, s. 3.
- (21) KRINES, Jan. *Obecní správa města Vyškova v letech 1919 - 1924: s historickým nástinem posledních 25 let*. Kroměříž: Knihtiskárna Čeněk Pechtor, 1925. 100 s.
- (22) Veřejná správa obce města Vyškova: v posledních letech a úkoly její v nejbližší budoucnosti. *Vyškovské noviny*. Vyškov, 22. 12. 1922, roč. 31, č. 51, s. 2.
- (23) Nová stavební čtvrť ve Vyškově. *Vyškovské noviny*. Vyškov, 13. 1. 1939, roč. 48, č. 2, s. 1.
- (24) Stavební bytové družstvo. *Náš život*. Vyškov, 20. 8. 1960, roč. 8, č. 34, s. 2.
- (25) Stavba nových bytů. *Náš život*. Vyškov, 5. 11. 1960, roč. 8, č. 45, s. 1.
- (26) Slovo starosty města Vyškova. *Zpravodaj města Vyškova*. Vyškov, leden 2000, s. 4.
- (27) *Okresní město Vyškov v budování a zvelebování ve volebním období 1964-1968*. Vyškov: Městský národní výbor, 1967. 31 s.
- (28) Nové byty. *Náš život*. Vyškov, 8. 1. 1971, roč. 19, č. 1, s. 1.
- (29) O novém sídlišti Tyršova. *Vyškovský měsíčník*. Vyškov, leden 1972, s. 8.
- (30) Sídliště na Palánku. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, září 1980, s. 2.
- (31) Nejmodernější silnice bude mít Vyškov. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, prosinec 1973, s. 3.
- (32) Domy v Dědicích. *Vyškovský měsíčník*. Vyškov, březen 1973, s. 11.
- (33) Volební program NF ve Vyškově 1981-1985. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, říjen 1971, s. 6-7.
- (34) Komplexní bytová výstavba ve Vyškově. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, listopad 1983, s. 6.
- (35) Domy Žižkova. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, leden 1985, s. 11.

- (36) Informace o svépomocné bytové výstavbě v obytném souboru. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, červen 1986, s. 5-6.
- (37) Město se na bydlení občanů stále více podílí. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, srpen 2002, s. 3.
- (38) O čem je řeč...: Obytný soubor Vyškov-předměstí. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, prosinec 1985, s. 8.
- (39) Ve Vyškově se byty staví až po 12 letech. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, říjen 2002, s. 4.
- (40) Bytová situace občanů se dá vyřešit i suterénní vestavbou. *Vyškovský zpravodaj*. Vyškov, říjen 2002, s. 4.
- (41) Fotoarchiv Muzea Vyškovska. *Muzeum Vyškovska, příspěvková organizace*. Vyškov, 2017.

8.2 ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- (42) *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu* [online], 14. 3. 2006, [cit: 2017-05-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62549&fulltext=&nr=183~2F2006&part=&name=&rpp=15>
- (43) *Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území* [online], 10. 11. 2006, [cit: 2017-05-06]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=501~2F2006&rpp=15#seznam>
- (44) Revitalizace bytových domů. *IZOL technik* [online]. IZOLTECHNIK CZECH, 2011 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.izoltechnik.cz/revitalizace-bytovych-domu/revitalizace-bytovych-domu>
- (45) Region Vyškovsko. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2017 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/region/index.asp?p1=107354>
- (46) Seznam držitelů datových schránek. *Portál veřejné správy* [online]. Ministerstvo vnitra, 2017 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <https://seznam.gov.cz/ovm/municipalityDetail.do?start=31&path=VYSKOV&listType=firstAndSecondMunicipality&ref=obcan>
- (47) Katastrální mapa - Vyškov. *ČÚZK: Státní správa zeměměřictví a katastru* [online]. Praha: ČÚZK, 2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&&MarQueryI>

d=6D2BCEB5&MarQParam0=788571&MarQParamCount=1&MarWindowName=Marushka

- (48) Turistika. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2017 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/turista/index.asp?p1=107491>
- (49) Mapa Vyškov. *Mapy.cz* [online]. Praha: © Seznam.cz, 2017 [cit. 2017-05-19]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=16.9765949&y=49.2719606&z=13>
- (50) Tab. 229 Vyškov. *Český statistický úřad: Databáze demografických údajů za vybraná města ČR* [online]. ČSÚ, 2016 [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-vybrana-mesta-cr>
- (51) Symboly města Vyškova. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2013 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://vyskov-mesto.cz/symboly-mesta/d-123797/p1=107415>
- (52) Vyškov dnes. *Vyškov* [online]. *Vyškov*: WEBHOUSE, 2008 [cit. 2017-05-16]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/vyskov-dnes/d-1067614>
- (53) Průmyslová zóna Sochorova se rozrostla o 17 hektarů: Tisková zpráva. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2003 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/prumyslova-zona-sochorova-se-rozrostla-o-17-hektaru/d-415186>
- (54) Slohy: přehled. *Přípravné kurzy k talentovkám na vysoké školy architektonického zaměření* [online]. 2007 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: http://kurzy.eatelier.cz/?SAMOSTUDIUM:slohy_-_p%F8ehled
- (55) ARCHITEKTURA A STAVITELSTVÍ KLASICISMU. *Fakulta stavební: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava* [online]. Ostrava, 2017 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://fast10.vsb.cz/studijni-materialy/zsaa/16.html>
- (56) Architektura funkcionalismu. *Archiworld* [online]. Havířov: architektura.klenot.cz, 2017 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://www.archiworld.cz/images/stories/materialy/Dejiny16.pdf>
- (57) Významné realizované zakázky. *Lawstav.cz* [online]. Vyškov, 2009 [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: http://www.lawstav.cz/ref_4.htm
- (58) Významné realizované zakázky. *Lawstav.cz* [online]. Vyškov, 2009 [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: http://www.lawstav.cz/ref_7.htm
- (59) Významné realizované zakázky. *Lawstav.cz* [online]. Vyškov, 2009 [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: http://www.lawstav.cz/ref_8.htm

- (60) Vyškov schválil podmínky privatizace: zachová slevu šedesát procent. *Vyškovský deník.cz* [online]. VLTAVA LABE MEDIA, 2015 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: http://vyskovsky.denik.cz/zpravy_region/vyskov-schvalil-podminky-privatizace-zachova-slevu-sedesat-procent-20150312.html
- (61) Vzestupy a pády českého stavebnictví. *Statistika & my: Měsíčník Českého statistického úřadu* [online]. Český statistický úřad, 2016 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2015/09/vzestupy-a-pady-ceskeho-stavebnictvi/>
- (62) Panoramatický pohled. *Mapy.cz* [online]. Praha: © Seznam.cz, 2017 [cit. 2017-05-19]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=17.0113362&y=49.2794151&z=16&pano=1&pid=47065633&yaw=1.820&fov=1.007&pitch=0.020>
- (63) V Hybešově ulici získali Vyškované 160 moderních bytů: Tisková zpráva. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2004 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/v-hybesove-ulici-ziskali-vyskovane-160-modernich-bytu/d-421407>
- (64) PERNAK. Vyškov, Tyršova ulice, nové bytové domy. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Port%C3%A1l:Vy%C5%A1kov/NOVINKY/2007#/media/File:Ulice_Tyr%C5%A1ova_bytovka_kv%C4%9Bten_2007.JPG
- (65) Prodej nových bytů Tyršova Vyškov. *Vrtílek s. r. o.* [online]. Vyškov, 2010 [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://vrtilek.cz/tyrsova.html>
- (66) Nová bytová výstavba zhodnotí nevyužitou plochu. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2004 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/nova-bytova-vystavba-zhodnoti-nevyuzitou-plochu/d-107313>
- (67) Nové byty Vyškov: Smetanovo nábřeží. *Výstavba bytů Vyškov* [online]. Vyškov: Výstavba bytů Vyškov, 2008 [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.vystavba-bytu.cz/uvodni-stranka/>
- (68) Bytový dům Vyškov - U staré cihelny. *Portalvyskov.cz* [online]. Vyškov: www.portalymest.cz, 2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.portalvyskov.cz/bytovy-dum-vyskov--u-stare-cihelny/?schranka=odeber>

- (69) BD Vyškov Hybešova. *PSK Group: Dynamická stavební společnost* [online]. Sunlight webdesign, 2009 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://pskgroup.cz/referencni-stavby/obcanska-a-pozemni-vystavba/bd-vyskov>
- (70) Hybešova25: Dokumenty. *Hybešova25: U staré cihelny* [online]. Vyškov: webnode, 2012 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://hybesova25.webnode.cz/uzitecne-informace/dokumenty/>
- (71) Vyškov, Michalovecká - rodinné domy. *TRASKO: Bydlení* [online]. Shopea.cz, 2016 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <http://www.bydleni.trasko.cz/vyskov-michalovecka-rodinne-domy/>
- (72) Vyškov, Michalovecká – bytový dům. *TRASKO: Bydlení* [online]. Shopea.cz, 2016 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <http://www.bydleni.trasko.cz/vyskov-michalovecka-bytovy-dum>
- (73) V bývalém objektu OSP bude 18 bytů a služebna městské policie. Vyškovská radnice zaktualizovala investiční záměr: Tisková zpráva. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2016 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://www.vyskov-mesto.cz/v-byvalem-objektu-osp-bude-18-bytu-a-sluzebna-mestske-policie-vyskovska-radnice-zaktualizovala-investicni-zamer/d-1117413>
- (74) Vyškov Joklova. *TRASKO: Bydlení* [online]. Shopea.cz, 2016 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <http://www.bydleni.trasko.cz/joklova/>
- (75) Vyškov, Vít Nejedlého. *TRASKO: Bydlení* [online]. Shopea.cz, 2016 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <http://www.bydleni.trasko.cz/vitanejedleho/>
- (76) Sídliště V. Nejedlého – výstavba RD: Územní studie. *INAD: interiéry, architektura, design* [online]. INAD, 2011 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <http://www.inad.cz/sidliste-v-nejedleho-vystavba-rd/>
- (77) Územní plán Vyškov. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2016 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://vyskov-mesto.cz/uzemni-plan-vyskov/ds-20949/p1=107491>
- (78) Vyškov. *Foto Jindřich Holíček* [online]. Vyškov: eStránky.cz, 2017 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: <http://www.holicekfoto.cz/fotoalbum/vyskov/>
- (79) Archivní mapy. *Státní správa zeměměřictví a katastru: ÚSTŘEDNÍ ARCHIV ZEMĚMĚŘICTVÍ A KATASTRU (ÚAZK)* [online]. ČÚZK, 2017 [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html>
- (80) Mapa: III. vojenské mapování - 1 : 25 000. *Oldmaps: Staré mapy* [online]. Laboratoř geoinformatiky, Fakulta životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně:

© Jan Dušek, 2015 [cit. 2017-05-02]. Dostupné z:
http://oldmaps.geolab.cz/map_region.pl?lang=cs&map_root=3vm&map_region=25

- (81) Vyškov má nový územní plán. *Vyškov* [online]. Vyškov: WEBHOUSE, 2016 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://vyskov-mesto.cz/vyskov-ma-novy-uzemni-plan/d-1114714>

9 SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obr. č. 1 – Katastrální území Vyškov (47).....	15
Obr. č. 2 – Mapa území Vyškova (49)	16
Obr. č. 3 – Městský znak (51)	21
Obr. č. 4 – Městská vlajka (51)	22
Obr. č. 5 – Městské logo (51).....	22
Obr. č. 6 – Listina Jindřicha Zdíka z roku 1141, která jako první uvádí Vyškov (2, s. 74)	24
Obr. č. 7 – Mapa Moravy Abrahama Ortelia, Antverpy 1578/1579 (2, s. 134)	27
Obr. č. 8 – Nejstarší vyobrazení města z roku 1593 (2, s. 166).....	28
Obr. č. 9 – Rytna Vyškova z Hofferovy sbírky na konci 17. století (2, s. 201)	30
Obr. č. 10 – Kolorovaný pohled na Vyškov po roce 1727 (2, s. 230).....	31
Obr. č. 11 – Kolorovaná pohlednice Vyškova z roku 1910 (2, s. 26)	34
Obr. č. 12 – Nejstarší vyobrazená pečeť s bránou (2, s. 16).....	47
Obr. č. 13 – Pohled na dům č. p. 110 (foto autora, 2017)	48
Obr. č. 14 – Pohled na dům č. p. 82 (foto autora, 2017)	49
Obr. č. 15 – Radnice č. p. 108 (foto autora, 2017)	49
Obr. č. 16 – Hlavní sklep domu č. p. 111 (13, s. 341).....	50
Obr. č. 17 – Ulice Radnická rozepřená prampouchy (2, s. 107)	50
Obr. č. 18 – Novodobý pohled na stejnou ulici (foto autora, 2017).....	51
Obr. č. 19 – Pohled na již neexistující podloubí (13, s. 64)	51
Obr. č. 20 – Stavebně historický vývoj objektu č. p. 82 (13, s. 239)	52
Obr. č. 21 – Pohled na dům č. p. 84 (foto autora, 2017)	54
Obr. č. 22 – Klášterní klenba v přízemí domu č. p. 69 (13, s. 170)	54
Obr. č. 23 – Půlkruhový okosený portál průjezdu domu č. p. 44 (13, s. 50).....	55
Obr. č. 24 – Pohled na fasádu domu č. p. 44 zdobenou velkým pilastrovým řádem (foto autora, 2017).....	57
Obr. č. 25 – Pozdně klasicistní fasáda domu č. p. 82 (foto autora, 2017).....	58
Obr. č. 26 – Náznak mělkého podloubí – žudru, objektu č. p. 42 (foto autora, 2017).....	59

Obr. č. 27 – Současný pohled na několik rodinných domů v ulici Jungmannova (foto autora, 2017).....	61
Obr. č. 28 – Současný pohled na řadové rodinné domy v ulici Družstevní (foto autora, 2017).....	61
Obr. č. 29 – Současný vzhled dvoupatrových domů na ulici V Brňanech (foto autora, 2017)	62
Obr. č. 30 – Současný pohled na První kontribučenskou spořitelnu (foto autora, 2017).....	63
Obr. č. 31 – Pohled na klasicistní fasádu domu č. p. 77 (foto autora, 2017).....	63
Obr. č. 32 – Klasicistní fasáda objektu č. p. 110 (foto autora, 2017).....	64
Obr. č. 33 – Dochovaný dobový vzhled fasády pěti objektů na ulici Albrechtova (foto autora, 2017).....	64
Obr. č. 34 – Současný pohled na vilku v ulici Havlíčkova (foto autora, 2017)	65
Obr. č. 35 – Řadové rodinné domy na ulici Olomoucká (foto autora, 2017).....	65
Obr. č. 36 – Dochovaný vzhled fasády domů na ulici Dvořákova (foto autora, 2017).....	66
Obr. č. 37 – Další domy v ulici Dvořákova (foto autora, 2017).....	66
Obr. č. 38 – Funkcionalistická fasáda cukrárny Janských (foto autora, 2017).....	69
Obr. č. 39 – Funkcionalistická fasáda řadového domu Baťa (foto autora, 2017)	69
Obr. č. 40 – Dalším funkcionalistickým domem je objekt č. p. 29 (foto autora, 2017).....	70
Obr. č. 41 – Rodinné dvojdomy na Jiráskově ulici (foto autora, 2017)	71
Obr. č. 42 – Další dvojdomy na ulici Heydukova (foto autora, 2017)	71
Obr. č. 43 – Dvojdomy ve vilové čtvrti stále v původním vzhledu (foto autora, 2017)	71
Obr. č. 44 – Rohový bytový dům s původním členěním fasády (foto autora, 2017)	72
Obr. č. 45 – Několik řadových domů v ulici Janáčkova (foto autora, 2017)	73
Obr. č. 46 – Rodinné dvojdomy s typickým předním velkým oknem na ulici P. Bezruče (foto autora, 2017).....	73
Obr. č. 47 – Řadové rodinné domy na ulici Alšova (foto autora, 2017)	74
Obr. č. 48 – Bytový dvojdom po revitalizaci na ulici Fučíkova (foto autora, 2017).....	75
Obr. č. 49 – Další 3 bytové dvojdomy v podobném vzhledu (foto autora, 2017).....	75
Obr. č. 50 – Řadová zástavba několika rodinných domů na ulici Na Vyhlídce (foto autora, 2017).....	76
Obr. č. 51 – Návrh nové stavební čtvrtě na ulici Dukelská z roku 1939 (23, s. 1).....	77
Obr. č. 52 – Řadový nájemní dům č. p. 47 (foto autora, 2017).....	78
Obr. č. 53 – Další novodobý řadový dům č. p. 20 (foto autora, 2017).....	78
Obr. č. 54 – Bytové dvojdomy na sídlišti Víta Nejedlého (foto autora, 2017)	80
Obr. č. 55 – Bytový dvojdom na sídlišti Víta Nejedlého včetně nové fasády (foto autora, 2017).....	80
Obr. č. 56 – První bytové dvojdomy po revitalizaci na sídlišti Smetanovo nábřeží (foto autora, 2017).....	81

Obr. č. 57 – Velký objekt tvaru „C“ na sídlišti Smetanovo nábřeží (foto autora, 2017).....	81
Obr. č. 58 – Bytové dvojdomy na sídlišti Sochorova (foto autora, 2017).....	82
Obr. č. 59 – Bytový dům vzniklý družstevní výstavbou již po revitalizaci (foto autora, 2017).....	83
Obr. č. 60 – Bytový dům včetně samoobsluhy na ulici Nádražní (foto autora, 2017).....	83
Obr. č. 61 – Bytový dům na ulici 9. května již po revitalizaci (foto autora, 2017).....	84
Obr. č. 62 – Dochovaná fasáda včetně balkonů bytového domu na ulici 9. května (foto autora, 2017).....	84
Obr. č. 63 – První zástavba zděných bytových domů na ulici Puškinova (foto autora, 2017).....	85
Obr. č. 64 – Pohled na bytový dvojdom již po revitalizaci (foto autora, 2017).....	85
Obr. č. 65 – Další bytová zástavba na sídlišti Na Hraničkách (foto autora, 2017).....	86
Obr. č. 66 – Současný pohled z vnitrobloku na panelové bytové domy na sídlišti Palánek (foto autora, 2017).....	88
Obr. č. 67 – Panelové bytové domy na Palánku (foto autora, 2017).....	89
Obr. č. 68 – Samostatně stojící 8 patrový panelový bytový dům na sídlišti Na Hraničkách (foto autora, 2017).....	90
Obr. č. 69 – Nejvyšší 12 patrový panelový bytový dům ve Vyškově (foto autora, 2017).....	90
Obr. č. 70 – Řadové panelové bytové domy na sídlišti Na Hraničkách (foto autora, 2017).....	91
Obr. č. 71 – První řadové rodinné domy na ulici K. Čapka (foto autora, 2017).....	91
Obr. č. 72 – Další pohled na řadové rodinné domy na ulici K. Čapka (foto autora, 2017).....	92
Obr. č. 73 – Rodinné dvojdomy na ulici Marie Majerové (foto autora, 2017).....	92
Obr. č. 74 – Rodinné domy na ulici Stejskalova (foto autora, 2017).....	93
Obr. č. 75 – Atriové domy na ulici Palánek (foto autora, 2017).....	93
Obr. č. 76 – Nejčastější typ řadového rodinného domu na ulici Palánek (foto autora, 2017).....	94
Obr. č. 77 – Další typ rodinného domu na ulici Palánek (foto autora, 2017).....	94
Obr. č. 78 – Dvě řadové zástavby po 4 objektech na ulici Palánek (foto autora, 2017).....	95
Obr. č. 79 – Bytový dům již po revitalizaci na ulici Švermova (foto autora, 2017).....	95
Obr. č. 80 – Jeden z několika bytových domů Na Vyhlídce (foto autora, 2017).....	96
Obr. č. 81 – Bytový dům na sídlišti Sochorova (foto autora, 2017).....	96
Obr. č. 82 – Bytový dům na ulici Pod Újezdem s původní fasádou (foto autora, 2017).....	96
Obr. č. 83 – Revitalizovaný bytový dům na ulici Trpínky (foto autora, 2017).....	97
Obr. č. 84 – Dva bytové dvojdomy dostavěné na sídlišti Smetanovo nábřeží (foto autora, 2017).....	97
Obr. č. 85 – Pohled na již přestavěnou ulici Dobrovského (foto autora, 2017).....	98
Obr. č. 86 – Na dobovém snímku je vidět výstavba rodinných domů se sídlištěm na Palánku (30, s. 2).....	99

Obr. č. 87 – Pohled na jeden z mnoha bytových domů na ulici Dukelská (foto autora, 2017)	100
Obr. č. 88 – Bytový dům na ulici Albrechtova v současné době (foto autora, 2017)	100
Obr. č. 89 – Panelový dům, u kterého je ještě zachycen původní vzhled (foto autora, 2017)	101
Obr. č. 90 – Rodinné dvojdomy na okraji Dědic (foto autora, 2017)	101
Obr. č. 91 – Řadová zástavba rodinných domů v ulici A. Zápotockého (foto autora, 2017)	102
Obr. č. 92 – Další řadové rodinné domy na ulici Pionýrská (foto autora, 2017)	102
Obr. č. 93 – Pohled z vnitrobloku na bytové domy na sídlišti kpt. O. Jaroše (foto autora, 2017)	103
Obr. č. 94 – Další bytové domy tvořící sídliště kpt. O. Jaroše (foto autora, 2017)	104
Obr. č. 95 – Panelový 8 patrový bytový dům tvořící sídliště Tyršova (foto autora, 2017)	104
Obr. č. 96 – Pohled na jeden revitalizovaný objekt na sídlišti Tyršova (foto autora, 2017)	105
Obr. č. 97 – Řadová zástavba rodinných domů na ulici V Brňanech (foto autora, 2017)	106
Obr. č. 98 – Další typ výstavby rodinných domů na ulici V Brňanech (foto autora, 2017)	106
Obr. č. 99 – Výstavba rodinných domů na ulici U Jordánka (foto autora, 2017)	106
Obr. č. 100 – Další typ výstavby rodinných domů na ulici U Jordánka (foto autora, 2017)	107
Obr. č. 101 – Další použitý typ rodinného domu na ulici Hanácká (foto autora, 2017)	107
Obr. č. 102 – Řada několika rodinných domů na ulici Jabloňová (foto autora, 2017)	107
Obr. č. 103 – Řadové bytové domy na ulici Polní (foto autora, 2017)	108
Obr. č. 104 – Různé typy dvojdomů na ulici Pod Nemocnicí (foto autora, 2017)	109
Obr. č. 105 – Řadová výstavba několika domů na ulici Pod Nemocnicí (foto autora, 2017)	109
Obr. č. 106 – Několik tzv. okálů tvořící část ulice (foto autora, 2017)	110
Obr. č. 107 – Dobová fotografie z výstavby dvou bytových domů (31, s. 3)	110
Obr. č. 108 – Současný pohled na bytové domy, které prošly revitalizací (foto autora, 2017)	111
Obr. č. 109 – Pohled na bytové domy tvořící sídliště Osvobození (foto autora, 2017)	111
Obr. č. 110 – Pohled z vnitrobloku na sídliště Osvobození (foto autora, 2017)	112
Obr. č. 111 – Jediný objekt, který kvůli soudním sporům zatím neprošel revitalizací (foto autora, 2017)	113
Obr. č. 112 – Starší ze dvou bytových domů na ulici Hybešova (foto autora, 2017)	114
Obr. č. 113 – Mladší bytový dům, na kterém proběhla revitalizace (foto autora, 2017)	115
Obr. č. 114 – Atriový dům vzniklý propojením dvou objektů (62)	115
Obr. č. 115 – Moderní objekt zapadající vzhledem do zástavby na náměstí (foto autora, 2017)	116
Obr. č. 116 – Polyfunkční dům (foto autora, 2017)	116
Obr. č. 117 – Nynější vzhled přestavby bývalých jeslí na byty na sídlišti Víta Nejedlého (foto autora, 2017)	117

Obr. č. 118 – Přestavěná MŠ na bytový dům v ulici Trpínky (foto autora, 2017).....	118
Obr. č. 119 – Pohled na 3 bytové domy na ulici A. B. Svojsíka (foto autora, 2017).....	118
Obr. č. 120 – Bytové domy na ulici Hybešova (foto autora, 2017).....	119
Obr. č. 121 – Dobová fotografie z výstavby lokality Joklova (78)	120
Obr. č. 122 – Nově vystavěná lokalita Joklova s typickou výstavbou rodinných domů (foto autora, 2017).....	120
Obr. č. 123 – Postupná výstavba rodinných domů na ulici A. B. Svojsíka (foto autora, 2017)	121
Obr. č. 124 – Dobový průběh výstavby bytového domu (64)	122
Obr. č. 125 – Současný vzhled rohového bytového domu na sídlišti Tyršova (foto autora, 2017).....	122
Obr. č. 126 – Plán zástavby, na kterém je daný objekt vyznačen červeně (66)	123
Obr. č. 127 – Současný vzhled bytového domu na ulici Dukelská (foto autora, 2017)	123
Obr. č. 128 – Pohled na objekt č. 1 bytového domu na Smetanově nábřeží (foto autora, 2017)	124
Obr. č. 129 – Pohled na objekt č. 2 bytového domu na Smetanově nábřeží (foto autora, 2017)	125
Obr. č. 130 – Bytový dům u staré cihelny (foto autora, 2017).....	126
Obr. č. 131 – Půdorys 2. NP bytového domu (70)	126
Obr. č. 132 – Zástavba rodinných domů na nové ulici Michalovecká (71)	127
Obr. č. 133 – Pohled na bytový dům na ulici Michalovecká (72).....	127
Obr. č. 134 – Současný pohled na objekt bývalého OSP (foto autora, 2017)	128
Obr. č. 135 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH2 (77)	131
Obr. č. 136 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH3 (77)	132
Obr. č. 137 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH4 (77)	132
Obr. č. 138 – Výřez z platného územního plánu s plochou BH5 (77)	133
Obr. č. 139 – Letecký pohled na nově vznikající lokalitu Joklova (49).....	134
Obr. č. 140 – Vizualizace nově vznikající lokality Joklova (74)	134
Obr. č. 141 – Letecký pohled na budoucí lokalitu rodinných domů Víta Nejedlého (49)	135
Obr. č. 142 – Územní studie Ing. arch. Jiřího Bradáče pro rodinné domy v lokalitě Víta Nejedlého (76).....	135
Obr. č. 143 – Pohled na vilu čekající na rekonstrukci (foto autora, 2017).....	136
Obr. č. 144 – Chátrající objekt na konci řadové zástavby (foto autora, 2017).....	137
Obr. č. 145 – Pohled na z poloviny zastavěnou ulici Slunečná (foto autora, 2017).....	137
Obr. č. 146 – Letecký snímek s vyobrazenou lokalitou Kubasovo (49)	138
Obr. č. 147 – Indikační skice z roku 1826 (2, s. 87)	153
Obr. č. 148 – Mapa Vyškova z prvního vojenského mapování z let 1764-1768 (2, s. 226) ..	153

Obr. č. 149 – Situační plán města Vyškova a okolí na kresbě z let 1710-1720 (2, s. 93)	154
Obr. č. 150 – Katastrální mapa Vyškova a okolí 1826 (2, s. 241)	154
Obr. č. 151 – Mapa Vyškova a okolí 1826 (79)	155
Obr. č. 152 – Třetí vojenské mapování Vyškova 1876 (80).....	155
Obr. č. 153 – Mapa Vyškova 1923 (41)	156
Obr. č. 154 – Mapa Vyškova s možným datováním 1938 (41).....	156
Obr. č. 155 – Orientační plán města Vyškova z možného období 1945-1950 (41)	157
Obr. č. 156 – Mapa Vyškova a okolí 1960-1964 (79).....	157
Obr. č. 157 – Plán zástavby podloubí 1829 (2, s. 242).....	158
Obr. č. 158 – Plán domu a zahrady 1831 (2, s. 239)	158
Obr. č. 159 – Letecký pohled na Vyškov v roce 1924 (2, s. 318)	159
Obr. č. 160 – Pohled z radnice na východní část města (41).....	159
Obr. č. 161 – Podloubí na severní straně náměstí (41).....	160
Obr. č. 162 – Podloubí na Husově ulici (2, s. 108)	160
Obr. č. 163 – Pohled na Velké náměstí z roku 1901 (2, s. 268).....	160
Obr. č. 164 – Část náměstí počátkem 20. století (2, s. 306)	161
Obr. č. 165 – Pohled na Vyškov od nádraží z roku 1913 (2, s. 289).....	161
Obr. č. 166 – Plán shořelých domů (41).....	162
Obr. č. 167 – Požár v roce 1917 (2, s. 109).....	162
Obr. č. 168 – Požár v západní části náměstí (2, s. 291).....	163
Obr. č. 169 – Po požáru 1917 a současnost (78)	163
Obr. č. 170 – Pohled na chybějící část řadové zástavby na náměstí (78).....	164
Obr. č. 171 – Pohled na Růžovou ulici a dnešní ulici Dobrovského (78)	164
Obr. č. 172 – Pohled z radnice na Růžovou ulici (41).....	165
Obr. č. 173 – Vilová čtvrť (41).....	165
Obr. č. 174 – Albrechtova ulice 1930 – pětídomí (2, s. 346)	166
Obr. č. 175 – Pohled na část města z věže kostela 1941 (2, s. 389)	166
Obr. č. 176 – Smetanovo nábřeží (41).....	167
Obr. č. 177 – Pohled na bytové domy v ulici Fučíkova (41).....	167
Obr. č. 178 – Bytové domy na ulici Fučíkova po válce (41).....	168
Obr. č. 179 – Pohled na část města (41)	168
Obr. č. 180 – Tyršova ulice (78).....	169
Obr. č. 181 – Panelová zástavba v ulici Tyršova (78).....	169
Obr. č. 182 – Štefánikova ulice (78).....	170
Obr. č. 183 – Budování průtahu na ulici Dukelská (78).....	170

Obr. č. 184 – Ulice Dukelská (78).....	171
Obr. č. 185 – Sídliště Hraničky (78).....	171
Obr. č. 186 – Bytový dům na ulici Hybešova (78).....	172
Obr. č. 187 – Pohled na část města směrem na sídliště Osvobození (78)	172

10 PŘÍLOHY

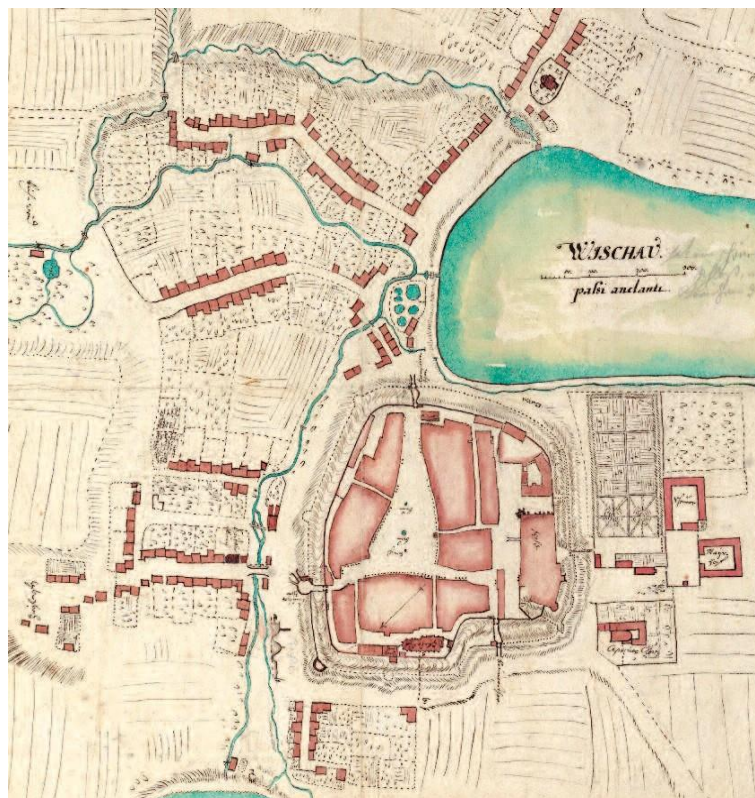
10.1 OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

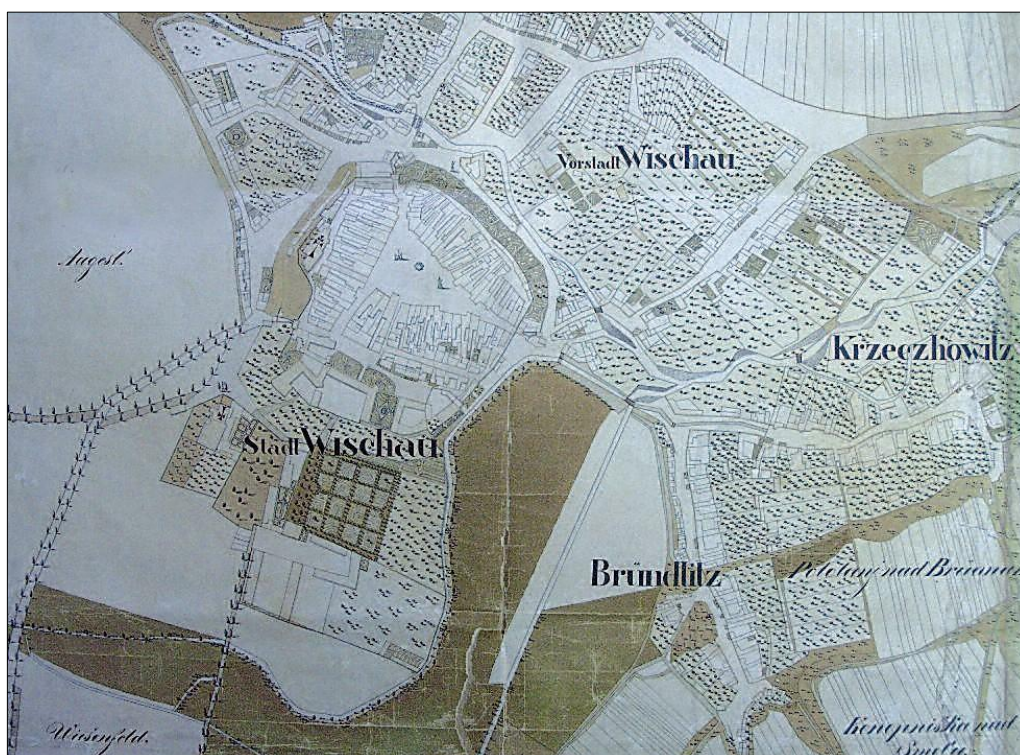
Obr. č. 147 – Indikační skice z roku 1826 (2, s. 87)

Obr. č. 148 – Mapa Vyškova z prvního vojenského mapování z let 1764-1768 (2, s. 226)

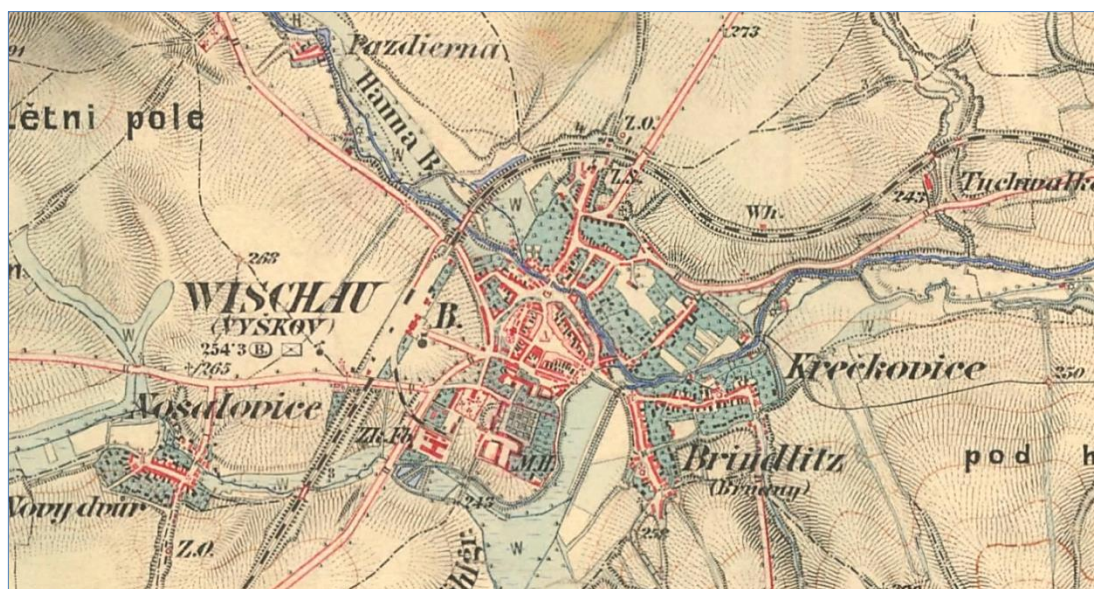
Obr. č. 149 – Situační plán města Vyškova a okolí na kresbě z let 1710-1720 (2, s. 93)

Obr. č. 150 – Katastrální mapa Vyškova a okolí 1826 (2, s. 241)

Obr. č. 151 – Mapa Vyškova a okolí 1826 (79)

Obr. č. 152 – Třetí vojenské mapování Vyškova 1876 (80)

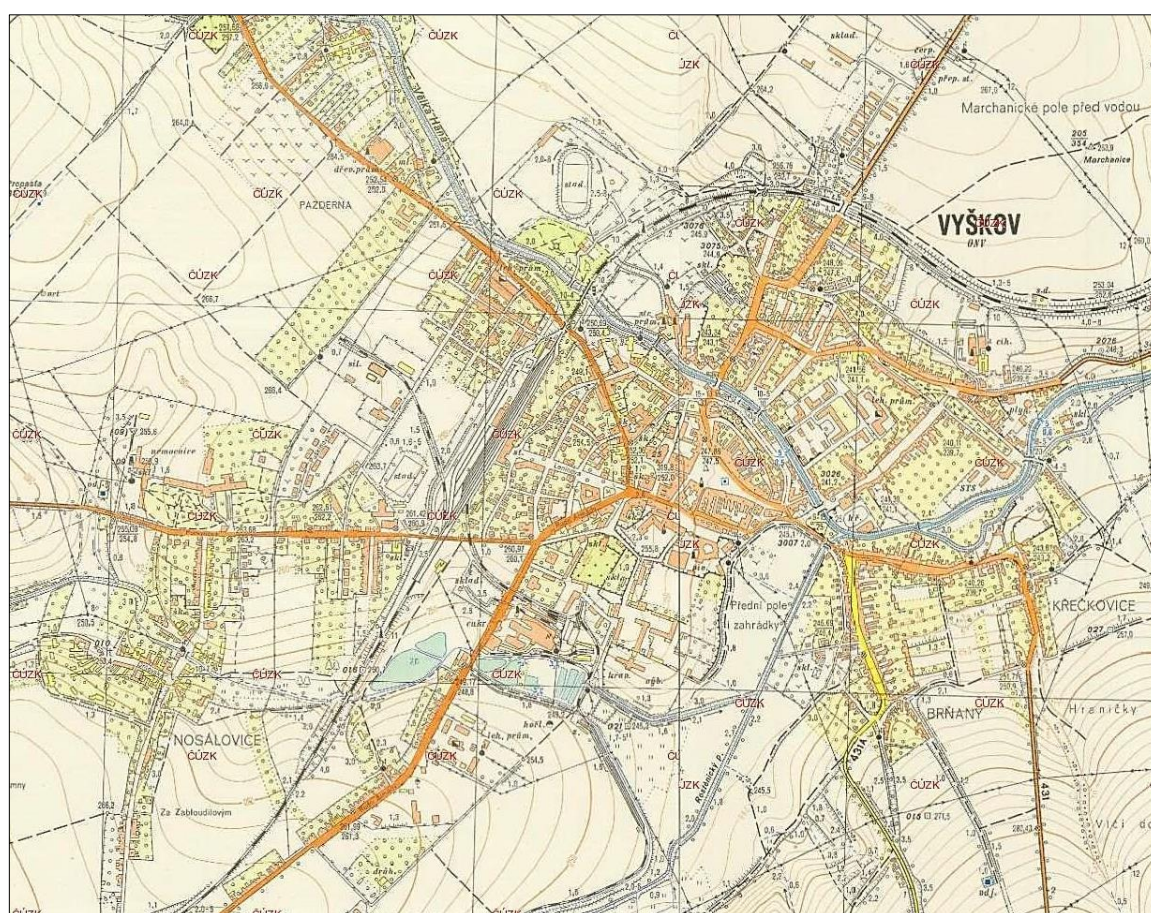
Obr. č. 153 – Mapa Vyškova 1923 (41)

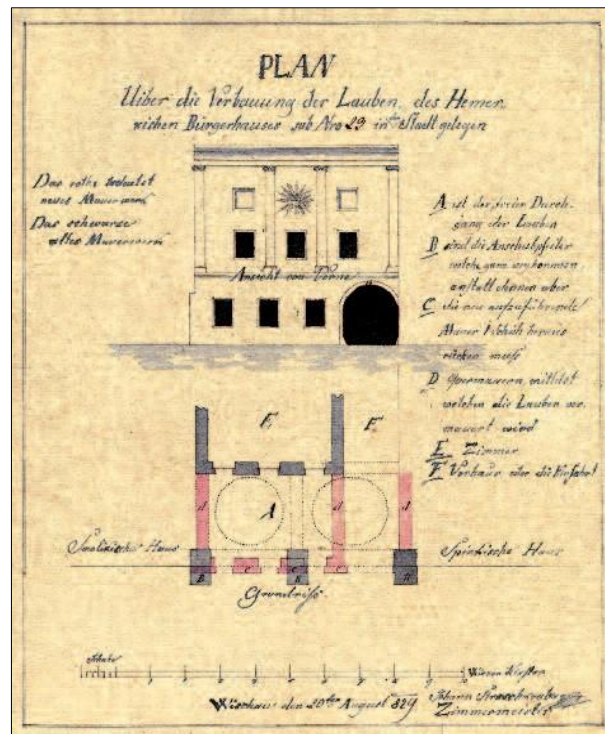
Obr. č. 154 – Mapa Vyškova s možným datováním 1938 (41)

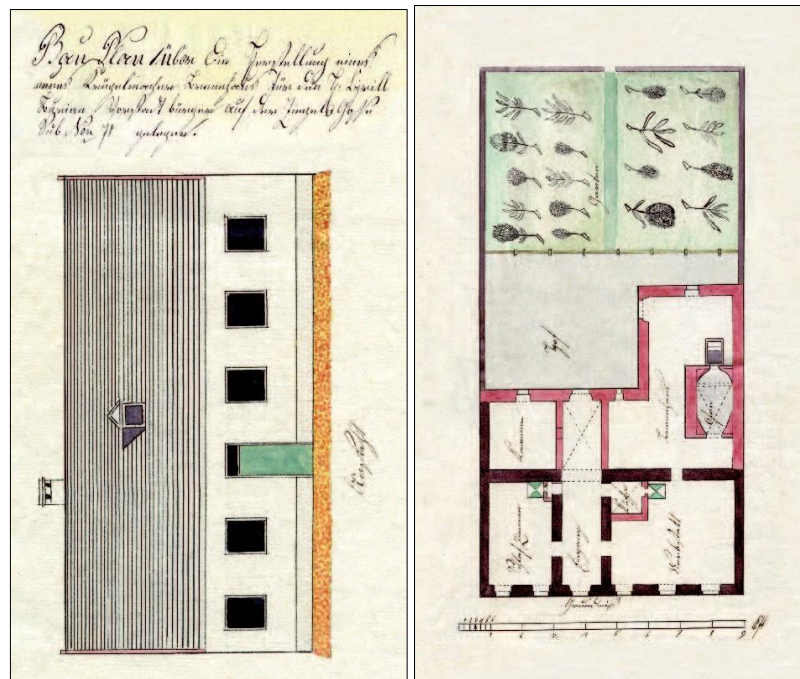
Obr. č. 155 – Orientační plán města Vyškova z možného období 1945-1950 (41)

Obr. č. 156 – Mapa Vyškova a okolí 1960-1964 (79)

Obr. č. 157 – Plán zástavby podloubí 1829 (2, s. 242)

Obr. č. 158 – Plán domu a zahrady 1831 (2, s. 239)

Obr. č. 159 – Letecký pohled na Vyškov v roce 1924 (2, s. 318)

Obr. č. 160 – Pohled z radnice na východní část města (41)

Obr. č. 161 – Podloubí na severní straně náměstí (41)

Obr. č. 162 – Podloubí na Husově ulici (2, s. 108)

Obr. č. 163 – Pohled na Velké náměstí z roku 1901 (2, s. 268)

Obr. č. 164 – Část náměstí počátkem 20. století (2, s. 306)

Obr. č. 165 – Pohled na Vyškov od nádraží z roku 1913 (2, s. 289)

Obr. č. 168 – Požár v západní části náměstí (2, s. 291)

Obr. č. 169 – Po požáru 1917 a současnost (78)

Obr. č. 170 – Pohled na chybějící část řadové zástavby na náměstí (78)

Obr. č. 171 – Pohled na Růžovou ulici a dnešní ulici Dobrovského (78)

Obr. č. 172 – Pohled z radnice na Růžovou ulici (41)

Obr. č. 173 – Vilová čtvrť (41)

Obr. č. 174 – Albrechtova ulice 1930 – pětídomí (2, s. 346)

Obr. č. 175 – Pohled na část města z věže kostela 1941 (2, s. 389)

Obr. č. 176 – Smetanovo nábreží (41)

Obr. č. 177 – Pohled na bytové domy v ulici Fučíkova (41)

Obr. č. 178 – Bytové domy na ulici Fučíkova po válce (41)

Obr. č. 179 – Pohled na část města (41)

Obr. č. 180 – Tyršova ulice (78)

Obr. č. 181 – Panelová zástavba v ulici Tyršova (78)

Obr. č. 182 – Štefánikova ulice (78)

Obr. č. 183 – Budování průtahu na ulici Dukelská (78)

Obr. č. 184 – Ulice Dukelská (78)

Obr. č. 185 – Sídliště Hraničky (78)

Obr. č. 186 – Bytový dům na ulici Hybešova (78)

Obr. č. 187 – Pohled na část města směrem na sídliště Osvobození (78)

10.2 MAPA PŘEHLEDU VÝVOJE VÝSTAVBY VE VYŠKOVĚ

10.3 TABULKY S PŘEHLEDEM POČTU OBYVATEL A DOMŮ